VIINIKANLAHTI

YLEISSUUNNITELMAN SELOSTUS
TARKISTETTU ASEMAKAAVAEHDOTUS 8755

27.5.2024

TAMPERE.
FINLAND



TAMPERE

Sisällysluettelo

Johdanto 3

1. Alueen historia, nykytila ja tulevaisuus 5

2. Yleissuunnitelma 9

Asemapiirros 1:5000

2.1 Konsepti 11

2.2 Yleissuunnitelmakartat 13
Asemapiirros 14
Maankäyttökaavio 16
Suunnitelma nykytilanteen päällä 18

2.3 Suunnitelman kuvaus 23
Kaupunkirakenne 23
Kaupunkikuva 25
Kaupunkikuvalliset piirteet
Kortteleiden kaupunkikuvalliset periaatteet
Elävä kivijalka ja korttelitason periaatteet
Korkea rakentaminen
Aluejulkisivut ja -leikkaukset
Liikennejärjestelmä 35
Viher- ja sinirakenne 43
Viheralueet ja julkiset ulkotilat
Hulevedet 47
Kunnallistekniikka 49
Huolto ja kunnossapito 51
Toiminnot ja palvelut 55
Kestävä kaupunkisuunnittelu 63

2.4 Laskelmat 65

3. Erikoisalojen osasuunnitelmat 71

3.1 Maisemasuunnittelu, yleiset alueet 73
3.2 Maisemasuunnittelu, korttelit 75
3.3 Liikenne- ja katusuunnittelu 77
3.4 Venesatama sekä soutu- ja melontakeskus 79
3.5 Kunnallistekniikka 81
3.6 Hulevedet 83
3.7 Ympäristön tila ja kunnostukset 85
3.8 Vesistösuunnittelu 87
3.9 Virtausmallinnus 89
3.10 Geosuunnittelu 91

4. Muut selvitykset ja suunnitelmat 95
Hatanpään valtatien raitiotie
Teknistaloudellinen siltatarkastelu
Tuuli
Melu
Tärinä ja runkomelu
Energiaselvitys
Luontoselvitykset
Liito-oravaselvitys
Kulttuuriympäristöselvitykset
Vaarallisten aineiden kuljetus -riskinarvio VAK
Ilmanlaatu
Rakentamisen vaiheistus
Asemakaavan vaikutusten arviointi

5. Suunnitelman kehitysvaiheet 103

Kilpailuvaihe (2019-2020)
Jatkokehitysvaihe 1 (2020-2021)
Jatkokehitysvaihe 2 (2021)
Yleissuunnitteluvaihe 1 (2021-2022)
Yleissuunnitteluvaihe 2 (2022-2023)
Yleissuunnitteluvaihe 3 (tarkistukset ja viimeistely 2024)
Tiedonhallinta ja tietomallinnus
Asemakaavoitus

Luettelo asemakaavan selvityksistä ja suunnitelmista

Liitteet

Asemapiirros 1:1000

Tampereen Viinikanlahden suunnittelusta rakentamiseen

Johdanto

Viinikanlahden yleissuunnitelma

Viinikanlahden yleissuunnitelma on Tampereen kaupungin asemakaavan nro 8755 viitesuunnitelma. Sen suunnitelmakartta sovittaa kaupunki-, maisema- ja infrasuunnittelun osasuunnitelmat yhdeksi kokonaisvaltaiseksi kokonaisuudeksi asemakaavan laatimista varten. Raportti sisältää yleissuunnitelman kuvauksen lisäksi tiivistelmät eri alojen osasuunnitelmista.

Yleissuunnitelma on laadittu vuosina 2020-2024 kaksivaiheisen kansainvälisen ideakilpailun voittaneen suunnitelman Lakes & Roses pohjalta.



Kuva: Marko Kallio / Skyfox, Tampereen kaupunki 2023. Viinikanlahden pohjukasta kohti keskustaa.

1. Alueen historia, nykytila ja tulevaisuus

Viinikanlahden alue sijaitsee Pyhäjärven rannalla Tampereen keskustan eteläpuolella. Kaupunkikeskustan lisäksi lähistöllä on teollisuutta, liikennealueita, toimistotyöpaikkojen alueita, asuntoalueita sekä Hatanpään sairaala ja historiallinen kartano puistoineen. Alue on entisiä Hatanpään kartanon maatalousmaita.

Viinikanlahden alueen maankäyttö on muuttunut kaupungistumisen myötä. Viimeisen sadan vuoden aikana alueella on ollut enimmäkseen teollisuuden, varastoinnin ja yhdyskuntateknisen huollon toimintoja. Viinikanlahden rantoja on muokattu ja täytetty useaan otteeseen viime vuosikymmenien aikana. Alueella toimii nykyisin Viinikanlahden jätevedenpuhdistamo. Sen 1970-luvulla alkanut toiminta on siirtymässä toisaalle, kun rakenteilla oleva Sulkavuoren keskuspuhdistamo valmistuu ja otetaan käyttöön vuonna 2025. Sen jälkeen Viinikanlahden jätevedenpuhdistamon rakenteet puretaan ja alueen kehittäminen asuinalueeksi alkaa.

Nykyisin Viinikanlahden rannoilla on jätevedenpuhdistamon lisäksi julkisia puistoja kävely- ja pyöräreitteineen, satama-alueita sekä vesiurheiluun liittyviä harrastuspaikkoja. Lisäksi suunnittelualueella on katu- ja pysäköintialueita. Alueen kaikki maa- ja vesialueet ovat kaupungin omistuksessa. Osa alueista on vuokrattuna alueen nykyisille toimijoille.

Viinikanlahden suunnittelualue kytkeytyy ympäröivään liikenneverkkoon vilkkaasti liikennöityjen katujen kautta. Hatanpään valtatie yhdistää alueen keskustaan ja Pirkkalan kunnan suuntaan. Kävelyn ja pyöräilyn reitit kulkevat katujen varsia ja rantoja pitkin. Kilpailualueen ohi kulkee Suomen vanhin sisävesiliikenteen laivareitti, jonka päätesatama on keskustassa Laukontorilla. Suunnittelualueella on viranomaisten satama sekä vilkkaita vesiurheilun, liikunnan ja veneilyn harrastuspaikkoja. Alueen ohi kulkevan Pirkkala-Linnainmaa -raitiotien suunnittelu on meneillään. Päätös toteutuksesta on tavoitteena tehdä vuonna 2024 ja rakentaminen voi tämän jälkeen toteutua noin vuosina 2025-2028.

Ilmakuvat: https://kartat.tampere.fi/oskari/



1946



1956



1966



1974

Maisemarakenteessa Viinikanlahden suunnittelualue on pitkän harjuselänteen eteläpuoleisessa ja vesien täyttämässä laaksopainanteessa. Maisema on ihmisen voimakkaasti muokkaamaa kaupunkiympäristöä. Keskustan puoleisilta rannoilta on veden yli suora näköyhteys suunnittelualueelle. Viinikanlahdelta avautuu näkymät Pyhäjärven selälle, Pyynikin metsiin ja rannoille, Eteläpuistoon, Tammerkosken ja Ratinan sillalle, Ratinanrannan asuntoalueelle sekä Viinikanojan suistoon. Viinikanlahden vesialue on Tampereen eteläpuolisen Pyhäjärven lahti. Pyhäjärvi on osa laajaa Kokemäenjoen vesistöaluetta veneily- ja laivareitteineen. Pohjoisesta vesialueelle laskee keskustaa halkova Tammerkoski ja Iidesjärven suunnalta kapea Viinikanoja. Vesialueella on järviveden läpivirtausta ja pinnan korkeusvaihtelua.

Suunnittelualueen maasto ja ympäristö on suureksi osaksi vanhaa, teollisuus- ja kaupunkihistoriaan liittyvää alavaa täyttömaata. Rantaviivat ovat ihmisen muokkaamia ja keinotekoisia. Suuri osa Viinikanlahden maa- ja vesialueista on nykyisin pilaantunutta. Lähialueilla on meluhaittaa aiheuttavaa teollisuutta sekä ympäristöriskejä aiheuttavaa valtakunnallista liikennettä ml. päärata ja siihen liittyvä järjestelyratapiha.

Suunnittelualueen sisällä ei ole tiedossa suojeltuja muinaisjäännöksiä, erityisiä vaalittavia rakennettuja kulttuuriympäristöjä tai rakennuksia eikä kulttuurimaisemallisista syistä vaalittavia piirteitä. Luontoarvoja on lähinnä Viinikanojan suulla. Läheisellä Hatanpään niemellä on valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö.

Tulevaisuudessa Viinikanlahden alue uudistuu jätevedenpuhdistamon leimaamasta alueesta keskustaa laajentavaksi, kaupunki- ja maisema-arkkitehtuuriltaan laadukkaaksi asuntovaltaiseksi 2000-luvun kaupunginosaksi rantoihin liittyvine viher- ja virkistysalueineen. Rannan vesiurheilutoiminnot ja virkistysalueet tulevat laajentamaan myös keskustan asukkaiden ja matkailun palveluita.



1987



1995



2011



2020



Kuva: Marko Kallio / Skyfox, Tampereen kaupunki 2023. Viinikanlahden nykytila.



2. Yleissuunnitelma

Viinikanlahden yleissuunnitelma on Viinikanlahden alueen asemakaavan viitesuunnitelma. Yleissuunnitelman konsepti kiinnittyy lujasti lähiympäristön ominaispiirteisiin ja historiaan antaen Viinikanlahdelle asuinalueelle uuden, mutta olemassa olevaan pohjaavan paikallisidentiteetin. Lähialueiden huomioiminen suunnittelun lähtökohtana sitoo tulevan alueen osaksi sitä ympäröiviä Hatanpään, Ratinanrannan ja keskustan alueita. Isommassa kuvassa paikallisten erityispiirteiden vahvistaminen ja niiden uudet tulkinnat kytkevät Viinikanlahden kehityksen osaksi Tampereen kaupunkikehitystä ja kokonaisuutta.

Yleissuunnitelmaosion alussa kuvaillaan Viinikanlahden alueen suunnittelukonseptia.

Yleissuunnitelmakarttojen yhteydessä kerrotaan tarkemmin suunnitelman perusratkaisuista ja toiminnoista. Maankäyttökaaviossa annetaan suuntaviivat yleissuunnitelman pohjalta laadittavalle asemakaavalle.

Suunnitelman kuvaus –osiossa käydään läpi yleissuunnitelman kaupunkirakenne, kaupunkikuvalliset pääperiaatteet, kortteleiden kaupunkikuvalliset periaatteet, korkean rakentamisen periaatteet, liikennejärjestelmä, katutilojen periaate, viher- ja sinirakenne, hulevedet, kunnallistekniikan pääperiaatteet sekä toiminnot ja palvelut.

Laskelmat–osioon on kerätty yleissuunnitelman tärkeimmät laskennalliset tiedot, kuten eri toimintojen kokonaisalat, asumisen ja muiden toimintojen brutto- ja kerrosalat kortteleittain, autopaikkalaskelmat pysäköintilaitoksittain sekä pyöräpaikkalaskelmat kortteleittain.

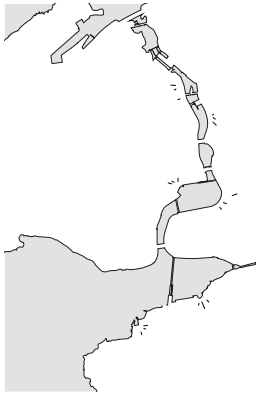
Raportissa ja kuvissa käytetty alueen nimistö on sama kuin asemakaavan hyväksymsivaiheen nimistö.


Asemapiirros 1:5000
Ratinannokan-puisto
Hämeenpuisto
Ratina
Eteläpuisto
Höyrynpuisto
Viinikanoja
Viinikanlahden puisto
Raitiotiepysäkki
VIINIKANLAHTI
Laiturireitti
Venesatama
Leikkipaikka
Viinikanlahden puisto
Vesitehtaan-puisto
P
suunnittelualueen raja
Viinikan satamapuisto
Hatanpään valtatie
Ulpukan-puisto
Viinikanlahden aukio
Soutajanpuisto
Uimaranta
P
Raitiotiepysäkki
Koulu ja päiväkoti
Hatanpäänkatu
Soutu- ja melontakeskus
Hatanpää
Hatanpään kartano
N
0
50
100
200

2.1 Konsepti

Viinikanlahti luo Tampereelle uuden, keskustaa laajentavan rantakaupunginosan. Viinikanlahti laajentaa keskustaa ja eheyttää sitä ympäröivää pirstaloitunutta kaupunkirakennetta. Kaupunginosien yhdistäjän rooli on alueelle tärkeä: Viinikanlahti tuo Hatanpään alueen lähemmäs Tampereen keskustaa ja yhdistää Hatanpään rakennetut alueet ja arboretumin rantapuistot Tampereen keskustaan. Alueen urbaanit asuinkorttelit tarjoavat uusia tapoja elää kestävää elämää järven ja kaupunkikeskustan läheisyydessä. Uusi kaupunkirakenne yhdistää samalla Tampereen keskustan kaupungin eteläisiin teollisuus- ja toimitila-alueisiin, jotka tulevina vuosikymmeninä saattavat olla kaupunkirakenteen muutos- ja laajentumisalueita.

Suunnitelman konsepti perustuu Tampereen kaupungin identiteettiä ja mittakaavaa määrittäviin kolmeen keskeiseen elementtiin:



Vesistöt osa kaupunkia ja arkea

Suunnitelma vahvistaa vesistöjen roolia Tampereen keskusta-alueella. Monipuolisen ja polveilevan rantaviivan ansiosta vesi on vahvasti läsnä asukkaiden elämässä sekä kaupunkirakenteessa. Ranta tarjoaa monipuolista tekemistä keskustan asukkaille ja matkailijoille.



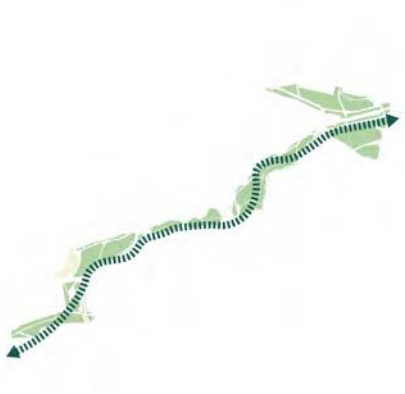
Historialliset punatiilirakennukset

Alue jatkaa historiallisten ja kaupunkimaisten punatiilen väristen rakennusten sarjaa, joka ulottuu Tampereen keskustasta kohti Hatanpään arboretumia. Tiilirakennusten muoto- ja värimaailma on tuotu keskeiseksi osaksi uutta aluetta tulkitsemalla perinteistä kaupunkiarkkitehtuuria modernilla tavalla.

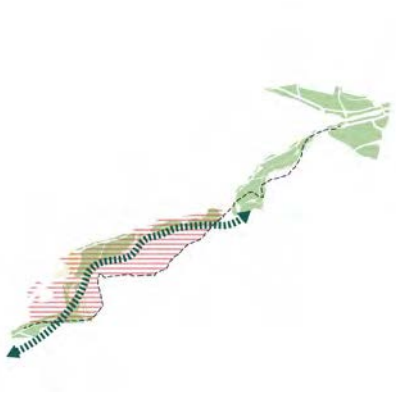


Tuleva identiteetti –
urbaanius ja korkea rakentaminen

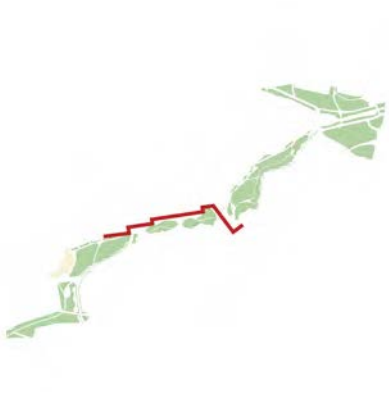
Viinikanlahden alue on vahva osa Tampereen keskustan uudistuvaa identiteettiä. Urbaania kaupunkirakennetta korostaa keskustan korkean rakentamisen vyöhykkeeseen nivoutuminen. Kunnianhimoinen kaupunkiarkkitehtuuri luo merkittävälle ja kehittyvälle järvenrantakaupungille sopivaa silhuettia.



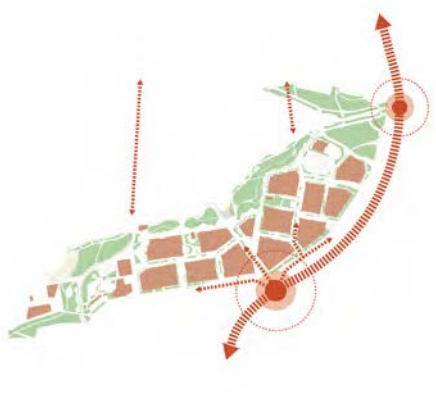
Ranta-alue muodostuu julkisesta rantareitistä ja rantapuistosta



Täytöt mahdollistavat katkeamattoman rantapuiston ja ekologisen yhteyden



Rantaviivan käsittelyssä tapahtuu muutos alueen keskellä



Kaupunkirakenne perustuu kestäviin kulkumuotoihin

2.2 Yleissuunnitelmakartat

Asemapiirros

Yleissuunnitelman kokonaisuus perustuu selkeästi rajattuihin rakennettuihin korttelialueisiin, julkiseen liikenteeseen, kävelyyn, pyöräilyyn ja monipuolisiin julkisiin rantapuistoalueisiin ja järvinäkymiin. Tehokkain urbaani rakenne painottuu Hatanpään valtatien varrelle ja alueen keskeisen raitiotiepysäkin ympärille. Rakennettu alue painottuu asuinrakentamiseen, jonka seassa aktiivisempien katujen kortteleissa ja kivijaloissa on palveluita ja liiketiloja, torneissa mahdollisuus myös hotelli- ja majoitustoiminnalle.

Alueen muut toiminnot ovat keskittyneet länsiosaan ja ranta-alueille. Kahden muodostuvan korttelikokonaisuuden keskellä keskusaukion laidalla on keskuskortteli, joka muodostaa kaupunkikuvallisen kohokohdan sekä tärkeän solmukohdan rannan palveluiden ja alueen liiketilojen välille. Alueen pohjoisosassa asuinkorttelit rajautuvat julkiseen leikkipuistoon.

Ranta-alue muodostaa katkeamattoman julkisen viher- ja virkistysalueiden vyöhykkeen. Se mahdollistaa monipuolisen virkistystoimintojen kirjon ja ekologisten yhteyksien jatkuvuuden Hatanpään niemeltä Viinikanojan läpi Iidesjärven suuntaan. Asunnoista avautuvat näkymät on maksimoitu korttelirakenteen koordinaatiston käännöksillä sekä korttelipuistojen muodostamilla avauksilla korttelirakenteeseen. Isot julkiset rantapuistoalueet sijoittuvat rannoille, kun taas ensisijaisesti asukkaita palvelevat korttelipuistot korttelirakenteen sisään.

Tampereen keskustan ja Viinikanlahden välinen kävelyn ja pyöräilyn yhteys perustuu kahteen uuteen vesistösiltaan. Pitkä silta yhdistää keskustan Hatanpään niemeen ja sen puistoihin. Lyhyt silta toimii luontevana



Asuinrakentaminen ja muut toiminnot

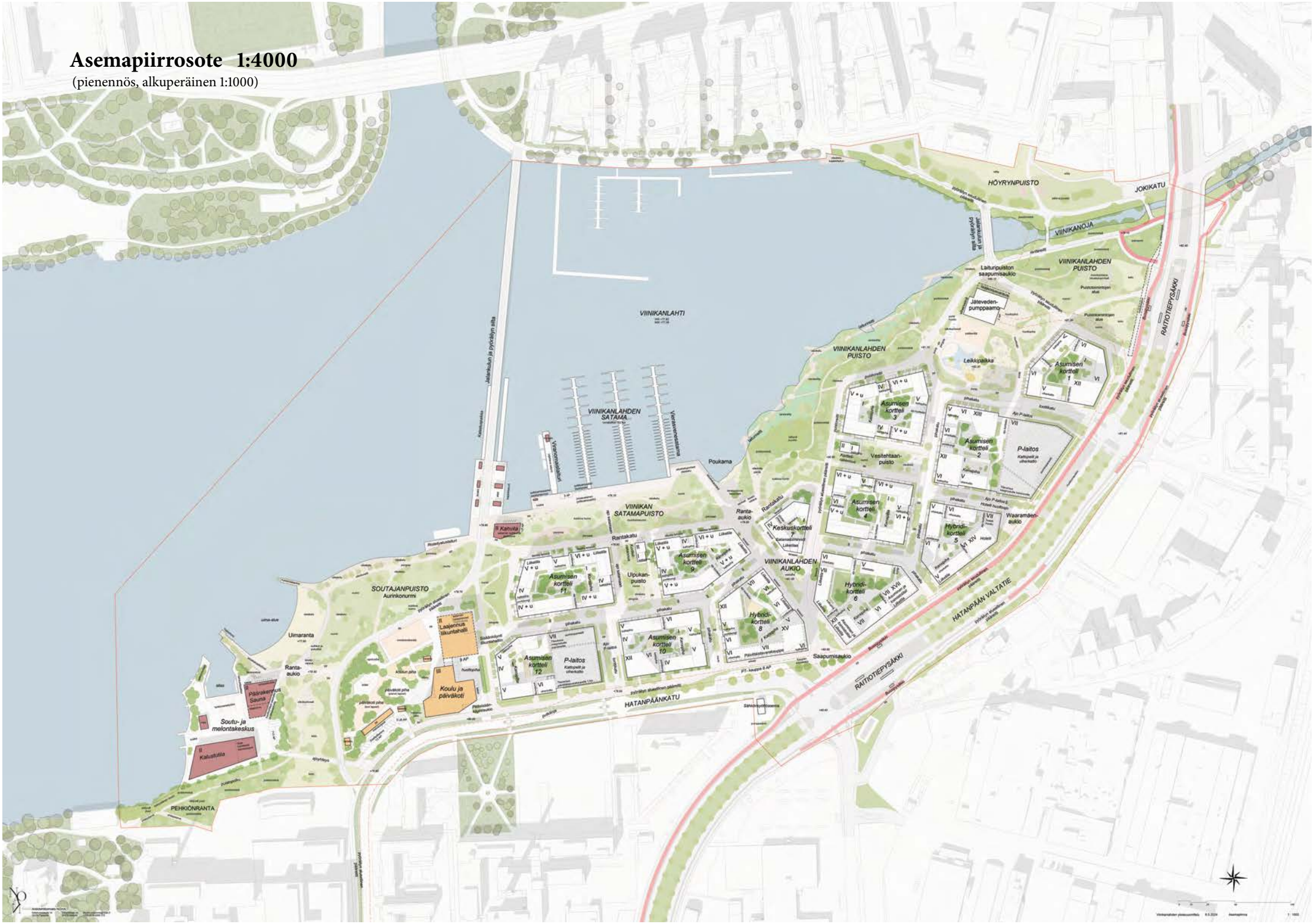


Kortteli- ja viheralueet



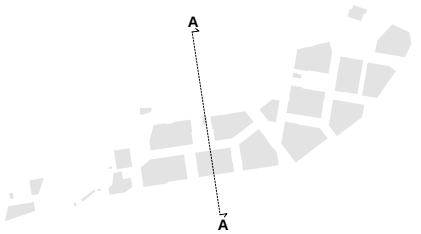
Saapuminen alueelle

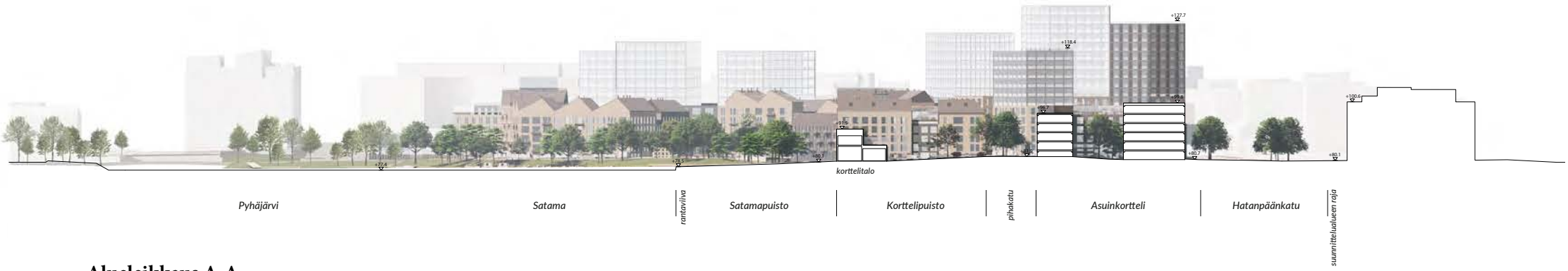
Asemapiirrosote 1:4000
(pienennös, alkuperäinen 1:1000)



Ratinan tunnelin jatkeena keskustasta Hatanpään valtatielle. Uudet sillat kehittävät kaupunkirakennetta laajalla vaikutusalueella keskustasta etelän suuntaan. Alueen sisäiset pääreitit kulkevat keskusaukion kautta, julkisten palvelujen ohi tai rantapuistoihin tukeututen.

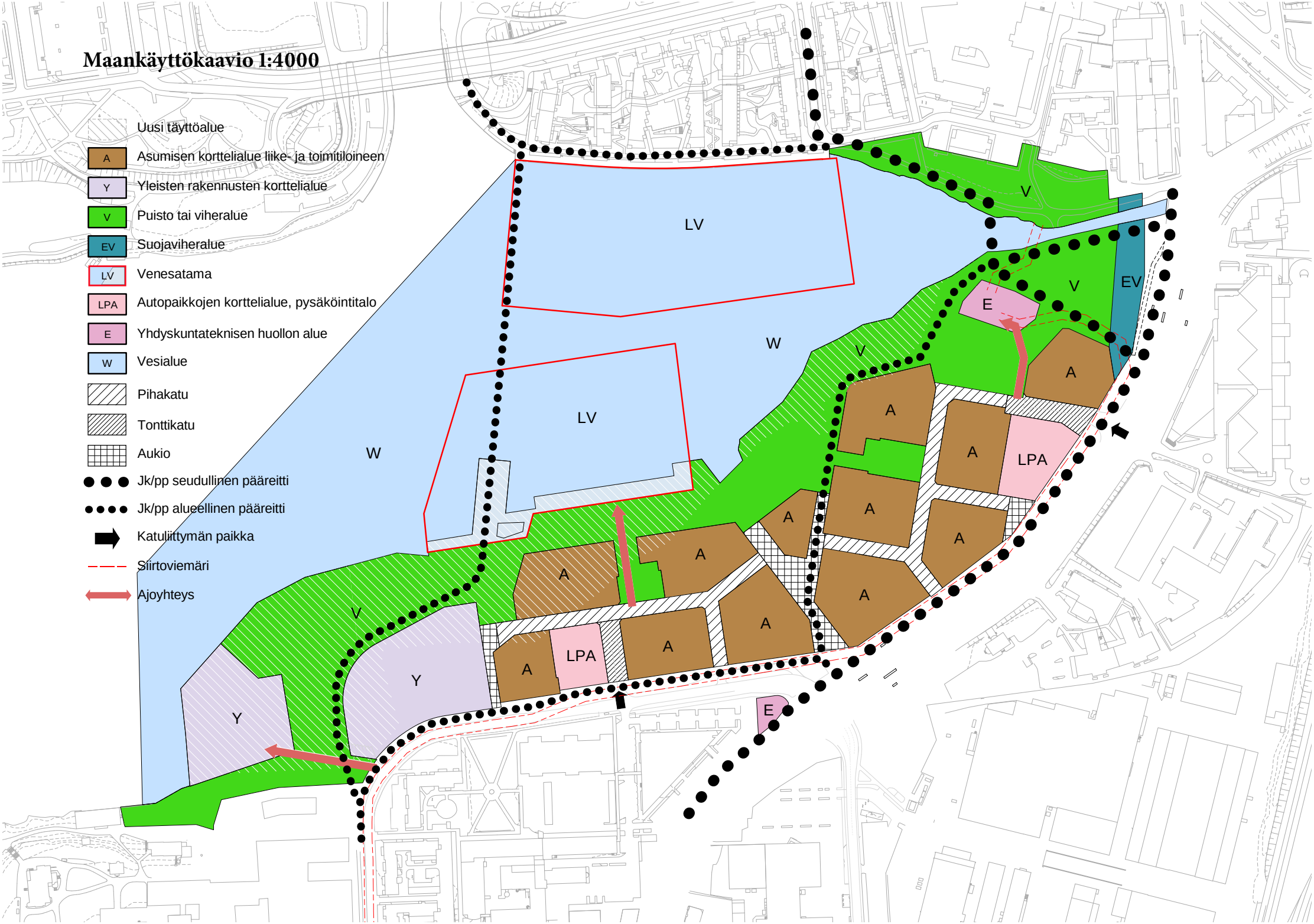
Hatanpään valtatien eteläisemmän raitiotiepysäkin kohdalla aukiolta rantaan muodostuu aukiosarja, joka päättyy ranta-alueeseen. Rantaviiva mukailee suunnittelualueen itäosassa nykyistä rantaviivaa, jota levennetään pienellä pengertäytöllä ja Viinikanojan vanhaa puustoa sekä rantapuistoa pyritään säästämään. Ponttiseinällä toteutettavat maantäytöt keskitetään matalimpaan kohtaan alueen keski- ja länsiosaan, mikä mahdollistaa toteutettavan korttelirakenteen sekä lyhentää vesistösillan pituutta. Suunnittelualueen länsipään rantojen pengertäytöt antavat lisäksi joustavaa lisätilaa koulun ja päiväkodin sekä soutu- ja melontakeskuksen toiminnoille. Länsipään täytöt mahdollistavat monipuolisen kaikkia käyttäjiä palvelevan vapaa-ajan palvelukeskittymän sekä lisäksi ekologisen yhteyden parantamisen.





Alueleikkaus A-A

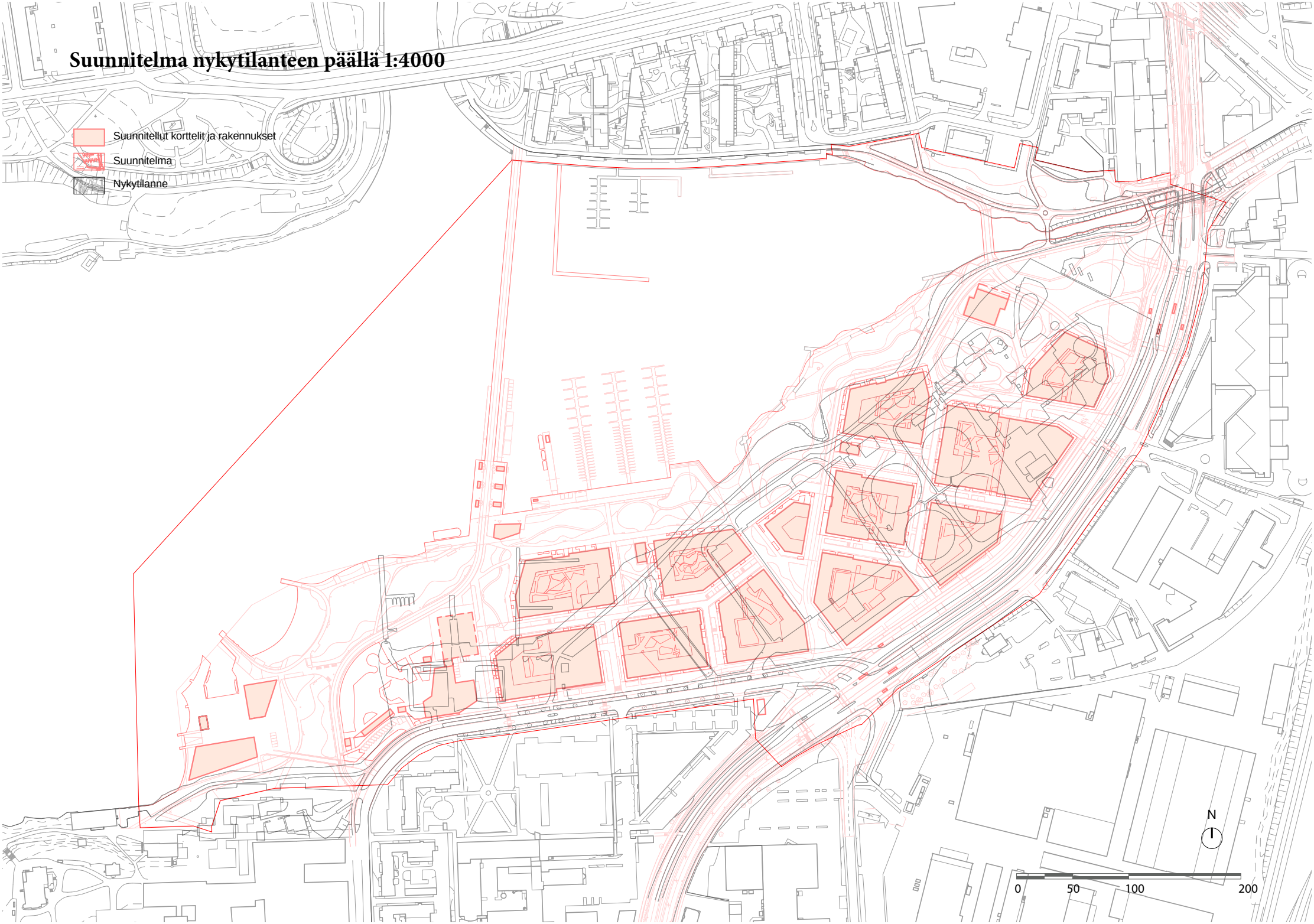
Maankäyttökaavio 1:4000





Ilmakuva Hatanpään suunnasta

Suunnitelma nykytilanteen päällä 1:4000





Ilmakuva koillisesta Viinikanlahdelle

Toiminnot alueella

1. *Raitiotiepysäkki*
2. *Keskusaukio*
3. *Aukio*
4. *Keskuskortteli*
5. *Satama*
6. *Uusi silta*
7. *Pysäköintilaitos*
8. *Koulu, päiväkoti sekä liikuntahalli*
9. *Risteilyaluslaituri*
10. *Soutu- ja melontakeskus*
11. *Uimaranta*
12. *Leikkipuisto*
13. *Laiturireitti*
14. *Korttelipuisto*
15. *Keskuspuhdistamo Oy:n jätevedenpumppaamo*





Kuva: Marko Kallio / Skyfox, Tampereen kaupunki 2023. Ilmakuva keskustan suunnalta Viinikanlahdelle, nykytila.



Vuoden 2024 suunnitelma upotettuna vuonna 2023 otettuun ilmakuvaan. Näkymä keskustan suunnalta Viinikanlahdelle, suunnitelma.

2.3 Suunnitelman kuvaus

Kaupunkirakenne

Viinikanlahti on kaupunkirakenteeltaan tehokas umpikortteleiden sarja. Korttelitypologia on ottanut vaikutteita Tampereen keskustan kortteleista ja asemakaavahistoriasta.

Umpikorttelitypologia on sovitettu uuden järvenrantakaupunginosan tarpeisiin muokkaamalla umpikortteleita haluttuja näkymiä ja yhteyksiä tukevaksi. Itäiseen ja läntiseen aluelohkoon jakautuva umpikortteleiden kokonaisuus antaa alueelle selkeän rakenteen. Se luo Viinikanlahdelle tiiviin, keskustamaisen ja kaupunkikuvallisesti rikkaan ympäristön aivan rannan ja Tampereen keskusta-alueen tuntumaan.

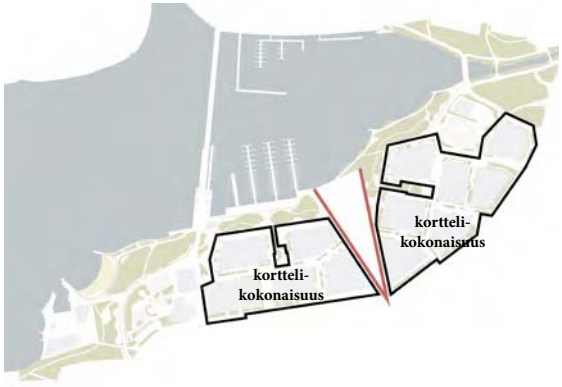
Viinikanlahden kaupunkirakenne muodostuu vapaamuotoisessa katukoordinaatistossa sijaitsevista urbaaneista korttelialueista, joiden yhteydet nojaavat julkiseen liikenteeseen sekä kävelyyn ja pyöräilyyn. Korttelit ryhmittyvät julkisen liikenteen pysäkeille johtavien pääreittien ympärille. Tehokkain kaupunkirakenne painottuu Hatanpään valtatien varrelle ja alueen tärkeimmän raitiotiepysäkin tuntumaan. Alueen keskusaukio ja keskuskortteli sijoittuvat korttelirakenteen keskelle ja alueen sisäiset pääreitit kulkevat niiden vierellä.

Rakentamisen volyymi madaltuu rantaa kohden tehokkaista katukortteleista rannan puolen matalimpiin rantakortteleihin. Pohjoisosassa kaupunkirakenne rajoittuu Viinikanojan puistoympäristöön, jossa sijaitsee uusi jätevedenpumppaamo ja siihen liittyvät siirtoviemärilinjat.

Sarviksenpuiston kohdalla rakentamisen ja maiseman suhde muuttuu. Tiivis korttelirakenne loppuu koulun, päiväkodin ja liikuntahallin julkisiin rakennuksiin ja länsipäässä alueen luonnetta hallitsevat julkiset puistoalueet ja vapaa-ajan toiminnot. Soutu- ja melontakeskuksen rakennukset nivoutuvat kaupunkirakenteessa osaksi eteläistä Hatanpään sairaala-aluetta.



Ranta- ja katukortteleiden rivistö



Kaksi korttelikokonaisuutta ja keskiakseli



Korttelirakenne jatkuu Sarviksenpuiston kohdalle



Liittyminen kaupunkirakenteeseen

Kaupunkikuva

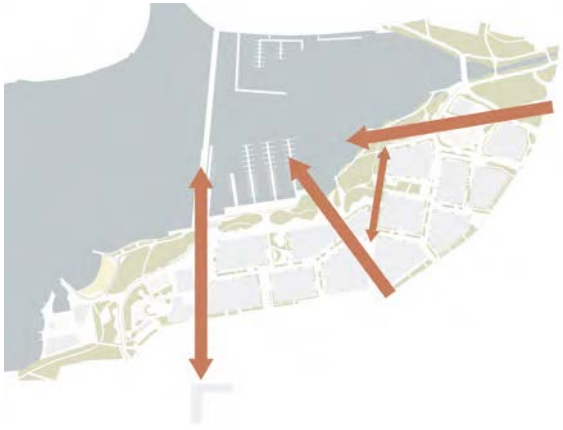
Viinikanlahden korttelirakenne jakautuu kaupunkikuvallisesti rannan puoleisiin rantakortteleihin ja Hatanpään valtatien urbaaneihin katukortteleihin. Kummallakin korttelityypillä on oma kaupunkikuvallinen luonteensa.

Viinikanlahden järvimaisemaa hallitsee porraskattoisten rantakortteleiden silhuetti. Rantakorttelit muodostavat kaupunkijulkisivun järven yli keskustan suuntaan. Sahalaitainen kattomuoto luo vahvan ja mieleenpainuvan kaupunkikuvallisen ilmeen järven puolelta katsottuna. Rantapuistossa liikuttaessa katukortteleiden korkea rakentaminen jättäytyy harjakattojen taakse eikä korkea rakentaminen hallitse näkymiä rannassa.

Tasakattoiset katukorttelit toimivat jalustoina korkealle rakentamiselle. Hatanpään valtatien ja -kadun varrella korkea rakentaminen rytmittää kadun varren kaupunkikuvaa.

Keskuskortteli muodostaa keskusaukiolle liikkumisen solmukohtaan kaupunkikuvallisen kohokohdan. Muusta rakenteesta poikkeava keskusrakennus korttelirakenteen taitekohdassa jäsentää aukiota ja näkyy kaikista päätulosuunnista alueelle saavuttaessa. Kattomuoto kruunaa rakennuksen ja merkitsee alueen keskeistä paikkaa.

Koulukorttelin julkinen rakentaminen muodostaa kaupunkikuvallisesti merkittävän kohdan ja maamerkin alueen länsipäähän. Rakennus näkyy järven suuntaan osana suurmaisemaa sekä muodostuu Hatanpäänkadun suunnasta katsottuna päätteeksi Viinikanlahden alueelle. Soutu- ja melontakeskuksen rakennukset madaltuvat kohti Hatanpäätä. Rakennusten kattomuotojen harjat nousevat kohti keskuksen kahta pääsaapumissuuntaa.



Keskeiset näkymälinjat ja akselit



Arkkitehtoniset pääelementit



Tiilen tai puun käyttö julkisivuissa



Näkymä pitkältä kevyen liikenteen sillalta Viinikanlahden sataman suuntaan.



Näkymä satamasta.

Kaupunkikuvalliset piirteet

Kerroskorkeudet



1 krs
2 krs
3 krs
4 krs
5 krs
6 krs
7 krs
8 krs
9 krs
10 krs
11 krs
12 krs
13 krs
14 krs
15 krs
16 krs
17 krs

Kattotyypit



Kattopihat
Kasvikatot
Harjakatot
Muut katot
Kansipihat
Tornien kattopihat

Materiaalit ja väritys



Rannan puoleisten kortteleiden väri- ja materiaalimaailmaa hallitsevat tiilensävyt ja puun käyttö.

Katukortteleissa julkisivujen värimaailma saa olla rantaa vaaleampi ja vaihtelevampi, esimerkiksi ruskean ja vaalean sävyiset tiilet ja puujulkisivut.

Tornit erottuvat jalustoista vaaleina metallikarmien rytmittäminä lasipintoina.

Harjakatot ja tornitalot



Harjakatot
Porraskatot
Tornitalot

Kortteleiden kaupunkikuvalliset periaatteet

Viinikanlahden alueelle muodostuu keskusaukion molemmin puolin kaksi korttelikokonaisuutta, joilla kummallakin on omat korttelipuistonsa. Korttelipuistot toimivat ensisijaisesti korttelikokonaisuuksien asukkaiden omana puistoalueena ja julkisena kaupunkitilana. Puistoissa on myös yhteistiloina toimivat korttelitalot.

Alueen pääkatujen ja rantapuiston väliin ei muodosteta suoria katuyhteyksiä korttelialueen halki. Rakenne suojaa kortteleita ja rantapuistoa Hatanpään valtatieltä ja -kadulta tulevalta katumelulta. Korttelikokonaisuuksilla on omat pysäköintilaitoksensa, joihin voidaan sijoittaa erilaisia asumista palvelevia toimintoja, kuten kierrätyspisteitä, ruokanoutopisteitä, postin lähetyksien noutopisteitä ja lisää pysäköintitilaa polkupyörille, taakkapyörille ja muille kevyen liikenteen kulkuvälineille. Pysäköintilaitoksiin voidaan sijoittaa myös uudenlaisia liikenteen ja liikkumisen, palveluiden, vapaa-ajan tai infrastruktuurin tiloja.

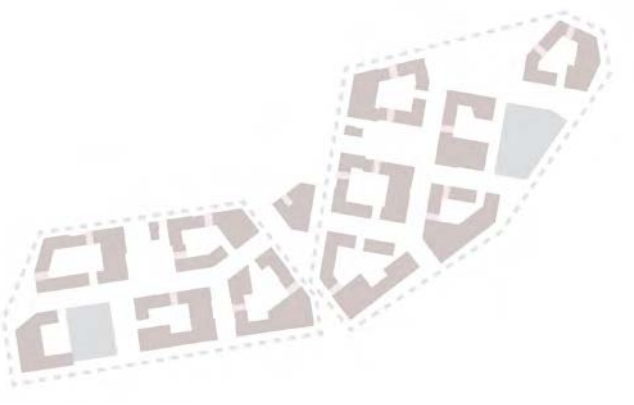
Korttelirivistöt jakautuvat rakennusmassoittelultaan rannan suuntaisesti katu- ja rantakorttelirivii. Katukorttelit ovat kooltaan suurempia. Niiden arkkitehtuuri mahdollistaa monipuolisia ratkaisuja, kuten tornitaloja jalustojen päälle sekä suuria liiketiloja katutasoon. Rantakorttelit ovat sen sijaan järven suuntaan porraskattoisia, materiaalimaailmaltaan punatiilisiä kortteleita. Porras- ja harjakattoja rytmittävät kattopihat. Kattojen harjat kääntyvät pihakatujen puolelle vahvistaen rantakortteleiden rannan puolen fasadia.



Rantakortteli



Katukortteli



Korttelirakenne

Alueen itä- ja länsipäähän muodostuu kaksi korttelikokonaisuutta pysäköintitaloineen. Korttelit ovat rakenteeltaan umpinaisia massoja, jotka on rikottu yhdellä avauksella sekä porttikongeilla. Umpikortteleiden suljetut kulmat luovat osaltaan kaupunginosalle urbaania identiteettiä.



Korttelikokonaisuus

1. Korttelipuisto
2. Korttelipuiston rakennus
3. Yhteistilat korttelipuiston ympärillä
4. Korttelikokonaisuuden pääkatu ja pysäköintilaitos
5. Korttelirakenne melusuojana rantapuistoon

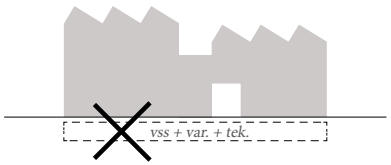
Elävä kivijalka ja korttelitason periaatteet

Keskeisiin kortteleihin tavoitellaan kaupunkikeskustamaista elävää katutasoa ja toiminnoiltaan monipuolista kivijalkaa. Alue painottuu asumiseen ja liiketilat sijoittuvat pääosin alueen keskusaukion ja Hatanpään valtatien varteen sekä sataman tuntumaan. Katutason toimintoihin on kiinnitetty erityistä huomiota, sillä maaperän sekä pinta-ja pohjavesien takia alueelle ei voida rakentaa maanalaisia rakenteita. Kortteleiden kivijalat muodostaisivat mykkiä julkisivupintoja, jos varastot, tekniset tilat ja väestönsuojat sijoitettaisiin katutasoon ja pelkästään rakennusten kivijalkaan. Elävän katutason varmistamiseksi häkkivarastot sijoitetaan kerroskohtaisiin varastoihin ja väestönsuojat ensisijaisesti pihakannen alle sisäpihoille. Väestönsuoja toimii korttelin pyörävarastona, jonne on hyvä yhteys sisäpihan kautta. Päälle muodostuva pihakansi lisää hieman suoran auringonvalon määrää muutoin varjoisilla sisäpihan oleskelualeilla.

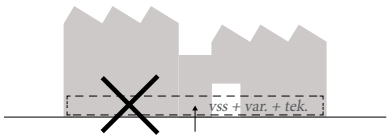
Rakennusten katutasoon sijoitetaan asumista, yhteistiloja ja liiketiloja. Katutasoon avautuvien asuntojen yksityisyyttä lisätään korttelin ulkoreunoja kiertävillä terassivyöhykkeillä sekä katutasosta korotetulla maantasokerroksella.

Korttelipuistojen korttelitalot voivat toimia yhteistiloina ja ne voidaan yhdistää viereiseen kortteliin kevein rakentein, esimerkiksi pergolalla tai lasitetuin katosrakentein.

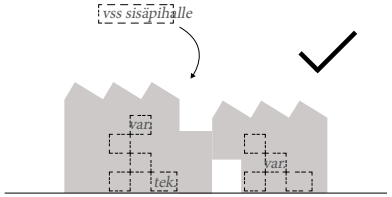
Maantason toimintojen ja aputilojen periaate



Varastoja, teknisiä tiloja tai väestönsuojia ei voida sijoittaa maan alle.

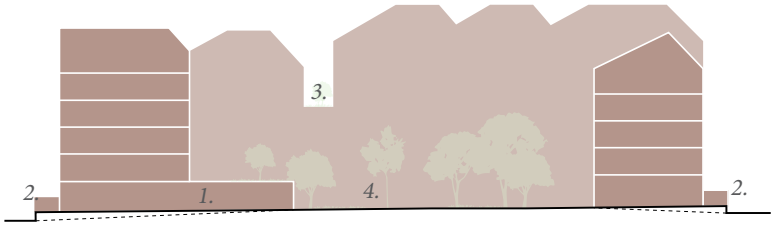


Tilat muodostaisivat mykkää julkisivupintaa maantasoon sijoitettuna.

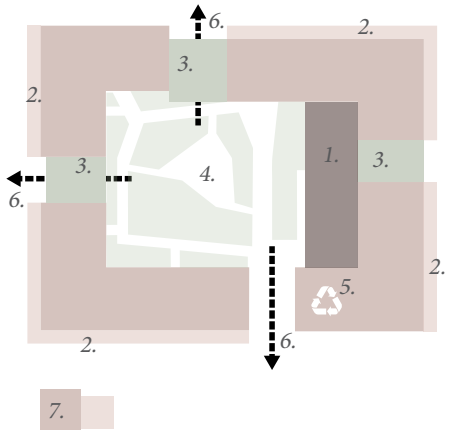


Varastot hajautetaan kerrosvarastoiksi ja väestönsuojat sijoitetaan sisäpihoille pihakansien alle.

Korttelin toimintojen periaate



1. Pihakannet / VSS / pyörävarastot
2. Asuntojen maantasoterassit
3. Kattopiha
4. Maanvarainen piha



1. Pihakannet / VSS / pyörävarastot
2. Asuntojen maantasoterassit
3. Kattopiha
4. Maanvarainen piha
5. Jätehuone ja tekniikkakeskus
6. Porttikongit ja korttelin aukotukset
7. Korttelitalo

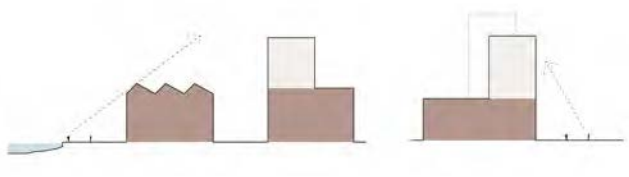
Korkea rakentaminen

Viinikanlahden alue erottuu kaupunkikuvassa Tampereen keskustan uutena eteläisenä reunana. Viinikanlahden 12–17-kerroksinen korkean rakentamisen arkkitehtuuri viestii kaupunkikuvallisesti asumisen alueesta ja erottuu typologialtaan keskustan muusta korkeasta rakentamisesta.

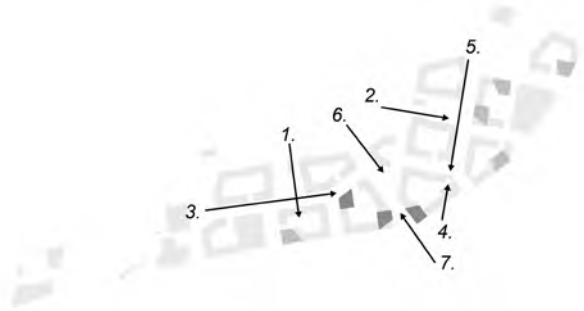
Viinikanlahden korkea rakentaminen sijoittuu Hatanpään valtatien varrelle. Se jatkaa kehittyvää korkean rakentamisen vyöhykettä keskustaa halkovan rautatiealueen tuntumassa. Hatanpään valtatien varrella olevat korttelit toimivat jalustoina korkealle rakentamiselle. Materiaalivaihdos ja julkisivukäsittely erottaa tornit jalustoistaan. Pääraitiopysäkin viereinen matala torni poikkeaa muista torneista kaupunkikuvallisesti, kun tornin vaalea julkisivu on ulotettu poikkeuksellisesti maantasoon asti merkitsemään pääpysäkin ympäristöä. Korkean rakentamisen volyymi kasvaa kohti keskeistä raitiotiepysäkkiä ja madaltuu rantoja kohti. Korkeat tornit ryhmittyvät alueen keskelle, ja ne näkyvät alueella useista suunnista näkymäpäätteinä. Rantaosuuksilla tornit jäävät taka-alalle ja harjakatot rytmittävät tornien näkymistä rannalla. Torneissa ei ole jalustaosien tapaan ulokeparvekkeita, vaan tornien parvekelinjat ovat yhtenäisiä vyöhykkeitä tai sisäänvedetyt.



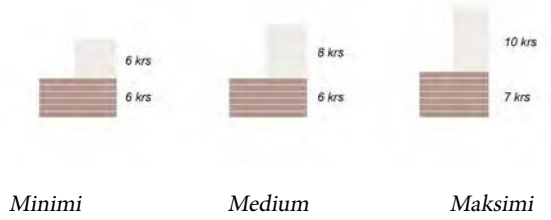
Korkean rakentamisen painopiste



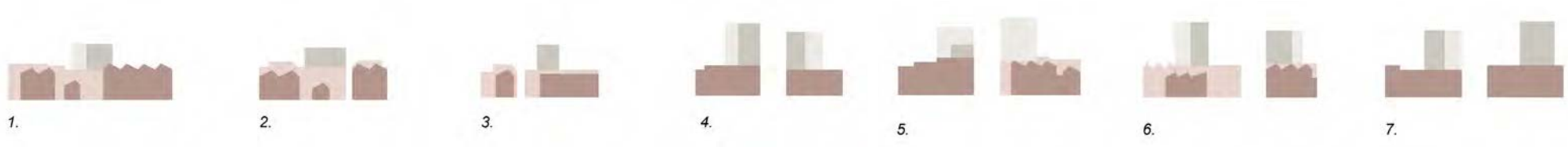
Korkean rakentamisen näkyvyys



Korkean rakentamisen sijoittumisperiaatteita



Korkean rakentamisen suhde jalustaan



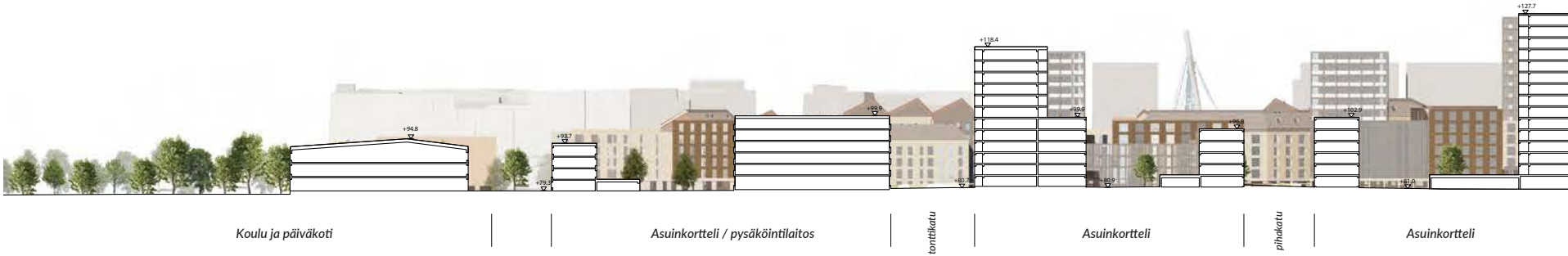
Aluejulkivisut ja -leikkaukset



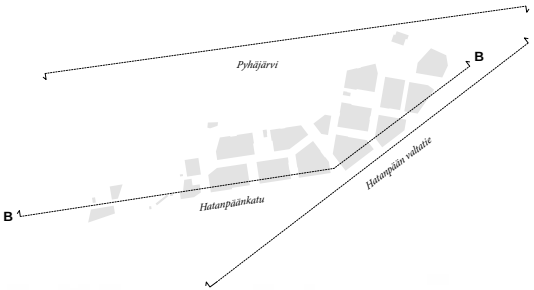
Aluejulkisivu Pyhäjärvelle



Aluejulkisivu Hatanpäänkadulle ja Hatanpään valtatielle



Alueleikkaus B-B





Satama / Rantapuisto | *jalankulun ja pyöräilyn silta* | *Rantapuisto* | *Soutu- ja melontakeskus*



Saapumisaukio | *P-laitos* | *Viinikanlahdenpuisto*

Hatanpäänkatu | *Hatanpään valtatie*



keskusaukio | *Asuinkortteli* | *pihakatu* | *Asuinkortteli* | *pihakatu* | *Pysäköintilaitos / asuinkortteli* | *tonttikatu* | *Asuinkortteli*



Viinikanlahden pääaukiosarja päättyy allasmaiseksi rakennettuun järvenpoukamaan, jossa pääsee laskeutumaan lähelle vedenpintaa.


abborretum
KIOSKI

Liikennejärjestelmä

Viinikanlahden katuverkon ratkaisut perustuvat kestäviin liikkumismuotoihin. Tampereen keskustan läheisyys, raitiotie ja alueen oma kaupunkirakenne kannustavat kestävien kulkumuotojen käyttöön. Viinikanlahdesta rakennetaan ensisijaisesti raitiotiehen, kävelyyn ja pyöräilyyn tukeutuva kaupunginosa. Alue on silti myös autolla hyvin saavutettava.

Joukkoliikenteen selkärankana toimii Hatanpään valtatielle mitä todennäköisimmin rakennettava raitiotie, joka yhdistää Tampereen Pirkkalaan. Raitiotiepysäkkejä on kaksi, toinen lähellä Viinikanojaa ja toinen lähellä Hatanpäänkadun risteystä. Näistä jälkimmäinen on Viinikanlahden alueen pääpysäkki, jolta on joukkoliikenteen liityntäyhteys Hatanpään sairaalalle. Raitiotiepysäkit on kytketty kävelyn ja pyöräilyn pääreitteihin ja otettu huomioon niin kaupunkirakenteen kuin kaupunkikuvankin suunnittelussa.

Viinikanlahden kävely- ja pyöräily-yhteydet keskustaan on toteutettu kahdella uudella vesistösillalla. Pidempi silta, Viinkanlahden silta, kytkee asemakaava-alueen länsiosat Ratinanrantaan ja edelleen Laukonsillalle. Lyhyempi silta, Vesitehtaansilta, toimii yhteytenä Höyrypuiston kautta Ratinan tunnelin sekä Voimakadun suuntaan.

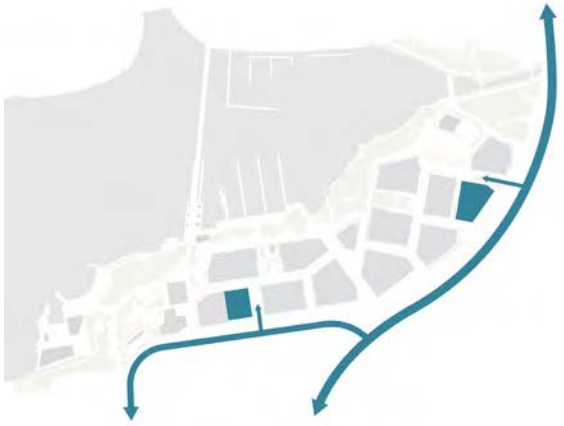
Pyöräilyn pääreitit on suunniteltu siten, että Viinikanlahden ranta-alueet voidaan osoittaa hitaalle liikkumiselle ja oleskelulle. Pyöräilyn seudullinen pääreitti kulkee Hatanpään valtatiellä, josta haarautuu yhteydet Viinikanojanpuistosta Vesitehtaansillalle kohti Voimakatua ja Ratinan tunnelia sekä Viinikanojalle kohti Viinikkaa. Hatanpäänkadun alueelliselta pääreitiltä johdetaan alueelliset pääreitit koulun länsipuolelta Viinikanlahden sillan kautta Laukonsillan suuntaan ja Keskusaukiolta Vesitehtaansillan kautta Ratinan tunneliin. Pyöräliikenteen paikallisreitit kulkevat pihakatujen ajoradoilla tai puistoissa.



Pyöräilyn pääreitit alueella



Asumiselle rauhoitetut korttelialueet pihakaduilla



Ajo kortteleihin ja pysäköintilaitoksiin

Keskitetyt pyöräpysäköintiratkaisut on integroitu korttelirakenteeseen. Asuin- ja liikekortteleiden oma pyöräpysäköinti sijoitetaan keskitetysti kortteleissa. Sisäpihojen pihakansien alle on osoitettu korttelin yhteiset laadukkaat pyörävarastot. Osa paikoista osoitetaan porttikongeihin ja sisäpihoille. Yleisiä tai kortteleiden pysäköintiä lisänä palvelevia pysäköintiratkaisuja voidaan integroida osaksi alueen pysäköintilaitoksia. Rantapuistoon ja keskeisiin toiminnallisiin sijainteihin tulee julkisen pyöräpysäköinnin ja kaupunkipyörien paikat mm. vapaa-ajan toimintoja ja asiointia varten. Pieniä määriä pyöräpysäköintipaikkoja tarvitaan myös katutilaan kortteleiden liiketiloissa asiointia varten.

Alueen ajoneuvoliikenne kytkeytyy ympäröivään katuverkkoon Hatanpään valtatieltä ja Hatanpäänkadulta osoitetun kahden tonttikatuliittymän kautta. Katuliittymien välittömään läheistyyteen on sijoitettu alueen kaksi pysäköintilaitosta. Asuinkorttelien väliset katualueet ovat pääosin autoliikenteeltä rauhoitettuja alueen sisäisiä pihakatuja, joilla on sallittu lyhytaikainen pysähtyminen kortteleissa asiointia varten. Pihakatujen alueelle on suunniteltu muutamia pysähtymispaikkoja. Liikuntaesteisten pysäköintipaikat on osoitettu joka kortteliin. Erityisasumisen kortteleissa on kuusi liikuntaesteisten pysäköintipaikkaa, muissa kortteleissa kaksi paikkaa.

Huolto- ja pelastusajolla on pääsy kaikille katualueille suunnittelualueella sekä kortteleiden ulkoreunoille puiston puolella. Huollolle on varattu tiloja katusuunnittelussa lyhytaikaiselle pysähtymiselle. Alueen liiketilat huolletaan katualueelta tai aukioilta.

Pelastusajolle on osoitettu reitit ja pelastuspaikat rakennusten ulkokehiltä. Sisäpihalla pelastautuminen hoidetaan omatoimisesti ja ratkaistaan tarkemmassa toteutussuunnittelussa rakennussuunnittelun keinoin. Pelastusajon hyökkäysreitit kulkevat Hatanpäänkadulta ja Hatanpään valtatieltä.

Päiväkodille ja koululle osoitetaan yksisuuntainen saattopysäköintijärjestely tontin lounaiskulmaan. Soutu- ja melontakeskukselle osoitetaan Hatanpäänkadulta huoltoajoväylä, joka toimii myös pyöräliikenteen paikallisverkon osana.

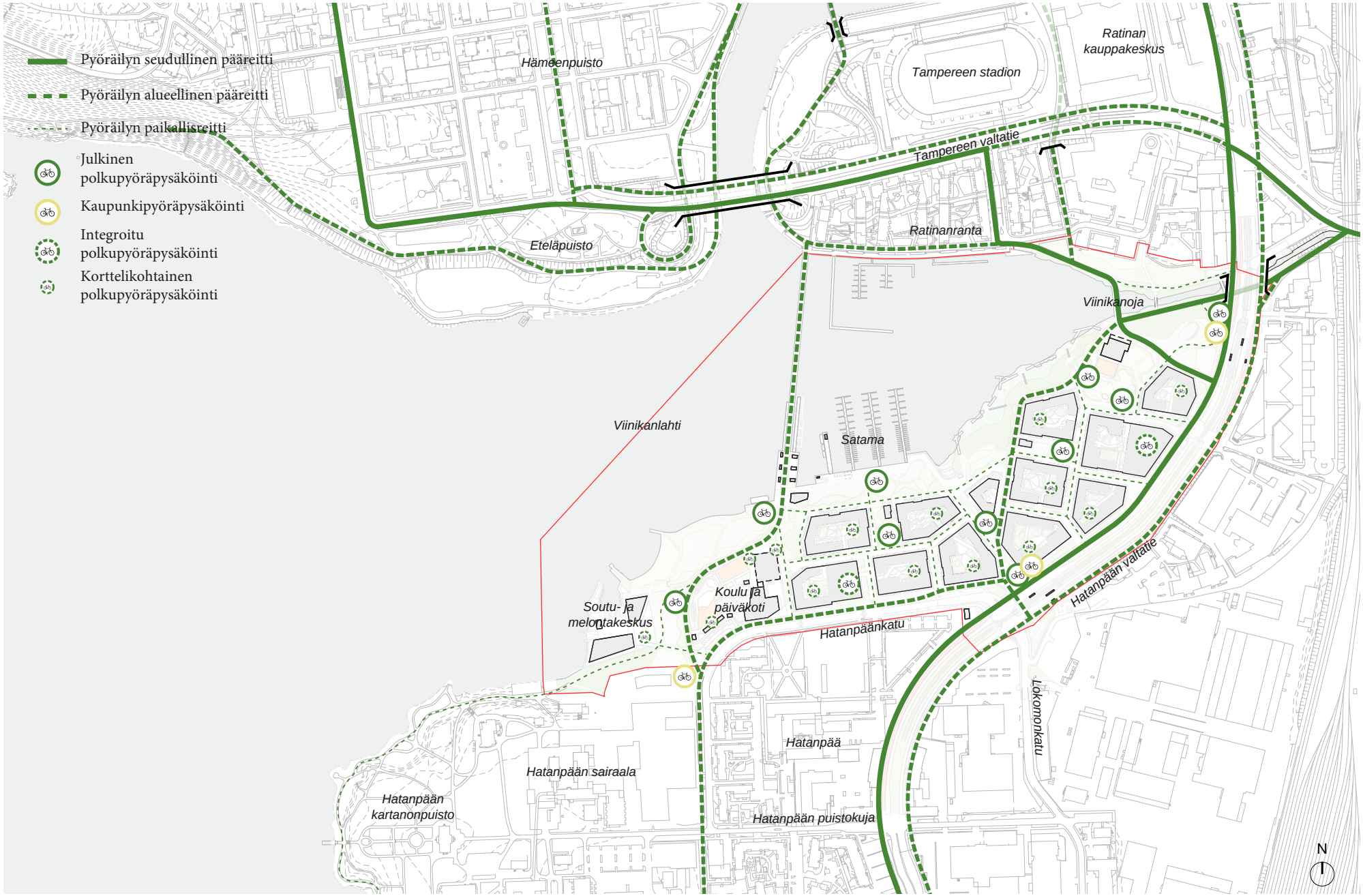
Sataman huoltoliikenne ajaa Hatanpäänkadulta Sarviksenkadun ja Vesitähdenkujan kautta satamaan. Jätevedenpumppaamon ja puiston huoltoliikenne käyttää Viinikanlahdenkatua ja Pumppaamopolkua.

Asuinkortteleiden autopysäköinti on keskitetty kahteen maanpäälliseen pysäköintilaitokseen, jotka ovat joustavia tulevaisuuden muutostarpeille. Myös asiointi-, työmatka- ja vapaa-ajan pysäköinti keskitetään pysäköintilaitoksiin, mikä on huomioitu laitosten pysäköintipaikkojen määrissä. Pysäköintilaitosten yhteyteen on integroitu pyöräpysäköintiä ja varattu tilaa aluetta palveleville muille toiminnoille. Pysäköintilaitosten toteutus on mahdollista vaiheistaa alueen kehittymisen mukana ja todellisen tarpeen mukaan. Laitosten kattopinnat ovat käytettävissä muille toiminnoille, joita voivat ovat olla esimerkiksi liikunta- tai muita vapaa-ajan palveluita, kasvikattoja ja aurinkopaneeleita tai ilmalämpöpumppuja.

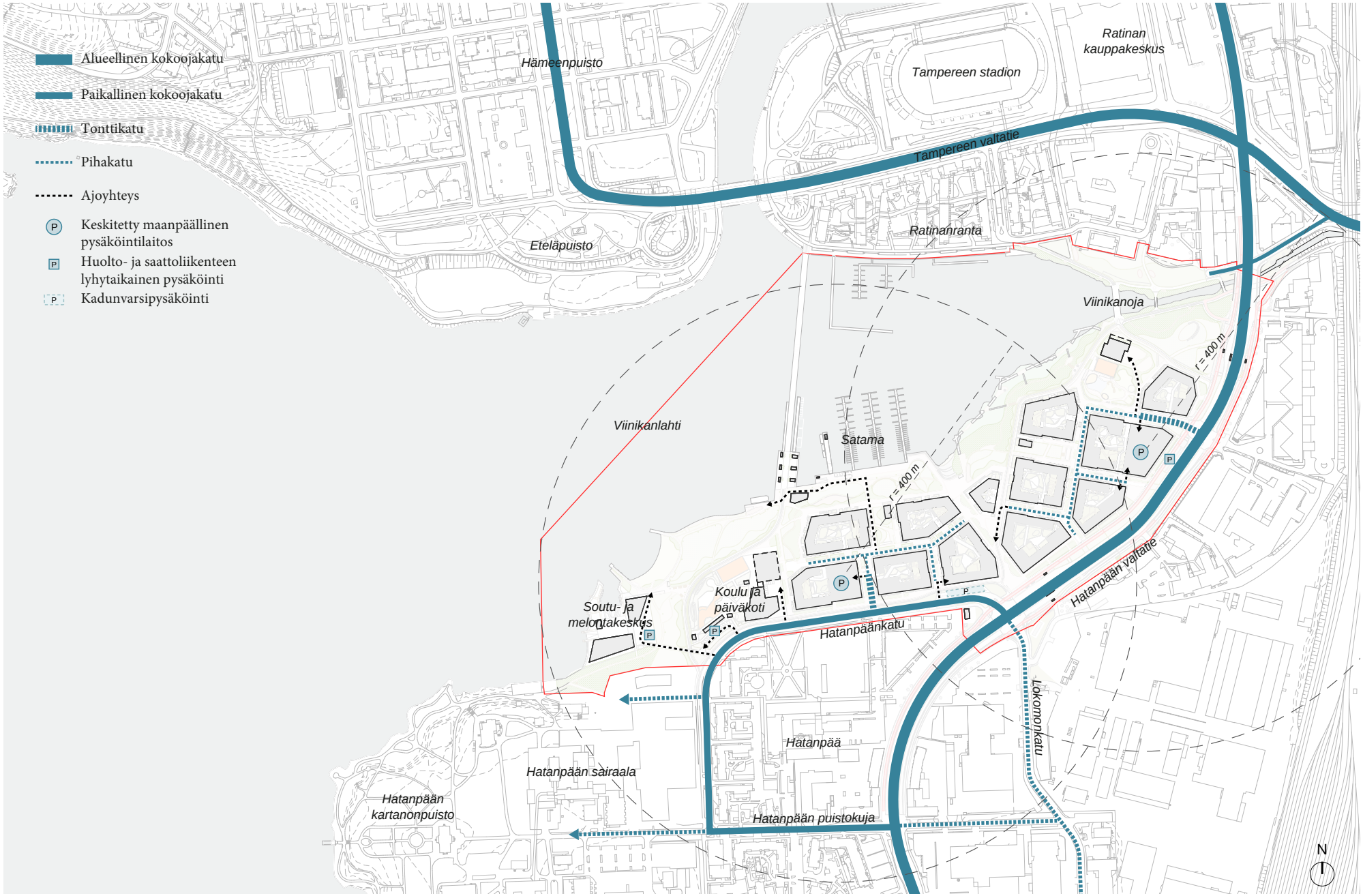
Kävely


Kävelyn pääreitti
Kävelyreitti
Laiturireitti
Hämeenpuisto
Tampereen stadion
Ratinan kauppakeskus
Tampereen valtatie
Ratinanranta
Eteläpuisto
Viinikanoja
Viinikanlahti
Satama
Koulu ja päiväkoti
Soutu- ja melontakeskus
Hatanpäänkatu
Hatanpään valtatie
Lokomonkatu
Hatanpää
Hatanpään sairaala
Hatanpään kartanonpuisto
Hatanpään puistokuja
N
0
50
100
200

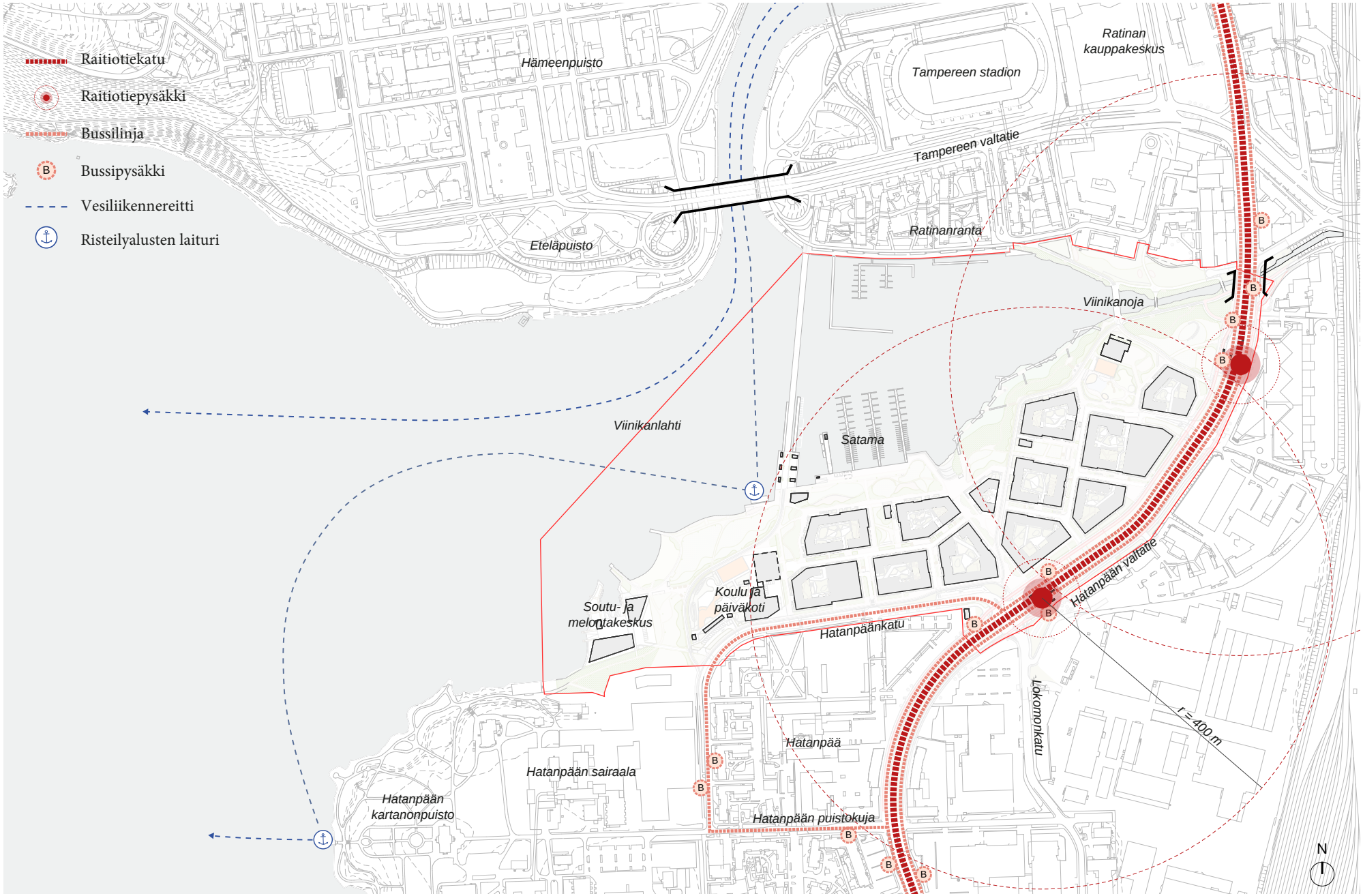
Pyöräliikenne



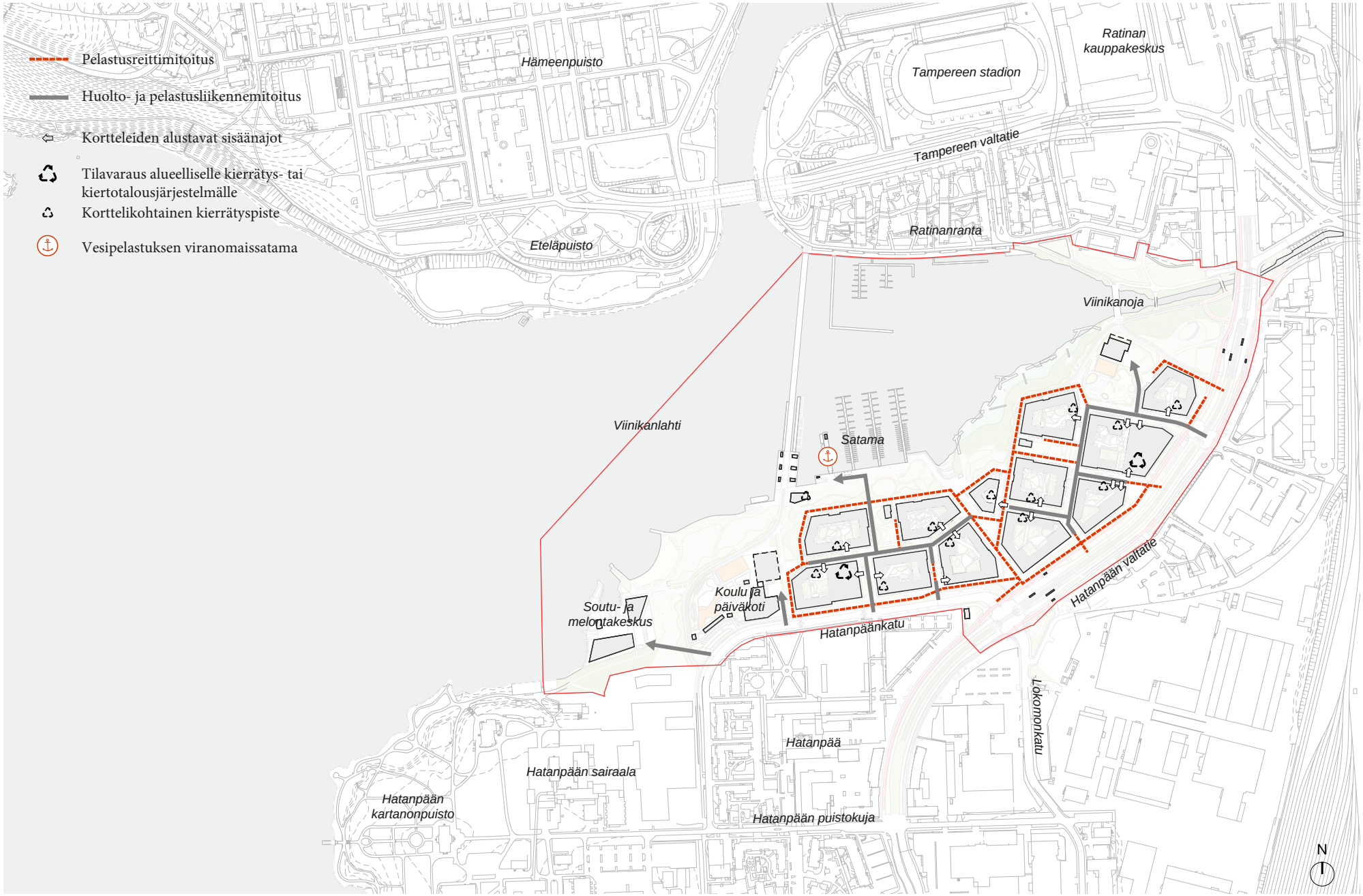
Autoliikenne ja pysäköinti



Joukkoliikenne



Huolto- ja pelastusliikenne

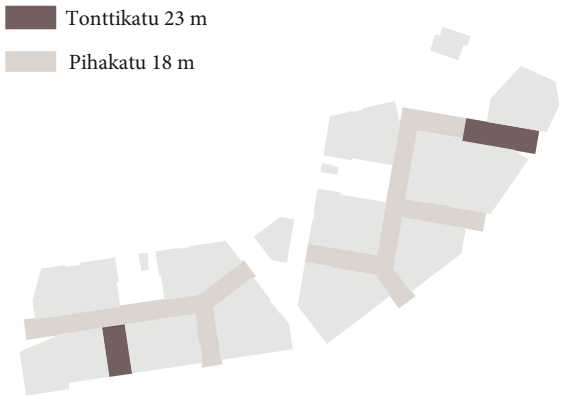


Katutila ja katupoikkileikkaukset

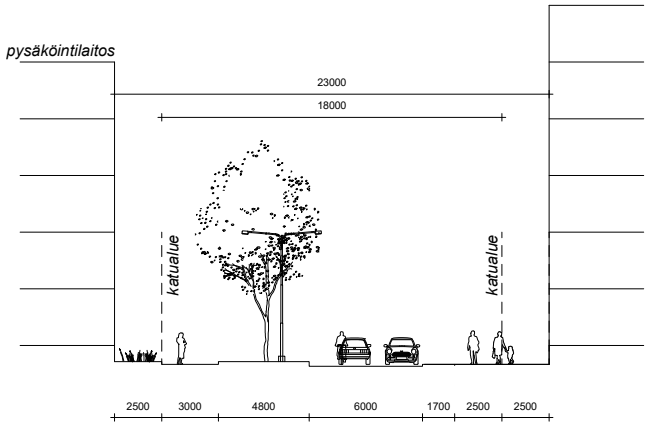
Viinikanlahden katuverkko voidaan jakaa liikenteellisen hierarkian sekä katujen julkisuushierarkian perusteella kahteen eri katutyyppiin: tonttikadut ja pihakadut. Lisäksi yleisillä alueilla on reittejä, joita pelastusliikenne sekä sataman ja jätevedenpumppaamon huoltoliikenne voivat käyttää. Kortteleiden sisäinen katutila muodostuu liikenteeltä rauhoitetuista pihakaduista. Pihakaduilla sallitaan ajo kortteleille ja lyhytaikainen pysähtyminen esimerkiksi muuton tai kuljetuksen ajaksi. Myös huolto- ja pelastusajo on sallittu.

Pihakadun katutila muodostuu kortteleiden välisestä 18 metriä leveästä alueesta, jossa näkyvänä elementtinä on maantasokerroksen asumisen maantasosta nostetut terassit, kivijalkaan toteutetut liiketilat sekä katuvihreä. Terassit muodostavat katualueen molemmille reunoille 2,5 metriä leveän vyöhykkeen asumisen ja yleisen katualueen välille. Katualue rajautuu terassialueiden ulkoreunassa kulkeviin kortteleiden tonttirajoihin. Katualueeksi muodostuu 13 m leveä tila, jonka alueella kuljetetaan kunnallistekniset infraverkostot sekä hulevedet.

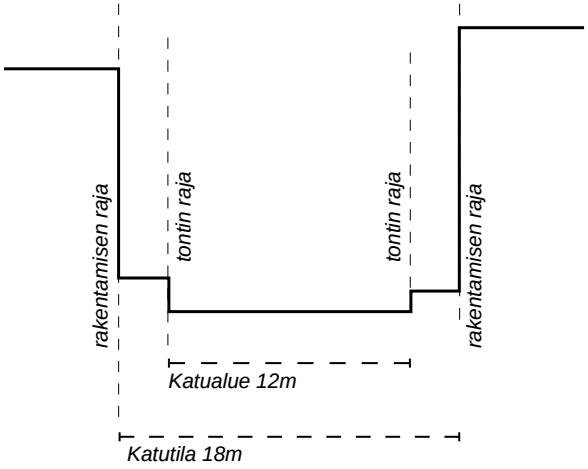




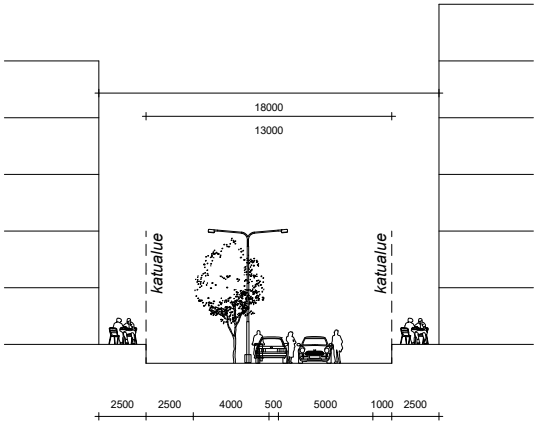
Katutyypit



Tonttikatu



Katutilan periaate pihakaduilla



Pihakatu

Viher- ja sinirakenne

Vihreät rannat kehystävät Tampereen tiivistä, Pyhärannan rantoja myötäilevää kaupunkirakennetta. Viinikanlahden alue on osa tätä kehystä, ja sen läpi kulkee keskustan rantojen virkistysreitistö. Rannat ovat sekä toiminnallisesti että maisemarakenteellisesti tärkeimpiä viher- ja virkistysverkon alueita Tampereen keskustassa ja sitä ympäröivässä kaupunkirakenteessa.

Viinikanlahden viher- ja sinirakenteen sydän on katkeamattomana läpi koko alueen jatkuva julkinen rantapuisto. Se kulkee Viinikanojan suulta Hatanpään puistoalueille vähintään noin 30 metriä leveänä viher- ja virkistysalueena. Rantapuisto toimii ekologisena yhteytenä ja eheyttävänä osana kaupungin laajempaa viherverkkoa. Rantaviivan käsittely muuttuu rannan toimintojen ja luonteen mukaan. Rantaviivan maisemallinen rytminvaihdos tapahtuu alueen keskeisen aukion ja rantaviivan poukaman kohdalla ja toisen kerran pitkän vesistösillan kohdalla.

Viinikanojan ympäristössä rantapuisto on ratkaisultaan joustava ja avarat puistotilat mahdollistavat vaihtelevia ja vaihtuvia toimintoja. Liittyminen Hatanpään viheralueisiin tehdään maisema- ja viherrakentamisen keinoin. Länsipäässä rantapuisto yhdistyy sairaala-aluetta sivuten Hatanpään niemen historiallisiin puistoihin. Maisema avautuu järvelle ja pitkiin vesistönäkymiin. Rantapuistosta on vaihtelevia näkymiä Hatanpään niemelle sekä veden yli Pyynikille, Eteläpuistoon, Ratinan sillalle ja keskustan suuntaan.



Puistoalueet



Ekologinen yhteys



Julkiset kaupunkitilat

Viheralueet ja julkiset ulkotilat

1. Viinikanlahdenpuiston itäosa
2. Viinikanlahdenpuiston länsiosa
3. Leikkipuisto
4. Viinikan satamapuisto
5. Uimaranta
6. Korttelipuisto
7. Soutajanpuisto
8. Aukiot



Rantapuiston luonne jaksottuu rannan toimintojen mukaan. Viinikanojalla rantapuisto on vanhastaan puustoista ja biodiversiteetiltään rikasta. Viinikanojan ja huvivenesataman välillä kosteikkoisen rantapuiston ja järven rajassa kulkee laiturireitti. Keskuskorttelin ja keskusaukion kohdalla rantaviiva muuttuu rakennetuksi jatkuen sataman ja Satamapuiston ohi. Rantaviiva jatkuu taas pitkän kävely- ja pyöräilysillan jälkeen luonnonmukaisemmaksi rakennettuna.

Pitkän sillan länsipuolella puistot kytkeytyvät vesimaiseman lisäksi julkisiin rakennuksiin ja veteen tukeutuviin vapaa-ajan toimintoihin. Joustava puistosuunnittelu mahdollistaa eri toimintojen hetkittäisen levittäytymisen laajemmalle alueelle esimerkiksi liikunta- tai muiden tapahtumien aikaan. Rantaviiva ja rantaa kohti laskevat maastonmuodot mahdollistavat pääsyn veden ääreen useassa kohdassa Viinikanlahden rantoja.

Viinikanojan läheisyyteen lyhyen vesistösillan päätteeksi on sijoitettu lähileikkipaikka sekä puistopelikenttä. Pohjoiselta raitiotiepysäkiltä on suora yhteys leikkipaikalle. Viinikanlahden länsipäässä sijaitsevat koulun ja päiväkodin piha- ja leikkialueet ovat koulun ja päiväkodin toiminta-aikojen ulkopuolella joustavasti kaupunkilaisten käytössä.

Maisemakuvallisesti Viinikanlahden alue muuttuu jätevedenpuhdistamon hallitsemasta yhdyskuntateknisen huollon alueesta urbaaniksi rantakaupunginosaksi. Kaupunkiluonto ja hulevesiratkaisut on tehty näkyvästi kiinteäksi osaksi alueen maisema- ja kaupunkiarkkitehtuuria. Hulevesien käsittely näkyy katualueilla, asuinkorttelien sisäpihoilla, puistoalueilla ja katoilla kaupunkikuvaa rikastuttaen.



Korttelipuisto ja korttelitalon puistoon aukeava yhteistilojen terassi.



Näkymä rantapuistosta keskustan suuntaan.



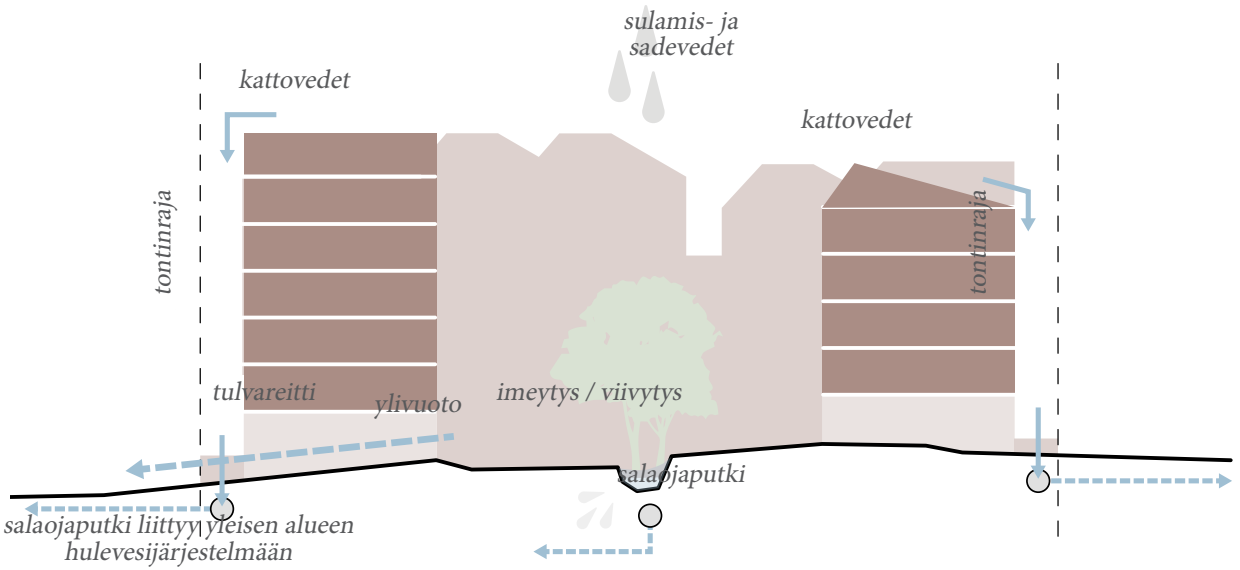
Kuvassa vasemmalla keskusta ja oikealla Viinikanlahti.

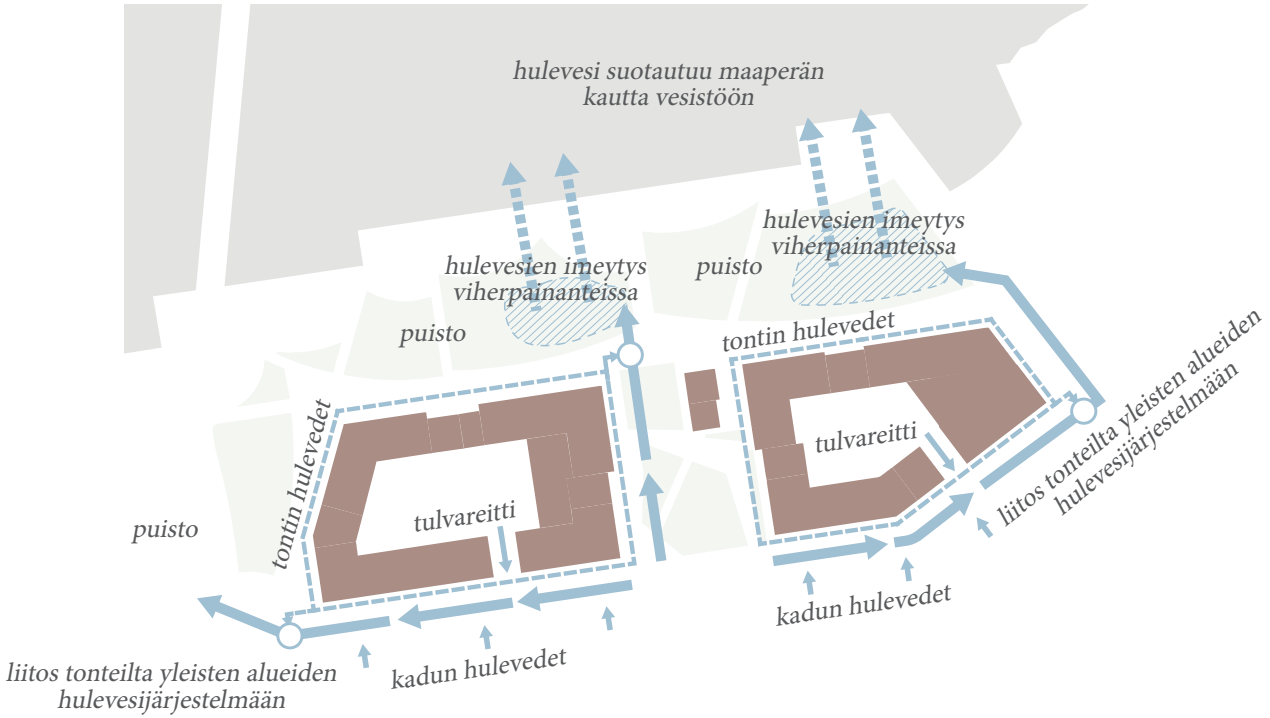
Hulevedet

Hulevesien hallinta jakautuu kolmeen osaan: yleisten alueiden hulevesien järjestelmään, korttelikohtaisiin järjestelmiin sekä olemassa oleviin alueen läpi kulkeviin hulevesijärjestelmiin. Koko alueen hulevesiärjestelmä rakennetaan niin, että hulevedet johdetaan puistoalueille ja vedet imeytetään rantaviivan tuntumassa louhepenkkaan ja sen kautta vesistöön. Katualueilla vedet johdetaan katuvihreälle, jossa ne puhdistetaan ja johdetaan puistoalueille. Hulevesiä imeytetään pelkästään puhtaalle täyttömaalle. Olemassa olevat hulevesijärjestelmät johdetaan hallitusti alueen läpi ja alueen hulevesijärjestelmät liittyvät niihin käsittelyiden jälkeen. Kortteleiden alueilta johdetaan tulvareitit kaduille tai puistoihin, josta ne johtuvat yleisiä alueita pitkin vesistöön.

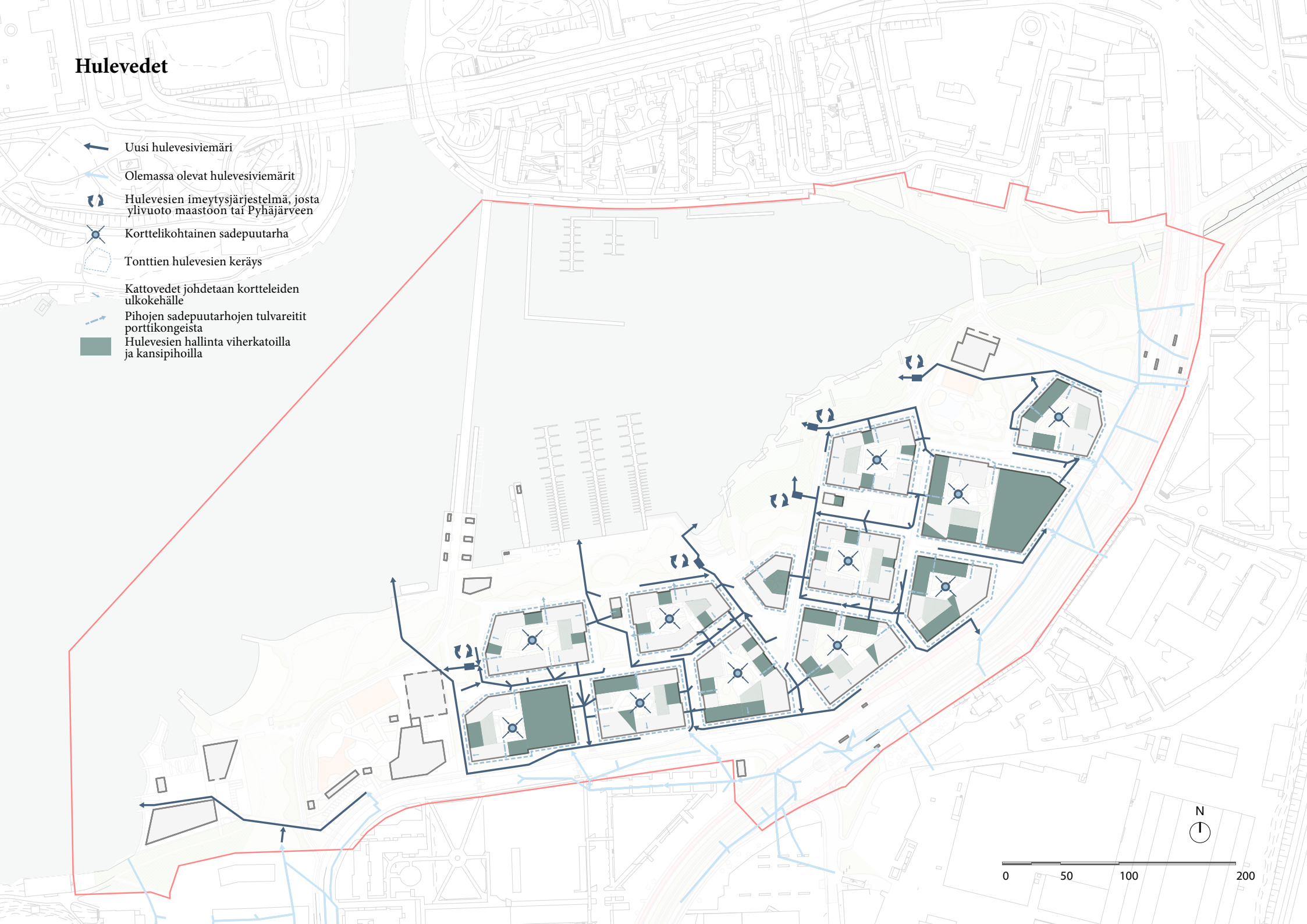
Yleisten alueiden hulevedet johdetaan, käsitellään, puhdistetaan ja imeytetään yleisillä alueilla. Puhtaat hulevedet päätyvät lopulta vesistöön. Kortteleista tulevat ja puhdistusta tarvitsevat hulevedet käsitellään kortteleiden sisällä, mistä vedet johdetaan yleisen alueen järjestelmään imeytettäviksi. Kortteleiden puhtaat kattovedet johdetaan kootusti suoraan yleisen alueen hulevesijärjestelmään. Korttelipuistojen ympäriltä tulevat hulevedet viivytetään korttelipuistoissa.

Korttelialueilta hulevedet johdetaan kohti rantapuistoa sekä Hatanpään valtatietä ja Hatanpäänkatua. Korttelialueen pinnantasauksen korkeimmat kohdat ovat keskimäärin 1 metrin verran nykyistä maanpintaa ylempänä, ja katujen pituuskaltevuudet ovat 1–2 % luokkaa.





Hulevedet


Uusi hulevesiviemäri
Olemassa olevat hulevesiviemärit
Hulevesien imeytysjärjestelmä, josta ylivuoto maastoon tai Pyhäjärveen
Korttelikohtainen sadepuutarha
Tonttien hulevesien keräys
Kattovedet johdetaan kortteleiden ulkokehälle
Pihojen sadepuutarhojen tulvareitit porttikongeista
Hulevesien hallinta viherkatoilla ja kansipihoilla
N
0
50
100
200

Kunnallistekniikka

Kunnallistekniikka on yleissuunnitelmassa suunniteltu verkosto- ja tilavaraustasolla. Sulkavuoreen rakennettavalle uudelle keskusjätevedenpuhdistamolle on vuonna 2020 rakennettu siirtoviemärilinja, joka kulkee Viinikanlahden alueen läpi sekä Hatanpään valtatien ja Hatanpäänkadun reunassa. Viinikanlahden uusi jätevedenpumppaamo rakennetaan vuosina 2022-2025. Yhdyskuntateknisesti merkittävän siirtoviemärilinjan huoltovarmuus on taattava kaikissa tilanteissa, ja pumppaamon huoltoajo on hoidettava kohtisuorasti viemärilinjojen yli, eikä niitä pitkin.

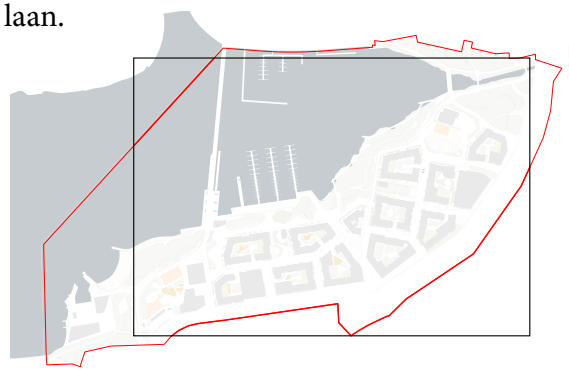
Infrajärjestelmien tilavaraukset on huomioitu sekä verkostossa että katupoikkileikkausten ja katutilan suunnittelussa. Korttelikohtaisille infrajärjestelmille on varattu tilaa kortteleiden ulkokehältä siten, etteivät ne vie tilaa sisäpihoilta tai korttelipuistoista.

Viinikanlahden asuinalueen energiajärjestelmä tarkentuu jatkosuunnittelussa. Yleissuunnitelmavaiheessa teknistä tilaa on varattu vakiintuneiden verkostojen lisäksi paikallisille uusiutuville energiamuodoille, kuten maalämmölle ja aurinkokeräimille.

Kortteleihin on varattu tilaa sekä rakennuskohtaisille teknisille tiloille että korttelin yhteisille teknisille tiloille myöhemmin ratkaistavia energiantuotantomuotoja silmällä pitäen. Kortteleiden sisäpihojen pihakansien alle sijoitettuja väestönsuojatiloja voidaan hyödyntää energiajärjestelmiin liittyvässä jakelussa rakennuksien välillä. Myös kahteen aluelohkoja palvelevaan pysäköintilaitokseen on varattu joustavaa tilaa yhdyskuntateknisten järjestelmien ja myöhemmin tarkentuvien aluekohtaisten energiatuotantomenetelmien ratkaisuille.

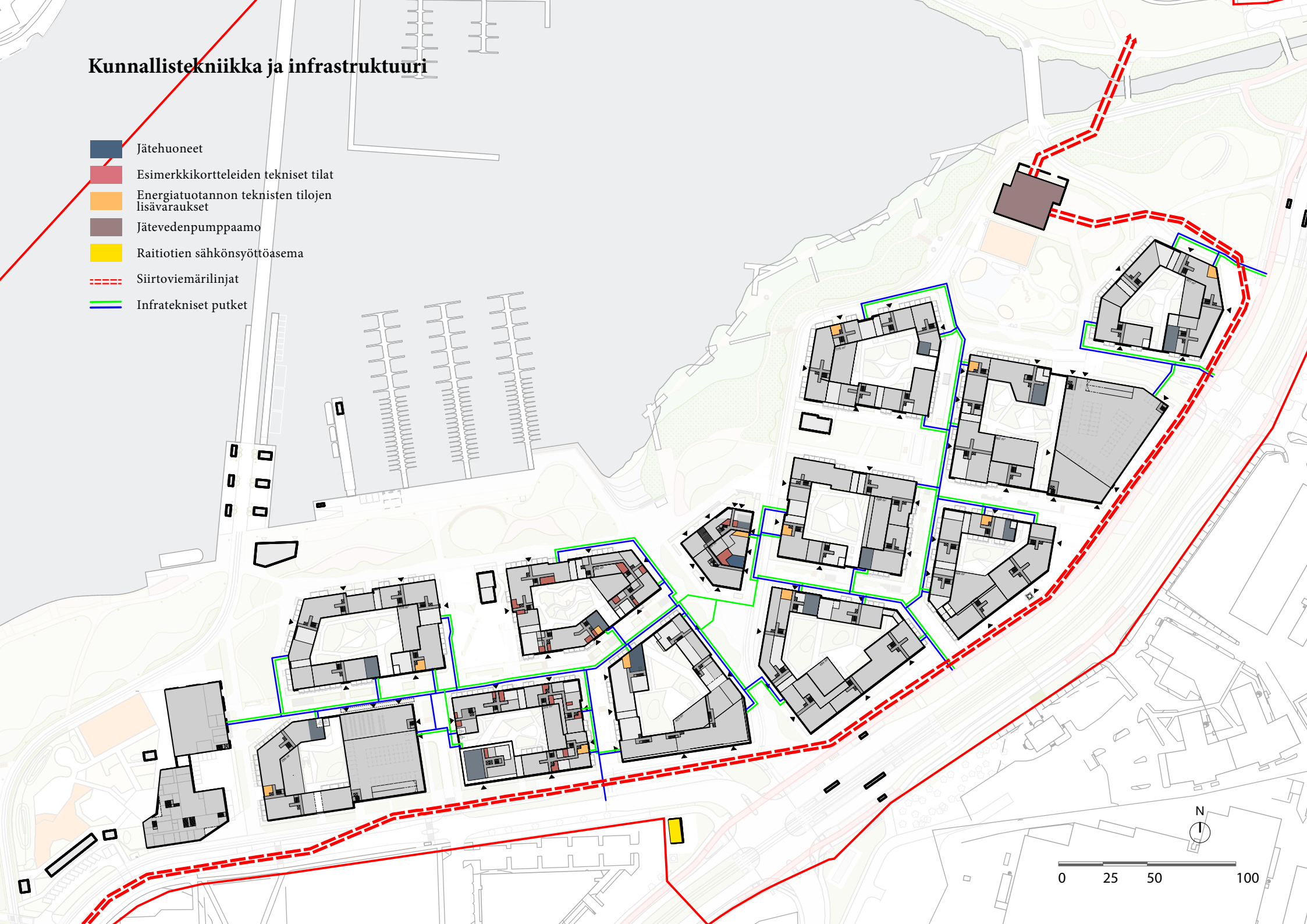
Mahdollisen raitiotien vaatima sähkönsyöttöasema on sijoitettu korttelirakenteen ulkopuolelle Hatanpäänkadun ja Hatanpään valtatien risteysalueelle.

Viinikanojan kohdalla kulkevat infratekniset ratkaisut vaativat yksityiskohtaista suunnittelua, sillä alueella on luontoarvoja ja säästettävää puustoa. Viinikanojan yli kulkeva uusi kävely- ja pyöräilysilta toteutetaan nykyistä kävelysiltaa lännemmäksi. Siirtoviemärit kulkevat Viinikanojan ali nykyisillä paikoillaan.



Viereisen sivun kuvan rajaus

Kunnallistekniikka ja infrastruktuuri



Huolto ja kunnossapito

Asuinkorttelit

Jokaisella asuinkorttelilla on yksi jäte- ja kierrätyspiste, joka palvelee kaikkia korttelin kiinteistöjä. Jätehuoneet sijoitetaan korttelirakenteen kulkuaukon kohtaan. Jäteautot pysähtyvät jätehuoneiden edustalla katualueella tai peruuttavat porttikongiin.

Liike- ja toimitilat

AL-kortteleiden liiketilojen huoltoliikenne on mahdollista kortteleiden ulkokehän kautta pakettiautolla sekä 10-metrisellä kuormaautolla. Keskusaukioon rajautuvien kortteleiden tarkemmassa suunnittelussa on syytä tutkia, voidaanko aukion huoltoajoa välttää järjestämällä huoltoliikenne kokonaan tai osittain sisäpihojen kautta.

Korttelissa 8 sijaitsevan päivittäistavarakaupan huoltoliikenne ajaa korttelin lounaiskulmassa sijaitsevalle huolto-ovelle Hatanpäänkadun asiakaspysäköinti- ja huoltoliittymästä. Päivittäistavarakaupan huoltolaiturit sijaitsevat rakennuksen sisällä. Katualue suunnitellaan siten, että Hatanpäänkadulta pihakadulle ajaminen ei ole muulle moottoriajoneuvoliikenteelle houkuttelevaa.

Hotellin huolto-ovi sijaitsee korttelin pohjoisreunalla, jonne huoltoliikenne ajaa pihakadun kautta. Huoltoliikenteen on mahdollista peruuttaa rakennuksen sisälle tavarantoimituksia varten. Pihakadun päätteeseen rakennetaan kääntöpaikka takseille ja henkilöautoilla tapahtuvalle saattoliikenteelle. Hatanpään valtatielle rakennetaan pysäköintitasku hotellin tilausajoliikenteelle.

Satama

Satamassa on polttoainejakelupiste sekä septintyhjennyspiste. Sataman huoltoliikenneyhteys kulkee läntisen korttelipuiston pihakadun kautta. Sataman pysäköintipaikat sijoittuvat läntiseen pysäköintitaloon. Satamaan on varattu pysähtymispaikkoja vain viranomaistarpeisiin.

Koulukortteli

Koulun, päiväkodin ja liikuntahallin tontin huoltoliikenteelle osoitetaan tonttiliittymä rakennuksen itäpuolelta. Huoltopihan yhteydessä ovat henkilökunnan pysäköintipaikat sekä palveluliikenteen taksien pysäköintipaikat. Pyöräpaikat ovat tontilla ja niille ajo tapahtuu puiston pyörätien kautta. Päiväkodin ja koulun saattoliikenne tapahtuu yksisuuntaisesti tontin lounaiskulmassa.

Soutu- ja melontakeskus

Soutu- ja melontakeskuksen huoltoliikenne kulkee Hatanpäänkadulta pitkin väylää, jota käytetään myös pyöräliikenteen paikallisreittinä kohti Hatanpään rantaraittia. Soutukeskukselle osoitetaan kymmenen pysäköintipaikkaa, joista osa on mitoitettu venetrailereille.

Lumitilat

Lumet kasataan niille katualueilta osoitetuille paikoille. Lumia ei kasata katualueiden istutusalueiden päälle, vaan katujen lumitilojen täyttyessä lunta voidaan läjittää Viinikanlahden muille yleisille alueille erikseen suunnitelluille lumenkasauspaikoille.

Pumppaamo

Jätevedenpumppaamon huoltoliikenne ajaa asuinkorttelin ja leikkipuiston väliseltä väylältä pumppaamon tontille, jossa on kuorma-autolle tilaa kääntyä ja peruuttaa rakennuksen sisälle.

Puisto

Puiston pääreitit ovat talvikunnossapidettäviä. Lumen kasaaminen puistossa tapahtuu ensisijaisesti alueille, joissa on läpäisevä kiveys. Sorapintaisille alueille voidaan tarvittaessa läjittää lunta sulamaan.

Lunta ei tule sijoittaa istutusalueille, mutta lunta voidaan tarvittaessa läjittää sulamaan niittyalueille. Tämä koskee pääsääntöisesti puistoalueiden lumia, jotka ovat puhtaampia kuin katualueiden lumet.

Huolto ja kunnossapito





Keskusaukiolle avautuu liiketiloja ja sen läpi kulkee pyöräilyn alueellinen pääreitti.



Toiminnot ja palvelut

Asumisen lähipalveluille ja koko kaupunkia koskeville vapaa-ajan palveluille on varattu tilaa alueen sisältä, mutta muutoin alue kytkeytyy Tampereen keskustan hyviin palveluihin. Alueelle osoitetut palvelut ja työpaikat sijoittuvat katutasoon keskusaukion ympärille, pyöräily- ja kävelyn keskeisten reittien varsille sekä Hatanpään valtatien varrelle ja sataman tuntumaan.

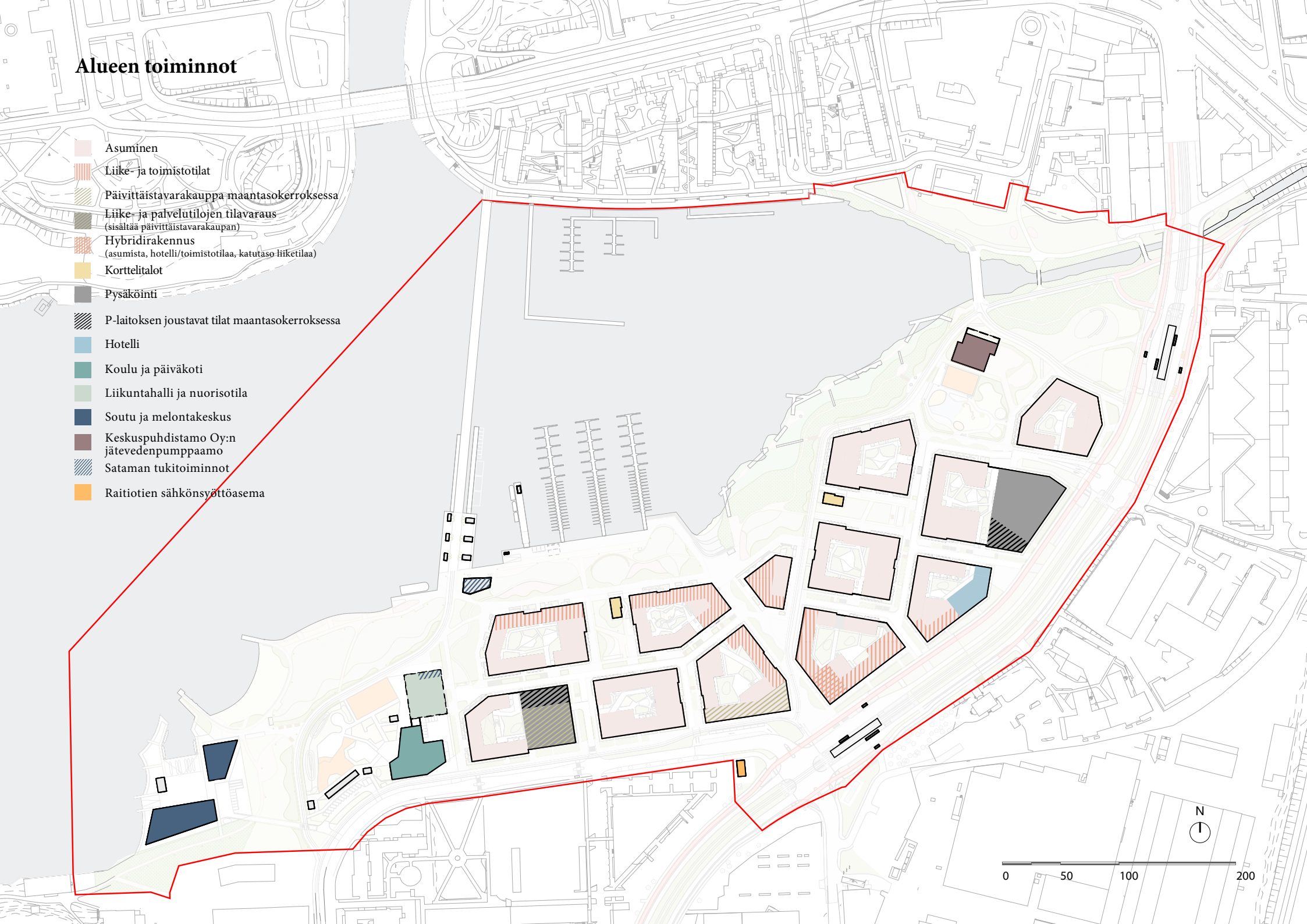
Alueen päivittäistavarakauppa sijaitsee pääraitiotiepysäkin luona Hatanpään valtatien ja -kadun risteyksessä näkyvällä paikalla korttelin kivijalassa. Päivittäistavarakaupan huolto tapahtuu Hatanpäänkadulta omasta liittymästä. Kaupan pysäköinti on erotettu Hatanpäänkadusta rakennuksen edustalle. Toinen aluetta palveleva päivittäistavarakauppa voi sijaita läntisen korttelikokonaisuuden pysäköintilaitoksessa.

Alueelle tavoiteltavat toimisto- ja liiketilat sijoitetaan katutasoon keskeisille paikoille tai Hatanpään valtatien melulle alttiisiin korttelijulkisivuihin. Alueelle ei suunnitella isoja toimistotalokokonaisuuksia, vaan sen sijaan suositaan asuntorakentamiseen integroituja työtila- ja co-working-tyyppisiä ratkaisuita. Keskuskorttelin maantasokerros on varattu kokonaan liiketilaksi, jonne voidaan sijoittaa esimerkiksi sataman toimintoja tukevia palveluita ja tiloja.

Tampereen keskustan alueella on todettu tarve hotellikapasiteetin lisäämiselle. Viinikanlahden alueen on katsottu soveltuvan hotellitoiminnalle. Hatanpään valtatien varsi on potentiaalisin sijoituspaikka hotellitoiminnoille. Majoitustoiminta voi olla monipuolista: tavanomaisen hotellin lisäksi mahdollisia ovat asunto- tai huoneistohotellit, toimisto-asuntohotellihybridit ja vastaavat. Hatanpään valtatien varteen on esitetty kaksi mahdollista hotellin paikkaa, jonka pysäköintipaikat sijoittuvat läheisiin pysäköintilaitoksiin ja saattoliikenne on osoitettu Hatanpään valtatien varteen. Hotellin huolto tapahtuu korttelirakenteen tai pysäköintilaitoksen kautta.

Alueelle on mahdollista sijoittaa mittava määrä veteen ja rantaan liittyviä vapaa-ajan ja liikunnan palveluita. Ne voivat palvella kymmeniä tuhansia lähialueiden asukkaita sekä myös matkailua. Niillä on mahdollisuus yhteistoimintaan ja synergiaan mm. Ratinan stadionin ja Nokia Arenan kanssa. Rannan ja rantapuiston virkistyspalvelujen kirjo on monipuolinen: alueella on huvivenesatama, viranomaissatama, keskuskortteliin sijoitettavat sataman palvelut ja tukitoiminnot, satamarakennuksen satamapalvelut, tankka-

Alueen toiminnot



uspiste ja kahvila. Soutu- ja melontakeskus tarjoaa soudun ja melonnan lisäksi mahdollisuuden monipuolisille vesiaktiviteeteille ja eri toimijoille. Soutu- ja melontakeskuksessa on lisäksi sauna, joka sijoittuu uimarannan viereen. Uimarannan palvelut, uimavalvonta, pukukopit ja suihkut on sijoitettu saunarakennukseen. Saunan yhteydessä on talviuintipaikka. Pitkän kävely- ja pyöräilysillan juuresta liikennöi laivareittiliikenne. Rannan vapaa-ajan palvelut voivat olla toiminnallisessa yhteydessä koulukortteliin, jossa on liikuntahalli.

Puiston itäosaan osoitetaan tilaa vaihtuville toiminnoille, joiden sopiminen arkkitehtuuriin ja puiston kokonaisilmeeseen on huomioitava. Toiminnot voivat olla esimerkiksi puistominigolfin tai padelin kaltaisia vapaa-ajan ja liikunnan palveluita.

Koulu ja päiväkoti käsittävät 160 lapselle mitoitetun päiväkodin sekä 150 pienelle lapselle mitoitetun esi- ja alkuopetuksen tilat. Kouluun ja päiväkotiin lasketaan lisäksi laajennusvaraa niin, että oppilaiden ja päiväkotilaisten kokonaismäärä voi olla yhteensä enintään 425 lasta. Koulun piha on kouluaikojen ulkopuolella julkisessa käytössä. Koulun yhteyteen voidaan toteuttaa myöhemmässä vaiheessa liikuntahalli, jonka yhteydessä toimii nuorisotila, jolla on oma sisäänkäynti. Myös sataman tukitoimintoja on mitoitettu liikuntahallin yhteyteen. Koululta on hyvät yhteydet Ratinan stadionille vakiintuneiden urheilutoimintojen luokse. Päiväkodin saattopysäköinti on sijoitettu Hatanpäänkadun varteen ja koulun ja päiväkodin henkilökunnan ja huollon pysäköinti tontille, huoltopihan yhteyteen.

Asuinkortteleiden yhteistilat sijoittuvat katutasoon ja niitä on keskitetty erityisesti korttelipuistojen ympärille.

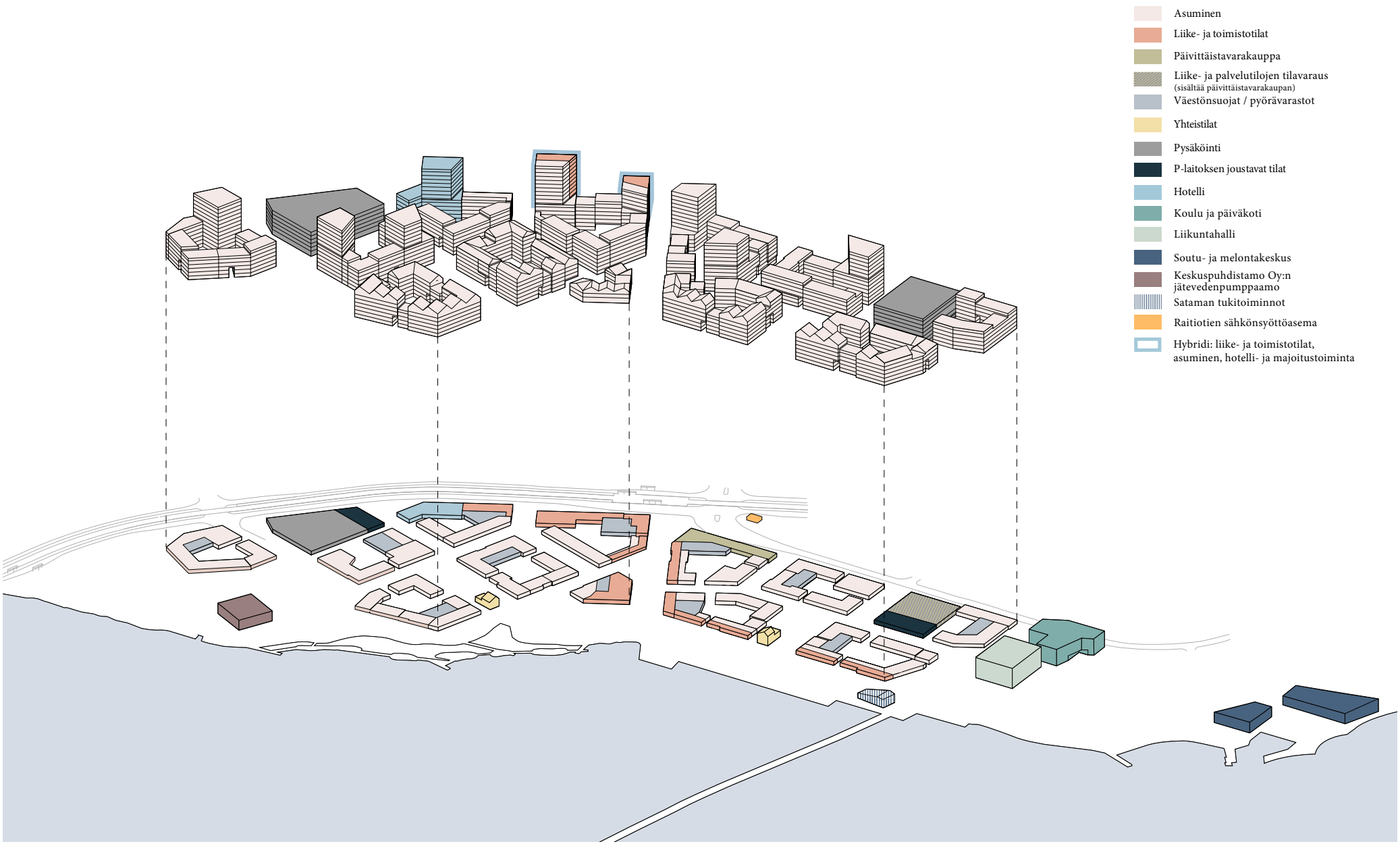
Pysäköintilaitokset palvelevat asukaspysäköinnin lisäksi alueen eri toimintojen, soutu- ja melontakeskuksen, koulun, päiväkodin ja liikuntahallin sekä sataman pysäköintiä. Pysäköintilaitosten koossa on varauduttu myös erilaisten palveluiden ja tilapäisten tapahtumien pysäköintiin.

Alueen jatkosuunnittelussa on mahdollista kehittää päiväkodin ja koulun yhteyteen toteutettavaa liikuntahallia, urheilutoimintoja ja rantaan tukeutuvia vapaa-ajan toimintoja kokonaisuutena sekä keskustan suuntaan kytkeytyen.



Näkymä Pyhäjärveltä Viinikanlahdelle. Kilpailuvaiheen havainnekuva.

Rakennetun ympäristön toiminnot ja pääasialliset käyttötarkoitukset



Maantasokerroksen toiminnot





Näkymä hotellin kattoterassilta Pyhäjärvelle.



Näkymä Hatanpään valtatieltä hotellille.

Kestävä kaupunkisuunnittelu

Viinikanlahden yleissuunnitelma noudattaa kestävän kaupunkisuunnittelun periaatteita kaupungin periaatteiden mukaisesti. Näitä noudatetaan arkkitehtuuri- ja kaupunkisuunnittelun, maisemasuunnittelun sekä liikenne- ja infrasuunnittelun osalta. Alueella ei rakenneta maan alle, maansiirtotyöt minimoidaan, purkujätettä käytetään pohjarakentamiseen ja maaperän kunnostusta tehdään paikan päällä. Vesistötäyttöjen tarvitsemat täyttömaat kuljetetaan mahdollisimman läheltä yhteensovittaen muihin rakentamishankkesiin.

Viinikanlahti on tiivis umpikorttelikaupunginosa, joka tukeutuu ensisijaisesti joukkoliikenteeseen sekä sujuviin pyöräily- ja kävely-yhteyksiin. Viinikanlahden kohdalle rakennetaan joukkoliikennepysäkit ja lisäksi on suunniteltu kaksi raitiotiepysäkkiä, jotka palvelevat asukkaita sekä yleisten alueiden ja toimintojen käyttäjiä. Alue ja sen keskitetyt pysäköintilaitokset ovat saavutettavissa hyvin autolla.

Korttelirakenne rajautuu Pyhäjärven puolella leveydeltään vaihtelevaan rantapuistovyöhykkeeseen, joka muodostaa katkeamattoman ekologisen viheryhteyden Iidesjärveltä Hatanpään puistoalueelle. Rantapuistot ovat puustoisia ja kaupunkiluonnoltaan monipuolisia ja ne muodostavat ekologisen käytävän eliöstölle, kuten liito-oraville. Ekologinen yhteys jatkuu myös korttelialueen kattopinnoilla, sisäpihoilla sekä katualueiden vihervyöhykkeillä, jotka on suunniteltu mahdollisimman yhtenäisiksi ja leveiksi istutuksien kasvuolosuhteiden optimoimiseksi. Myös nykyisiä puita on säilytetty mahdollisuuksien mukaan. Maisemasuunnittelussa on kiinnitetty huomiota paitsi ekologisten yhteyksien vahvistamiseen ja parantamiseen, myös virkistysreittien ja -toimintojen kehittämiseen. Viinikanlahden rantojen harrastus- ja virkistysmahdollisuudet palvelevat koko keskustan ja muiden lähialueiden väestöä.

Alueelle mahdollistetaan kaukolämmön ja vakiintuneiden perusjärjestelmien lisäksi paikallisia energiaratkaisuita, kuten maalämpö, aurinkoenergia ja muut kortteli- ja aluekohtaiset ratkaisut. Kasvikattopinnoille on varattu tilaa aurinkopaneeleille. Myös kattopinnat ja osa julkisivuista mahdollistaa paikallisen aurinkoenergian käytön. Viinikanlahden sisäiset hulevedet käsitellään ja puhdistetaan paikallisesti niin, etteivät vedet kuljeta saasteita vesistöön.

Korttelialueelle on tutkittu potentiaalisia paikkoja puurakentamiselle, jota Tampereen kaupunki pyrkii lisäämään osana kestävää kaupunkirakentamista. Puurakentaminen laskee Viinikanlahden hiilijalanjälkeä.



Näkymä kattojen yli Pyhäjärvelle ja Pyynikille.

2.4 Laskelmat

Maankäyttö		
Suunnittelualue	394 000 m²	
Maa-alue	210 000 m²	
josta täyttömaata	52 000 m²	
Vesialueet	172 000 m²	
Korttelialueet	74 000 m²	
Julkiset viheralueet ja puistot	63 000 m²	
Rakentaminen		
Asuminen*	137 200 k-m2	161 400 brm²
Liiketilat, toimistot ja hotellit	21 100 k-m2	24 700 brm²
Koulu, päiväkoti ja liikuntahalli	7 000 k-m2	
Soutu- ja melontakeskus	2 800 k-m2	3 100 brm²
Sataman tukitoiminnot	240 k-m2	270 brm²
Jätevedenpumppaamo	1400 k-m2	
Kokonaisala	**169 700 k-m2**	
Pysäköinti		
Pysäköintilaitos*		33 600 brm²
Autopaikat (suunnitelmassa)	1 200 kpl	
Pyöräpaikat (suunnitelmassa)	3 700 kpl	
Autopaikkojen tarve***	950 kpl	
Pyöräpaikkojen tarve***	3 700 kpl	
Asuminen ja työpaikat		
Asukkaiden määrä	3 000 as	
Asumisväljyys	1 as/45 k-m2	
Arvioitu työpaikkojen määrä	250 työpaikkaa	
Aluetehokkuus		
Aluetehokkuusluku suhteessa maa-alueeseen****	0,98	
Aluetehokkuusluku sis. vesialueet****	0,52	

Laskelmat kilpailuvaiheen laskelmaperiaatteiden mukaisesti seuraavin tarkennuksin:

* *ei sisällä muita pysäköintilaitoksen toimintoja*

** *asumisen kerrosala laskettu kertomalla bruttoala 0,85:llä.*

*** *auto- ja pyöräpaikkojen tarve laskettu kokonaiskerrosalan mukaan, keskitetyn ja nimeämättömän pysäköinnin vähennys - 20% ei ole huomioitu tässä luvussa*

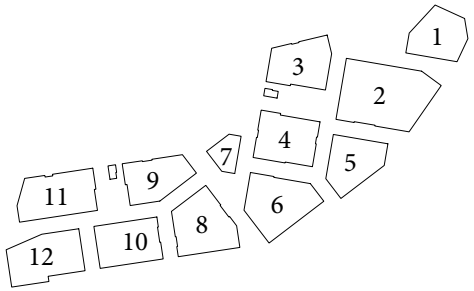
**** *kokonaiskerrosala k-m2 (sis. pysäköinti)/suunnittelualue m²*

Korttelikohtaiset laskelmat

Asuminen kortteleittain

1 polkupyöräpaikka / 40 k-m2
1 taakkapyöräpaikka / 1000 k-m2
1 autopaikka / 170 k-m2 (keskitetyn ja nimeämättömän pysäköinnin vähennys -20% ei ole huomioitu tässä luvussa)
VSS-vaatimus väh. 2 % asumisen kerrosalasta
Kerrosalan laskentakerroin 0,85 bruttoalasta
Huoneistoalan laskentakerroin 0,75 bruttoalasta

Kortteli	Asumisen bruttoala	Asumisen kerrosala	Huoneisto-ala	Auto-paikat	Polku-pyörät	Taakka-pyörät	VSS vaade
1	15 266 brm²	12 976 k-m2	11 450 hum²	76	324	13	256 m²
2	17 938 brm²	15 247 k-m2	13 455 hum²	90	381	15	299 m²
3	13 825 brm²	12 442 k-m2	10 369 hum²	69	294	12	230 m²
4	15 137 brm²	13 624 k-m2	11 353 hum²	76	334	13	252 m²
5	7 639 brm²	6 493 k-m2	5 729 hum²	38	162	6	123 m²
6	18 040 brm²	15 334 k-m2	13 530 hum²	90	383	15	303 m²
7	3 923 brm²	3 335 k-m2	2 942 hum²	20	83	3	65 m²
8	21 752 brm²	18 489 k-m2	16 314 hum²	109	462	18	363 m²
9	12 539 brm²	10 658 k-m2	9 404 hum²	63	266	11	208 m²
10	15 729 brm²	13 370 k-m2	11 797 hum²	79	334	13	262 m²
11	12 820 brm²	10 897 k-m2	9 615 hum²	64	272	11	213 m²
12	6 821 brm²	5 798 k-m2	5 115 hum²	34	145	6	111 m²
yht.	**161 400 brm²**	**137 200 k-m2**	**121 100 hum²**	**807**	**3 530**	**137**	**2 700 m²**



Muut toiminnot kortteleittain

1 polkupyöräpaikka / 100 k-m2
1 autopaikka / 145 k-m2 (liiketilat)
1 autopaikka / 200 k-m2 (hotelli)
VSS-vaatimus väh. 1 % liiketilojen kerrosalasta

Kortteli	Toiminto	Bruttoala	Kerrosala	Auto-paikat	Polku-pyörät	VSS
1	-	-	-	-	-	-
2	P-laitos (itä) joustavat tilat	586 brm²	498 k-m2	4	5	-
3	-	-	-	-	-	-
4	-	-	-	-	-	-
5	Hotelli Liiketilat	8 737 brm² 427 brm²	7 426 k-m2 363 k-m2	44 3	79 4	4 m²
6	Toimisto Liiketilat	5 111 brm² 1 511 brm²	4 344 k-m2 1 284 k-m2	33 10	49 14	14 m²
7	Liiketilat	446 brm²	370 k-m2	3	4	4 m²
8	Liiketilat	1 344 brm²	1 143 k-m2	10	15	15 m²
9	Liiketilat	620 brm²	528 k-m2	4	6	6 m²
10	-	-	-	-	-	-
11	Liiketilat	460 brm²	371 k-m2	3	4	4 m²
12	P-laitos (länsi) joustavat tilat PT-kauppa	627 brm² 1449 brm²	533 k-m2 1 232 k-m2	4 9	6 14	14 m²
	Sataman tukitoiminnot	266 brm²	239 k-m2	-	-	-
	Soutu- ja melontakeskus	3100 brm²	2790 k-m2	10	-	-
yht.		**24 700 brm²**	**21 100 k-m2**	**137**	**200**	**61 m²**
	Koulu ja päiväkoti Liikunta- ja nuorisotilat		4 500 k-m2 2 500 k-m2			
yht.			**7 000 k-m2**	**24**	**183**	**140 m²**
	Pysäköinti (länsi) Pysäköinti (itä)	12 450 brm² 21 151 brm²	11 205 k-m2 19 036 k-m2			
yht.		**33 600 brm²**	**30 200 k-m2**			

Autopaikkalaskelmat

Autopaikkavelvoite 1 ap / 150 k-m2*

Asuminen: 1 ap / 150 k-m2
Liiketilat: 1 ap / 145 k-m
Hotelli: 1 ap / 200 k-m2

Asuminen yht.	915 ap
Liiketilat itäpuoli	99 ap
Liiketilat länsipuoli	27 ap
yht.	**1 041 ap**

Autopaikkavelvoite 1 ap / 170 k-m2**

Asuminen: 1 ap / 170 k-m2
Liiketilat: 1 ap / 145 k-m
Hotelli: 1 ap / 200 k-m2

Asuminen yht.	807 ap
Liiketilat itäpuoli	99 ap
Liiketilat länsipuoli	27 ap
yht.	**933 ap**

* *Autopaikkavelvoite, jos raitiotien toteutuksesta ei ole tehty päätöstä ennen asemakaavan hyväksymistä*

** *Autopaikkavelvoite, jos raitiotien toteutuksesta tehdään päätös ennen asemakaavan hyväksymistä*

Suunnitelmassa toteutuneet autopaikat pysäköintilaitoksissa

Länt. pysäköintilaitos 526 ap kaltevilla / 443 ap suorilla pysäköintitasoilla***
Itäinen pysäköintilaitos 748 ap kaltevilla / 714 ap suorilla pysäköintitasoilla****
yht. **1 274 ap** kaltevilla / **1 157 ap** suorilla pysäköintitasoilla

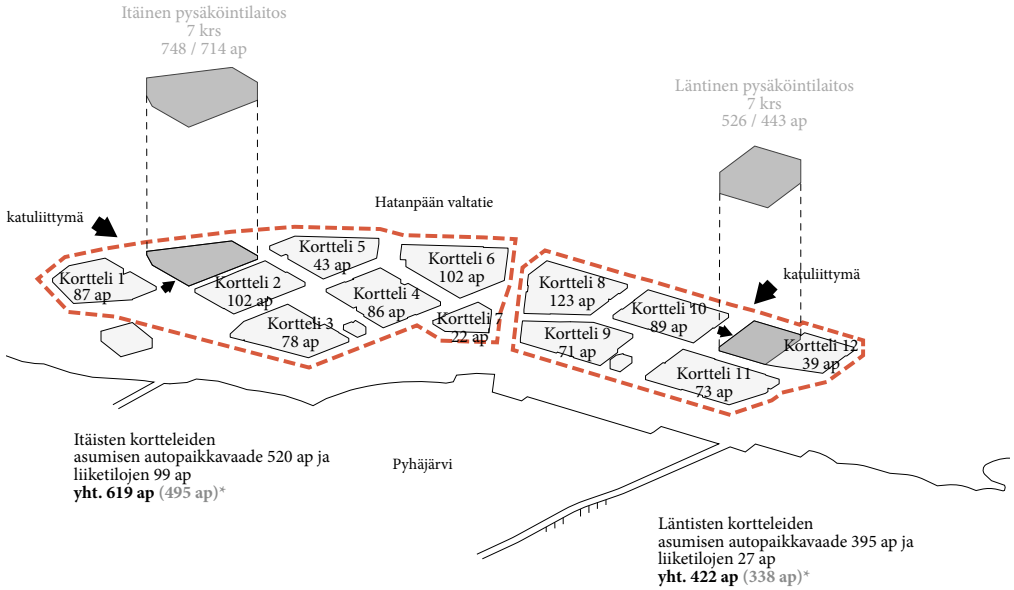
1 ap / 150 k-m2

*** *Autopaikkavaade 338 ap - ylimääräisiä autopaikkoja 188 ap / 105 ap*
**** *Autopaikkavaade 495 ap - ylimääräisiä autopaikkoja 253 ap / 219 ap*

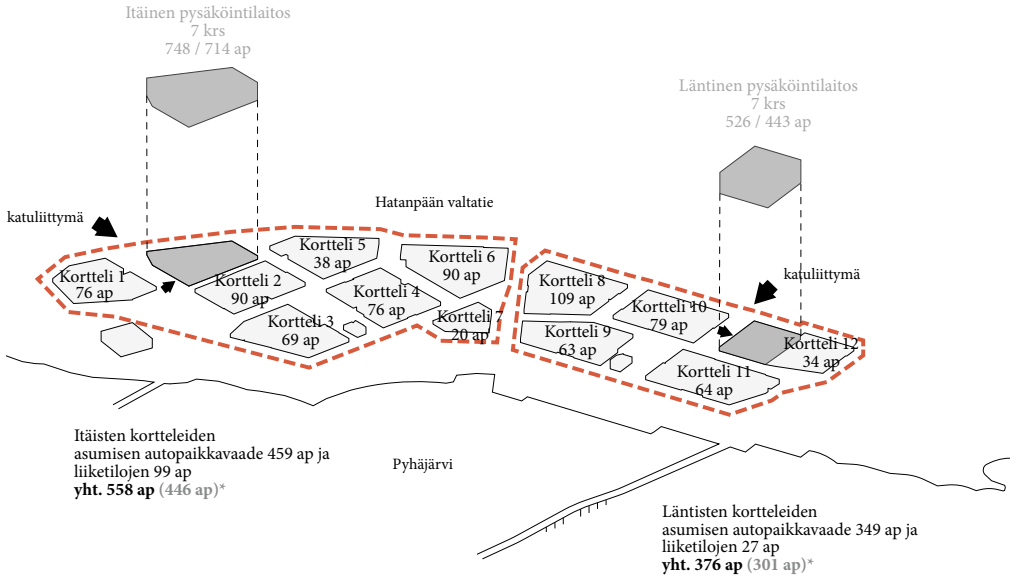
1 ap / 170 k-m2

*** *Autopaikkavaade 301 ap - ylimääräisiä autopaikkoja 225 ap / 142 ap*
**** *Autopaikkavaade 446 ap - ylimääräisiä autopaikkoja 302 ap / 268 ap*

Autopaikkavelvoite 1 ap / 150 k-m2



Autopaikkavelvoite 1 ap / 170 k-m2



* Keskitetyn ja nimeämättömän pysäköinnin vähennys -20%



Näkymä Hatanpään valtatieltä kohti alueen keskeistä raitiotiepysäkkiä ja keskusaukiota.



Näkymä satamasta.



Ilmakuva sataman ympäristöstä.

3. Erikoisalojen osasuunnitelmat

Tähän raportin osaan on koottu tiivistelmät yleissuunnitelman erikoisalojen osasuunnitelmista. Tiivistelmä on kunkin raportin tekijän itse laatima lyhyt kuvaus raportin keskeisimmistä sisällöistä, jotka käsitellään yksityiskohtaisemmin kussakin raportissa. Osasuunnitelmien omat raportit kertovat tarkemmin kunkin erikoisalan suunnittelullisen sisällön. Kilpailun jälkeisessä monialaisessa yleissuunnittelussa erikoisalojen osasuunnitelmia on sovitettu yhteen keskenään ja kokonaissuunnitelmaan. Tässä on käytetty apuna tietomallia.

Yleissuunnittelun muut osa-alueet, raporttien nimet ja laatijat:

Yleissuunnitelman arkkitehtuurin tarkastelut	Arkkitehtitoimisto NOAN 2024
Julkisten ulkotilojen yleissuunnitelma	LOCI maisema-arkkitehdit 2024
Kortteleiden vihersuunnitelma (sis. viherkerroin)	INARO 2023
Liikenteen ja katujen yleissuunnitelma	Ramboll 2024
Venesataman sekä soutu- ja melontakeskuksen yleissuunnitelma	WSP 2023
Kunnallistekninen selvitys	Tampereen kaupunki 2024
Hulevesien hallintasuunnitelma	Ramboll 2023
Geotekninen rakennettavuus ja vesirakentaminen, yleissuunnitelma	AFRY 2022
Pilaantuneen maa-alueen kunnostuksen yleissuunnitelma	Sitowise 2022
Tampereen Viinikanlahden virtausolosuhteiden ja pohjadynamiikan mallinnus	Sitowise 2023



Rantakorttelien liiketilojen terassit avautuvat rantapuiston suuntaan.

3.1 Maisemasuunnittelu, yleiset alueet

Viinikanlahti, Julkisten ulkotilojen yleissuunnitelma. Tarkistettu ehdotus. LOCI maisema-arkkitehdit 27.5.2024.

Soutajanpuisto, Viinikan satamapuisto ja Viinikanlahdenpuisto muodostavat vetovoimaisen ja monipuolisen puistojen verkoston, joka yhdistää järvi- ja kaupunkimaisemaa sekä luonnonmukaisia, urbaaneja että toiminnallisia elementtejä eri käyttäjäryhmille.

Kaupunkikuva ja sijoittuminen maisemarakenteeseen

Puistojen suunnittelussa on huomioitu Pyhäjärven rantojen ja saarien muodostama maisemallinen kokonaisuus, rakennetun kaupunkiympäristön kaupunkikuva sekä rannoilta eri suuntiin avautuvat tärkeät näkymät. Viereinen Hatanpään kartanon alue on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Viinikanlahden alueen liittyminen Hatanpään kartanopuistoon on huomioitu suunnittelussa, niin että se on maisemallisesti luonteva ja nykytilannetta parantava.
Rannan tuntumaan luodaan uusia kaupunkiluonnon elinympäristöjä. Viher- ja virkistysyhteyksien jatkuvuutta rantojen suuntaisesti kehitetään Hatanpään puistojen ja Viinikanojan välillä. Rannan myötäinen reitistö muodostaa tärkeän virkistys- ja työmatkareitin kaupunginosien välillä. Samalla puisto toimii Viinikanlahden asukkaiden lähipuistona ja koko keskustaa ja läheisiä kaupunginosia palvelevana virkistysalueena.

Ekologinen viheryhteys läpi rantapuiston

Hatanpään ja Iidesjärven välille on suunniteltu puustoinen, vähintään 30 metriä leveä viheryhteys ekologisen yhteyden kehittämiseksi ja nykyisten epäjatkuvuuskohtien parantamiseksi. Ekologisen viheryhteyden maisema-arkkitehtoninen ja kaupunkikuvallinen luonne vaihtelee alueen eri osissa, ja kaikkein urbaaneimmassa kohdassa Viinikanlahden aukion ympäristössä yhteyden kohdalla on myös kivettyjä ja päällystettyjä, aukiomaisia alueen osia ja myös koristekasvien avulla tuetaan ekologista verkostoa.
Yhteyden suunnittelussa on painotettu kaupunkiluonnon monimuotoisuutta, ekologista jatkuvuutta, viheralueen riittävää leveyttä sekä riittävää puustoisuutta ja kasvillisuuden monikerroksellisuutta. Puusto ja puuryhmät muodostavat yhtenäisen ja katkeamattoman ekologisen viheryhteyden läpi koko alueen.

Perusteilla olevaan Tampereen kansalliseen kaupunkipuistoon liittyviä tavoitteita

Pyhäjärven rantavyöhykkeen ja järvimaiseman sekä ekologian kannalta on tärkeää, että Viinikanlahden alueella viher- ja virkistysyhteyttä kehitetään ja vahvistetaan. Rantavyöhyke varataan julkiseen käyttöön ja sinne osoitetaan monipuolisia ja laadukkaita lähivirkistyspalveluja ja –toimintoja. Viher- ja virkistysyhteyksien sekä ekologisten yhteyksien jatkuvuutta rantojen suuntaisesti kehitetään Hatanpään puistojen ja Viinikanojan välillä sekä rannan saavutettavuutta parannetaan.



Puistot ja aukiot
1. Soutajanpuisto
2. Viinikan satamapuisto
3. Viinikanlahdenpuiston länsiosa
4. Viinikanlahdenpuiston itäosa ja leikkipaikka
5. Keskusaukio
6. Saapumisaukiot
7. Korttelipuistot

Kadut
8. Pihakadut
9. Tonttikadut
10. Hatanpään valtatie
11. Hatanpäänkatu




SOUTAJAN PUISTO
SOUTU- JA MELONTAKESKUS

3.2 Maisemasuunnittelu, korttelit

Viinikanlahti, Kortteleiden vihersuunnittelu, INARO arkkitehdit 23.10.2023

Viinikanlahden kortteleiden vihersuunnittelun tavoitteena on selvittää pihojen ja viherkattojen mahdollisuuksia sekä testata niiden toimivuutta mm. Tampereen kaupungin viherkerrointyökalun avulla. Kaikkiin kortteleihin on laadittu asemakaavatasoinen pihasuunnitelma, jota on viety tarkemmalle tasolle seitsemässä toisistaan poikkeavassa esimerkkikorttelissa. Asemakaavamääräyksiin tullaan sisällyttämään vaatimus viherkertoimen käyttämisestä. Viherkerroin ohjaa sitovana kohteen jatkosuunnittelua ja rakennusluvan hakemista. Esimerkkisuunnitelmat tarjoavat myös ideoita ja vaihtoehtoja pihojen jatkosuunnitteluun.

Tarkastelun perusteella kaikissa kortteleissa on mahdollista saavuttaa viherkertoimen tavoitetaso, joka asuinkortteleilla on 0,8 ja palvelujen kortteleilla 0,7. Tehokkaissa asuinkortteleissa tämä edellyttää paitsi huolellista pihasuunnittelua, myös kattopintojen hyödyntämistä sekä matalakasvuisina kasvikattoina että oleskeluun tarkoitettuina, monipuolisesti istutettuina kattopuutarhoina. Jokaisessa korttelissa on maanvarainen pihanosa, johon voidaan istuttaa isoja puita ja jossa voidaan imeyttää hulevesiä pihan viihtyisyyttä lisäävissä sadepuutarhoissa. Pysäköintilaitosten korttelinosilla viherkertoimen tavoitetaso on 0,5. Laitosten kattoja tulee osoittaa esim. liikuntaan, oleskeluun, luonnon monimuotoisuutta lisääviin istutuksiin sekä aurinkoenergian keräämiseen. Seinäpinnoille voidaan sijoittaa istutusaltaita tai köynnöksiä.



Rantakorttelin pihasuunnitelma (kortteli 9)

Kattopihat tarjoavat suojaisten umpikorttelipihojen rinnalle valoisia – joskin tuulioloiltaan haasteellisempia – ulkoalueita, joilta avautuu upeita näkymiä rantapuistoon ja järven yli kohti kaupungin keskustaa.



Leikkaus rantakorttelista (kortteli 9)



Asemakaavatasoiset pihasuunnitelmat (1:500) ja viherkerroinlaskelmat laadittiin kaikkiin 14:ään kortteliin. Tarkennetut pihasuunnitelmat (1:250) tehtiin kahteen asumisen tyyppikortteliin (rantakortteli ja katukortteli), kortteleihin, joihin liittyi pysäköintilaitos, alueen keskuskortteliin, koulu- ja päiväkotikortteliin sekä soutu- ja melontakeskuksen kortteliin.

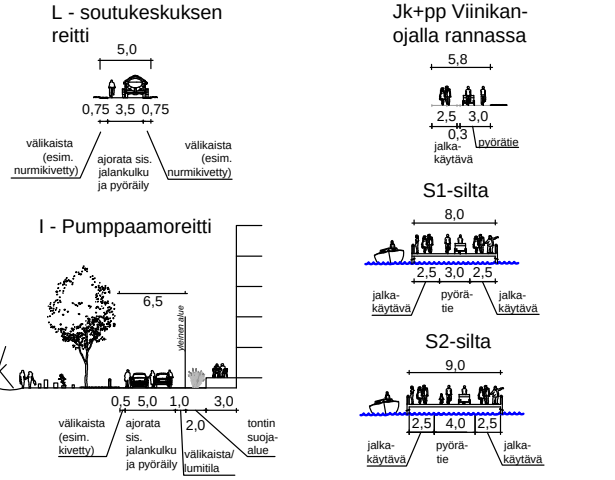
3.3 Liikenne- ja katusuunnittelu

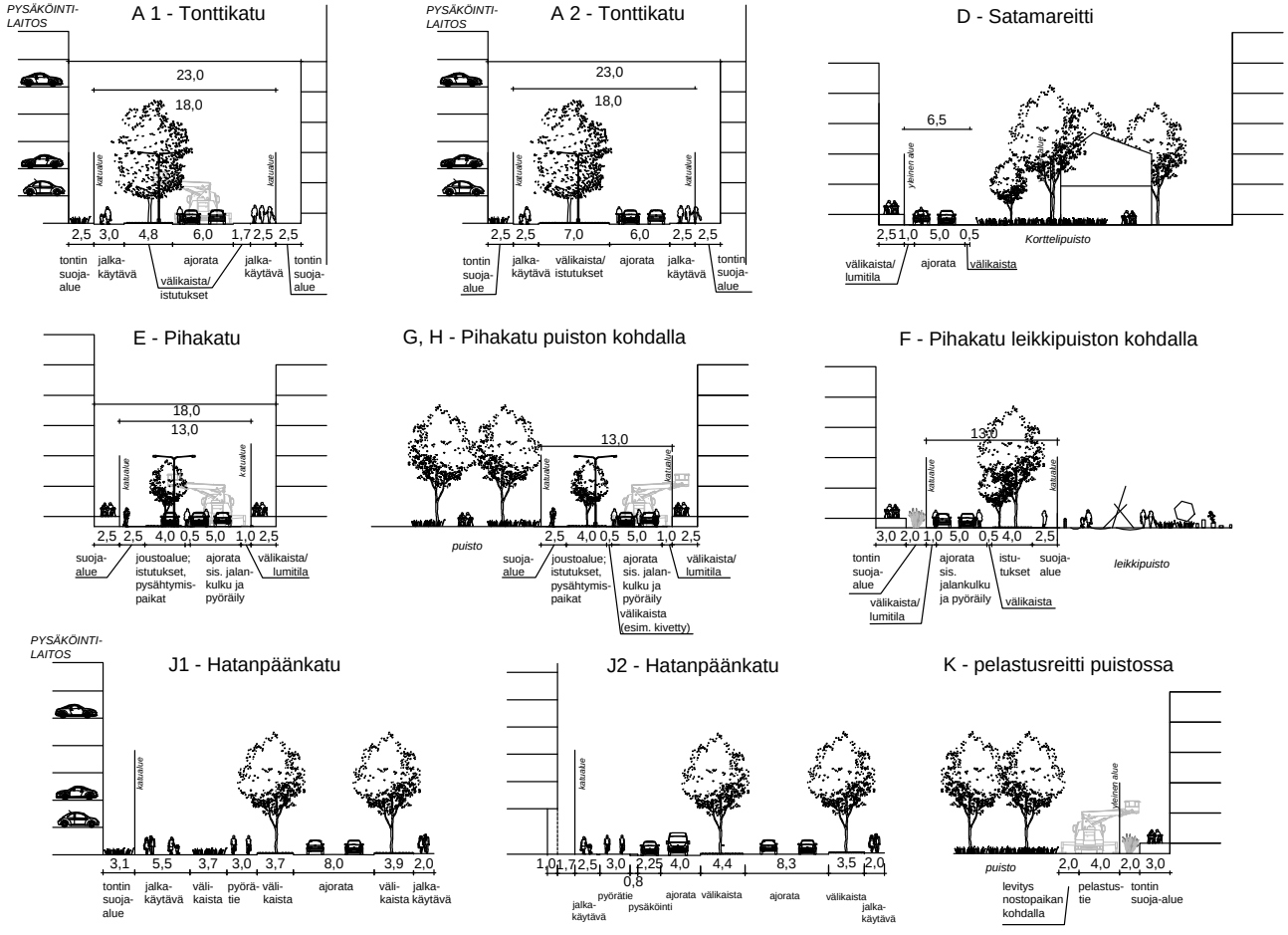
Viinikanlahti asemakaava 8755, Liikenteen ja katujen yleissuunnitelma. Tarkistettu ehdotus, Ramboll 27.5.2024.

Viinikanlahti on suunniteltu kestävien kulkumuotojen ehdoilla. Alueen korttelirakenne tukee joukkoliikenteen käyttöä. Uudet siltayhteydet Viinikanlahden yli parantavat alueen saavutettavuutta kävellen ja pyöräillen keskustan suunnasta. Kiinteistöjen autopaikkojen keskittäminen pysäköintilaitoksiin mahdollistaa viihtyisien, autottomien korttelialueiden rakentamisen.

Viinikanlahden liikenneverkko muodostuu tonttikaduista, pihakaduista, aukioista, puistoreiteistä sekä vesiväylistä. Pyhäjärven ranta-alueita kehitetään nykyistä laadukkaammiksi virkistysreiteiksi. Pyöräliikenteelle osoitetaan muista liikennemuodoista erotellut 3,0…4,0 m leveät pääreitit. Asemakaava-alueelle rakennettavat kaksi 18,0 m leveää tonttikatua Hatanpään valtatieltä sekä Hatanpäänkadulta suuntautuvat pysäköintilaitoksiin. Pysäköintilaitoksen jälkeen tonttikadut muuttuvat vähäliikenteisiksi pihakaduiksi, joissa kaikki kulkumuodot jakavat saman väylän. 13,0 m leveät pihakadut on suunniteltu pienipiirteisiksi ja viihtyisiksi. Katualueita reunustaa 2,5 m leveä kiinteistölle kuuluva alue, joka mahdollistaa sijainnista riippuen korttelikohtaisen maanalaisen infrastruktuurin, terassipihat, istutusalueet sekä jalkakäytävän leventämisen.

Kaavan autopaikat osoitetaan kahteen pysäköintilaitokseen. Asuinkorttelille osoitetaan kaksi ja erityisasumisen kortteleille yhteensä kuusi LE-paikkaa. Kiinteistöjen pyöräpysäköinti osoitetaan kortteleiden ja tonttien sisälle maantasoon, lukittuihin sisätiloihin. Pihakaduille osoitetaan rajallinen määrä pysäköintipaikkoja lyhyellä aikarajoituksella huolto- ja saattoliikenteelle. Katualueiden suunnittelussa on huomioitu pelastus- ja huoltoliikenteen tilatarpeet. Pelastustoimi voi käyttää pihakatuja sekä kortteleiden ulkoreunoilla kulkevia pelastusteitä nostopaikoina.






Kävelyreitti
Pyöräilyn seudullinen pääreitti
Pyöräilyn alueellinen pääreitti
Pyöräilyn lähireitti
Alueellinen kokoojakatu
Paikallinen kokoojakatu
Tonttikatu (pyöräily ajoradalla)
Pihakatu (pyöräily ajoradalla)
Ajoyhteys huoltoajolle ja pelastusliikenteelle
Pelastustie
Keskitetty maanpäällinen pysäköintilaitos
Huolto-, saatto- tai asiakasliikenteen lyhytaikainen pysäköinti
Pyöräpysäköinti
Kaupunkipyöräpysäköinti
Raitiotieliikenne
Raitiotiepysäkki
Bussipysäkki
Vesiliikennereitti
Risteilyalusten laituri
Kortteleiden alustavat sisäänajot
Vesipelastuksen viranomaissatama
r = 400 m
Viinikanoja
Pumppaamo
Satama
Hatanpään valtatie
Uimaranta
Soutu- ja melontakeskus
Koulu
Hatanpäänkatu
Lokomonkatu
Hatanpää

3.4 Venesatama sekä soutu- ja melontakeskus

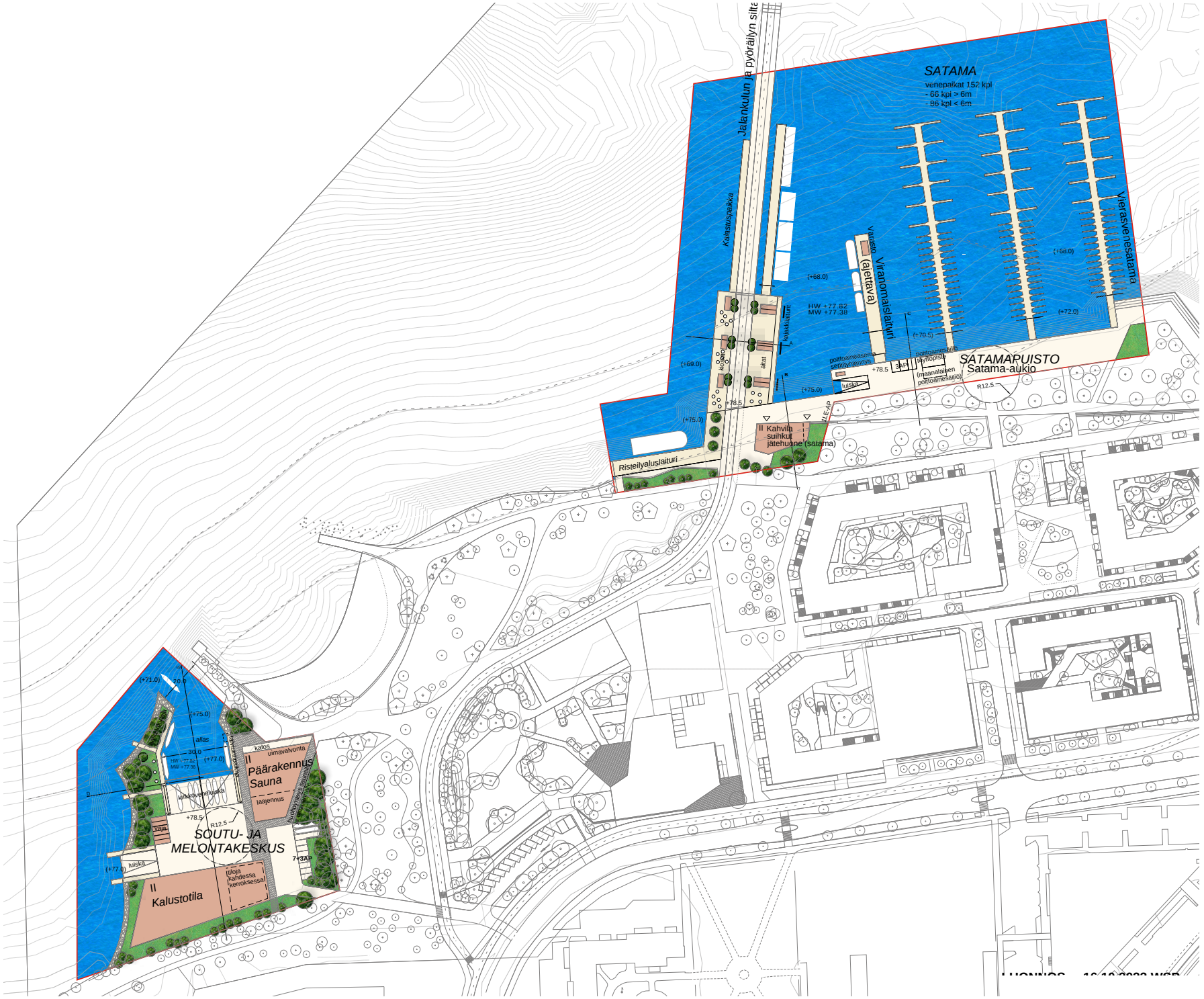
Viinikanlahden venesataman sekä soutu- ja melontakeskuksen yleissuunnitelma, WSP 23.10.2023

Uudesta Viinikanlahden venesatamasta sekä soutu- ja melontakeskuksesta muodostetaan urbaani ja viihtyisä veneliikenteen ja vesistövirkistyksen keskittymä. Sieltä aukeavat loistavat yhteydet Pyhäjärvelle ja siihen liittyviin vesistöihin. Satamaratkaisut tukevat vesistöliikkumisen sujuvuuden lisäämistä harkituilla ja tulevaisuuteen tähtäävillä suunnitteluratkaisuilla. Soutu- ja melontakeskus tarjoaa puitteet aktiiviselle yhdistystoiminnalle, joka mahdollistaa eri soutu- ja melontalajien harrastus-, opetus- sekä kilpailutoiminnan. Palveluissa- ja toiminnoissa huomioidaan myös matkailulliset tavoitteet.

Venesatama tarjoaa palveluita vierasveneilijöille, veneilijöille, risteilymatkustajille, yrittäjille, vesilajien harrastajille ja asukkaille. Satamassa on laituripaikkoja erikokoisille veneille, lasku- ja nostoluiska sekä pelastustoiminnan edellyttämä erillislaituri. Sataman palveluihin kuuluvat kahvila, suihku- ja wc-tilat, venekerhon tila, polttoaineenmyynti ja jätepiste. Sataman pysäköintipaikat sijoittuvat lähietäisyydellä sijaitsevaan pysäköintitaloon. Satamassa on esteettömiä reittejä ja laitureita, jotka mahdollistavat pyörätuolilla liikkuvien ja muiden liikuntarajoitteisten henkilöiden pääsyn veden äärelle ja veneisiin.

Uusi soutu- ja melontakeskus mahdollistaa vesilajien monipuolisen harrastamisen, kilpailutoiminnan sekä yrittämisen ja järvimatkailun palveluita. Suunnitelmassa on osoitettu erillinen kaksikerroksinen kalustotila aputiloineen sekä kaksikerroksinen päärakennus, johon voi sijoittua ravintola ja uimarantaakin palveleva sauna pukuhuonetiloineen. Soutukeskukselle on osoitettu kymmenen pysäköintipaikkaa, joista muutama on mitoitettu venetrailerille. Keskuksessa on veneiden lasku- ja nostoluiskat.

Satama-alueen toimintaa ja turvallisuutta voidaan tehostaa sekä parantaa käyttökokemusta erilaisilla älykkäillä järjestelmillä. Älyratkaisut, alueen sähkötarpeet (mm. sähkölatauspisteet, sulanapito, tapahtumasähköt) ja valaistus tulee suunnitella yhteneväksi kokonaisuudeksi. Alueen pimeän ajan ilmeen tulee olla käytännöllinen, esteettinen ja turvallisuuteen panostava. Valaistuksen suunnittelussa tulee huomioida häiriövalon minimoiminen ja liiallista valon leviämistä vesialueelle tulee välttää. Alueella esiintyy lepakoita, joten tarpeetonta valaistusta tulee välttää lepakoille aktiivisena kesäaikana. Valon värilämpötilana käytetään lämmintä valkoista valon väriä.


SATAMA
venepaikat 152 kpl
- 66 kpl > 6m
- 86 kpl < 6m
Jalankulun ja pyöräilyn silta
Kalastusvaikka
Vierasvenesatama
Varasto (ajettava)
Viranomaislaituri
HW +77.82
MW +77.38
(+68.0)
(+72.0)
(+70.5)
(+69.0)
(+75.0)
(+78.5)
laituri
aallonmurtaja
aallas
polttoainesäiliö (maanalainen)
SATAMAPUISTO
Satama-aukio
R12.5
Risteilyaluslaituri
II Kahvila
suihkut
jätehuone (satama)
II Päärakennus
Sauna
laajennus
katos
uimavalvonta
SOUTU- JA
MELONTAKESKUS
II Kalustotila
tiloja
kahdessa
kerroksessa
luiska
30.0
20.0
(+71.0)
(+77.0)

3.5 Kunnallistekniikka

Viinikanlahden asemakaava 8755, Kunnallistekninen selvitys. Tarkistettu ehdotus, Tampereen kaupunki 27.5.2024.

Viinikanlahden asemakaava-alueella sijaitsee paljon nykyisiä jätevesi-, hulevesi-, vesijohto-, kaukolämpö-, kaukojäähdytys-, sähkö- ja telekaapeliverkostoja, teollisuuslaitosten jäähdytys- ja vedenottoputkistoja sekä maakaasulinjoja. Nykyiset johdot pyritään asemakaava-alueella säilyttämään nykyisellään mahdollisimman suurelta osin. Suunniteltua uutta maankäyttöä rakennettava kunnallistekniikka sijoitetaan uuden asuinalueen katu- ja muille yleisille alueille. Asemakaavan alueella sijaitsevalle Hatanpään valtatielle suunnitellaan raitiotietä ja sen yhteydessä joudutaan suorittamaan johtosiirtoja ja rakentamaan uutta kunnallistekniikkaa. Nämä suunnitellaan raitiotien suunnitelmien yhteydessä.

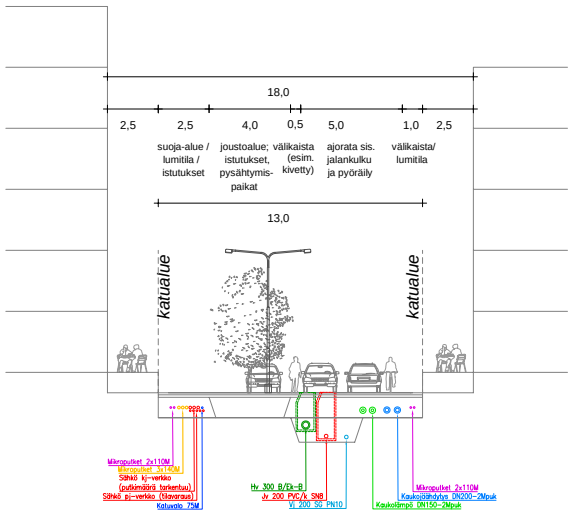
Alueella sijaitseva nykyinen Viinikanlahden jätevedenpuhdistamo poistuu käytöstä, kun uusi Sulkavuoren keskuspuhdistamo otetaan käyttöön. Tämän jälkeen nykyiset jätevedenpuhdistamon rakenteet ja niitä palveleva kunnallistekniikka voidaan purkaa. Poistuvan jätevedenpuhdistamon alueelle on rakenteilla uusi Viinikanlahden jätevesipumppaamo ja siihen yhdistetään alueella olemassa oleva jätevesiviemäriverkosto. Viinikanlahden jätevesipumppaamosta jätevedet johdetaan aikaisemmassa vaiheessa rakennettua siirtoviemärilinjaa pitkin Sulkavuoren jätevedenpuhdistamoon. Siirtoviemärilinjan rakentamisen yhteydessä on myös siirretty vesijohdon, kaukojäähdytyksen ja kaukolämmön runkolinjoja sekä sähkön 110 kV kaapelireittiä. Uuden asuinalueen suunnittelussa on huomioitu, että aikaisemmassa vaiheessa siirretyt johdot ja nykyinen maakaasulinja voidaan säilyttää ja huoltaa jatkossakin.

Viinikanojanpuistossa olevat nykyiset kaukojäähdytyksen jäähdytyskontit siirretään pois alueelta ennen alueen rakentamista. Alueen halkaiseva käytöstä poistunut 110 kV kaapelireitti puretaan alueen rakentamisen yhteydessä.

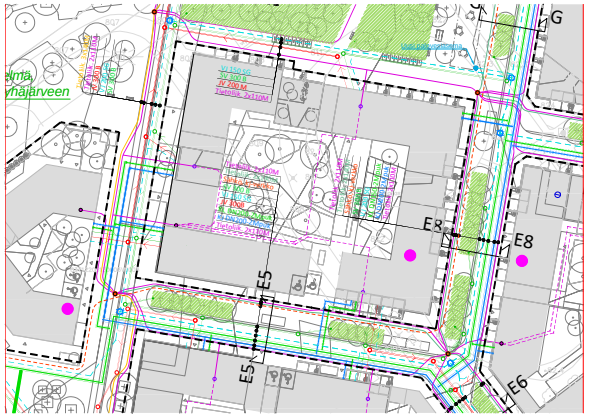
Alueen eteläosassa Hatanpäänkadun pohjoispuolella sijaitsevat TEVO LOKOMO Oy:n jäähdytysvesipumppaamo johtolinjoineen ja sähkömuuntamo joudutaan siirtämään ja niille on esitetty uusi tilavaraus alueella. Näiden läheisyydessä sijaitsee myös vanhan ”Sarviksen” tehdaskiinteistön käytöstä poistetut vedenottoputkistot, jotka voidaan poistaa uuden rakentamisen tieltä.

Uutta asunto- ja muuta rakentamista varten alueelle rakennetaan uusia yhdyskuntateknisiä järjestelmiä (vesihuolto, kaukolämpö, kaukojäähdytys, sähkö ja tietoliikenteen mikroputkijärjestelmä). Uudet johtolinjat sijoitetaan pääosin asemakaavan mukaisille katu- ja muille yleisille alueille. Katupoikkileikkauksissa on huomioitu uuden kunnallistekniikan vaatimat tilavaraukset.

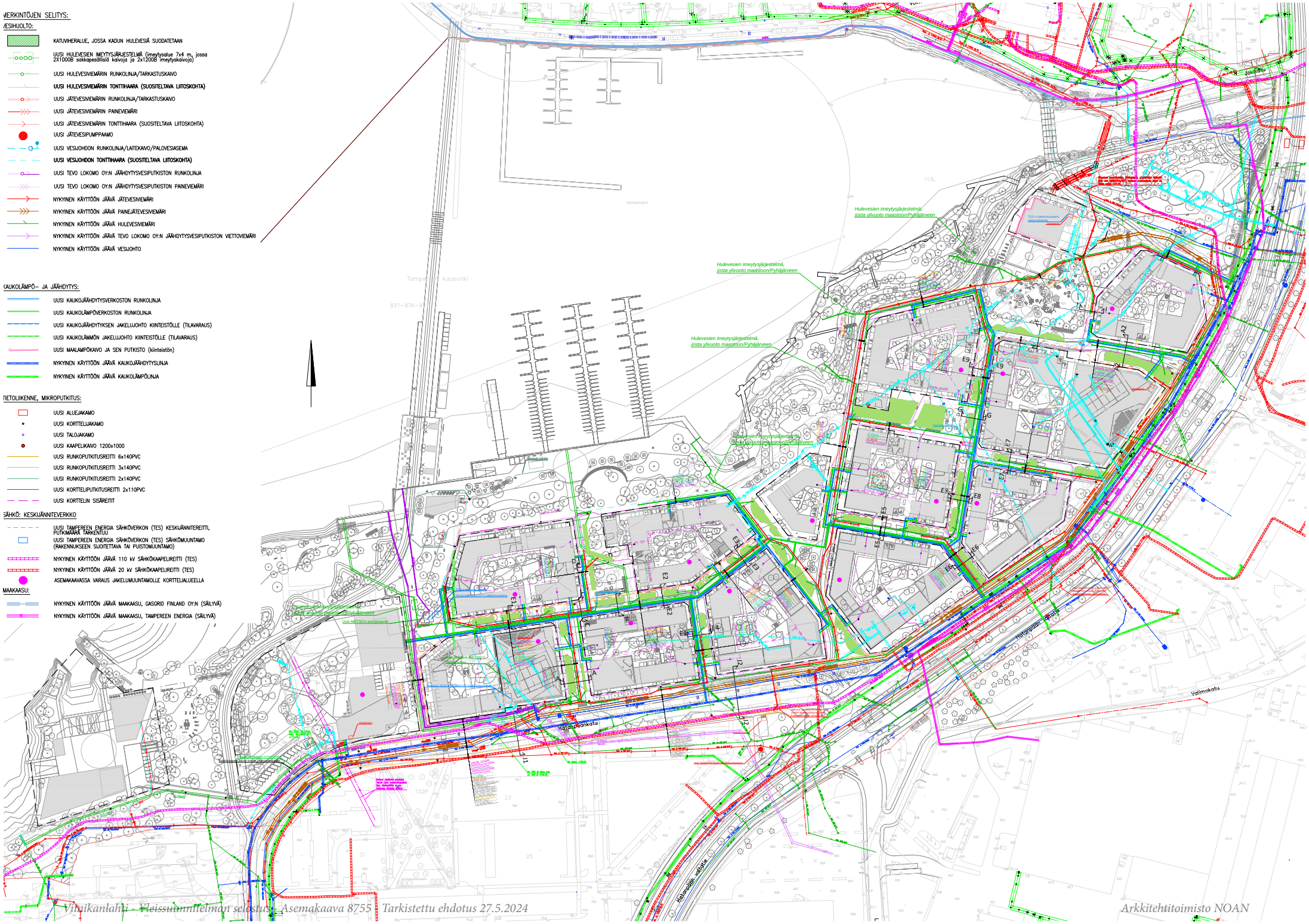
Uudelle asemakaava-alueelle rakennettava kunnallistekniikka liitetään Hatanpään valtatien ja Hatanpäänkadun runkolinjoihin. Koska liitoskohtia nykyiseen verkostoon on useita, voidaan rakentaminen toteuttaa vaiheittain alueen muun asuntorakentamisen yhteydessä. Alueen hulevesiverkostosta on laadittu erillinen hulevesien hallintasuunnitelma.



Kunnallistekniikan tilavaraukset katupoikkileikauksissa



Kunnallistekniikan tilavaraukset katualueilla


MERKINTÖJEN SELITYS:
VESIHUOLTO:
KATUVIHERALUE, JOSSA KADUN HULEVESIÄ SUODATETAAN
UUSI HULEVESIEN IMEYTYSJÄRJESTELMÄ (imeytysalue 7x4 m, jossa 2X1000B sakkapesällisiä kaivoja ja 2x1200B imeytyskaivoja)
UUSI HULEVESIVIEMÄRIN RUNKOLINJA/TARKASTUSKAIVO
UUSI HULEVESIVIEMÄRIN TONTTIHAARA (SUOSITELTAVA LIITOSKOHTA)
UUSI JÄTEVESIVIEMÄRIN RUNKOLINJA/TARKASTUSKAIVO
UUSI JÄTEVESIVIEMÄRIN PAINEVIEMÄRI
UUSI JÄTEVESIVIEMÄRIN TONTTIHAARA (SUOSITELTAVA LIITOSKOHTA)
UUSI JÄTEVESIPUMPPAAMO
UUSI VESIJOHDON RUNKOLINJA/LAITEKAIVO/PALOVESIASEMA
UUSI VESIJOHDON TONTTIHAARA (SUOSITELTAVA LIITOSKOHTA)
UUSI TEVO LOKOMO OY:N JÄÄHDYTYSVESIPUTKISTON RUNKOLINJA
UUSI TEVO LOKOMO OY:N JÄÄHDYTYSVESIPUTKISTON PAINEVIEMÄRI
NYKYINEN KÄYTTÖÖN JÄÄVÄ JÄTEVESIVIEMÄRI
NYKYINEN KÄYTTÖÖN JÄÄVÄ PAINEJÄTEVESIVIEMÄRI
NYKYINEN KÄYTTÖÖN JÄÄVÄ HULEVESIVIEMÄRI
NYKYINEN KÄYTTÖÖN JÄÄVÄ TEVO LOKOMO OY:N JÄÄHDYTYSVESIPUTKISTON VIETTOVIEMÄRI
NYKYINEN KÄYTTÖÖN JÄÄVÄ VESIJOHTO
KAUKOLÄMPÖ- JA JÄÄHDYTYS:
UUSI KAUKOJÄÄHDYTYSVERKOSTON RUNKOLINJA
UUSI KAUKOLÄMPÖVERKOSTON RUNKOLINJA
UUSI KAUKOJÄÄHDYTYKSEN JAKELUJOHTO KIINTEISTÖLLE (TILAVARAUS)
UUSI KAUKOLÄMMÖN JAKELUJOHTO KIINTEISTÖLLE (TILAVARAUS)
UUSI MAALAMPÖKAIVO JA SEN PUTKISTO (kiinteistön)
NYKYINEN KÄYTTÖÖN JÄÄVÄ KAUKOJÄÄHDYTYSLINJA
NYKYINEN KÄYTTÖÖN JÄÄVÄ KAUKOLÄMPÖLINJA
TIETOLIIKENNE, MIKROPUTKITUS:
UUSI ALUEJAKAMO
UUSI KORTTELIJAKAMO
UUSI TALOJAKAMO
UUSI KAAPELIKAIVO 1200x1000
UUSI RUNKOPUTKITUSREITTI 6x140PVC
UUSI RUNKOPUTKITUSREITTI 3x140PVC
UUSI RUNKOPUTKITUSREITTI 2x140PVC
UUSI KORTTELIPUTKITUSREITTI 2x110PVC
UUSI KORTTELIN SISÄREITIT
SÄHKÖ: KESKIJÄNNITEVERKKO
UUSI TAMPEREEN ENERGIA SÄHKÖVERKON (TES) KESKIJÄNNITEREITTI, PUTKIMÄÄRÄ TARKENTUU
UUSI TAMPEREEN ENERGIA SÄHKÖVERKON (TES) SÄHKÖMUUNTAMO (RAKENNUKSEEN SUOSITETTAVA TAI PUISTOMUUNTAMO)
NYKYINEN KÄYTTÖÖN JÄÄVÄ 110 kV SÄHKÖKAAPELIREITTI (TES)
NYKYINEN KÄYTTÖÖN JÄÄVÄ 20 kV SÄHKÖKAAPELIREITTI (TES)
ASEMAKAAVASSA VARAUS JAKELUMUUNTAMOLLE KORTTELIALUEELLA
MAAKAASU:
NYKYINEN KÄYTTÖÖN JÄÄVÄ MAAKAASU, GASGRID FINLAND OY:N (SÄILYVÄ)
NYKYINEN KÄYTTÖÖN JÄÄVÄ MAAKAASU, TAMPEREEN ENERGIA (SÄILYVÄ)
Hulevesien imeytysjärjestelmä, josta ylivuoto maastoon/Pyhäjärveen
Hulevesien imeytysjärjestelmä, josta ylivuoto maastoon/Pyhäjärveen
Hulevesien imeytysjärjestelmä, josta ylivuoto maastoon/Pyhäjärveen
Hulevesien imeytysjärjestelmä, josta ylivuoto maastoon/Pyhäjärveen
Uusi METSOn pumppaamo
Matalapaankatu
Tiirontie
Valimokatu
Rautatien_ratatila

3.6 Hulevedet

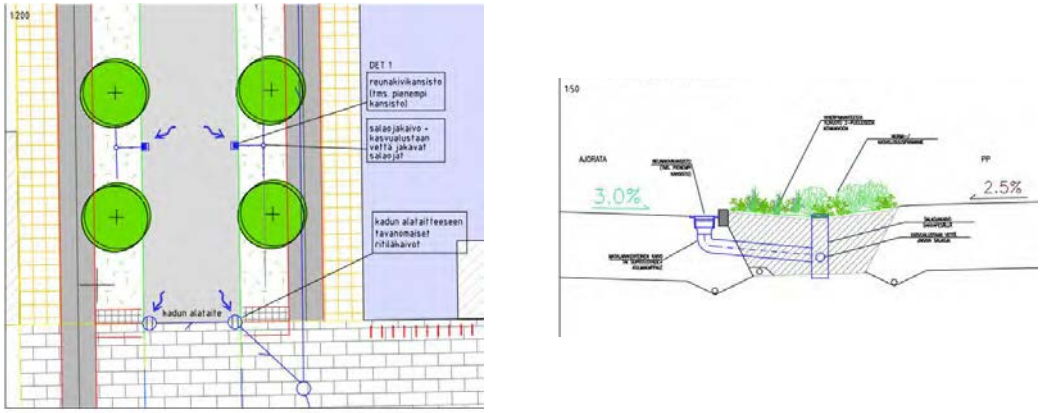
Viinikanlahden AK 8755, Hulevesien hallintasuunnitelma, Ramboll 23.10.2023

Viinikanlahden asemakaavan 8755 yleisten alueiden hulevesien hallinnassa on tavoitteena hulevesien laadun parantaminen ennen niiden johtumista Pyhäjärveen.

Hulevesien mitoituksessa on mitoitussateena käytetty arvoa 180 l/s*ha (10,8 mm/m2), sateen kesto on 10 minuuttia. Yleisiltä alueilta, kadut, aukiot yms. muodostuvat hulevedet johdetaan katujen viherkaistoilla oleviin suodatusrakenteisiin, josta hulevedet johtuvat rantapuiston alueilla oleville viheralueille.

Viheralueilla hulevedet johtuvat imeytyskaivojärjestelmän kautta maaperään. Imeytyskaivojärjestelmissä on pohjallisia sakkapesällisiä kaivoja sedimentin talteenottoa varten, sekä pohjattomia kaivoja, joista viheralueilla suodatettu hulevesi johdetaan maaperään. Asemakaava-alueella on pilaantuneita maita, joista tehdään PIMA-selvitys, jossa selviää tarkemmin, onko esitetty sijainti sopiva hulevesien käsittelyyn. Viherkaistojen suodatusrakenteet ja imeytyskaivoalueiden imeytysalueet rakennetaan puhtaista maista.

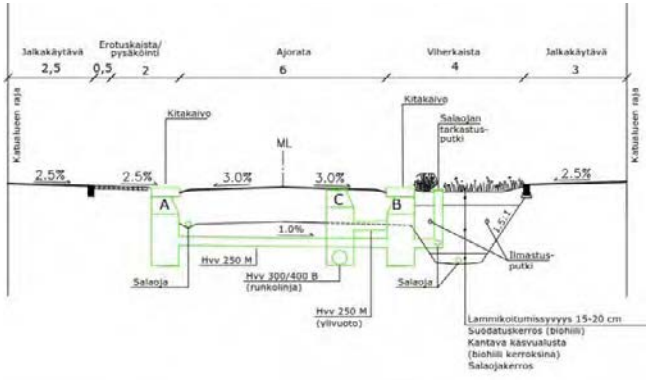
Alueen kautta johtuu nykyisiä hulevesiä mm. Hatanpään valtatien itäpuoliselta teollisuusalueelta. Nykyisiä hulevesiviemäreitä joudutaan siirtämään uuden kaavan mukaisille yleisille alueille. Nämä viemärit tullaan johtamaan omina linjoinaan suoraan Pyhäjärveen uuden rantapuiston mukaisesti sopiviin paikkoihin.



Hulevesien hallinta suunnittelualueen katualueilla

Kortteleiden kattovesien johtaminen tehdään siten, että kattovesiä varten on tontin alueella tonttihulevesiviemäreitä, jotka liitetään runkohulevesiputkiin viherkaistojen suodatusrakenteiden jälkeiselle osuudelle.

Kortteleiden sisäpihojen hulevedet johdetaan sisäpihalla olevalle hulevesien hallinta-alueelle, josta ne johdetaan huleveden tonttijohdolla runkolinjaan.



Hulevesien hallinta yleisillä alueilla


MERKINTÖJEN SELITYS:
UUSI HULEVESIVIEMÄRIN RUNKOLINJA/TARKASTUSKAIVO
UUSI HULEVESIVIEMÄRIN TONTTIHAARA
PUISTOALUEEN IMEYTYSKAIVOJÄRJESTELMÄ, JOSSA IMEYTETÄÄN
PUHTAASEEN MAAPERÄÄN ALUEELTA JOHTUVIA HULEVESIÄ
KADUN VIHERKAISTA, JOTA KÄYTETÄÄN HULEVESIEN SUODATUKSEEN
UUSI HULEVESIVIEMÄRIN TONTTIHAARA/TARKASTUSKAIVO
(SUOSITELTAVA LIITOSKOHTA)
+83.00
ALUEEN ALUSTAVAN SUUNNITELMAN MUKAINEN
KADUN LIKIMÄÄRÄINEN KORKEUSASEMA
TULVAREITTI
NYKYINEN KÄYTTÖÖN JÄÄVÄ HULEVESIVIEMÄRI
VIINIKANLAHTI ALUERAJAUS
Hulevesien imeytysjärjestelmä, josta ylivuoto maastoon/Pyhäjärveen
Hulevesien imeytysjärjestelmä, josta ylivuoto maastoon/Pyhäjärveen
Hulevesien imeytysjärjestelmä, josta ylivuoto maastoon/Pyhäjärveen
Hulevesien imeytysjärjestelmä, josta ylivuoto maastoon/Pyhäjärveen
Viinikanlahti
Pyhäjärvi
Hatanpäänkatu
Hatanpäänkatu
Laukontie
Laukontie
Jaloilijankatu
Jaloilijankatu
Voimakatu
Voimakatu
Rahtarinpolku

3.7 Ympäristön tila ja kunnostukset

Viinikanlahden asemakaava-alue, Pilaantuneen maa-alueen kunnostuksen yleissuunnitelma, Sitowise 15.11.2022

Pilaantuneisuushistoria
Viinikanlahden asemakaava-alue on aiemmin ollut pääosin vesialuetta ja alue on muodostunut Pyhäjärveen 1900-luvulla tehtyjen täyttöjen seurauksena. Järveä on täytetty vähitellen ja vanhimmat täytöt ovat lähellä Hatanpään valtatietä ja alueen pohjoisosissa. Täyttöjä on tehty osittain haitta-ainepitoisella ja jätettä sisältävällä materiaalilla. Puhdistamon alue on aikaisemmin toiminut varastoalueena ja alueella on harjoitettu mm. romuttamotoimintaa ja metalliteollisuutta.

Tehdyt tutkimukset ja niiden tulokset
Alueen maaperää, pohjavettä/täytön sisäistä vettä ja huokoskaasuja on tutkittu useaan eri otteeseen. Tutkimukset ovat alustavia, sillä nykyisten toimintojen vuoksi alueella ei olla voitu tehdä niin kattavia tutkimuksia, että esimerkiksi pilaantuneiden ja pilaantumattomien alueiden rajaus olisi mahdollista. Osittain alue voidaan tutkia vasta siinä vaiheessa, kun jätevedenpuhdistamon toiminta alueella päättyy ja olemassa olevat rakenteet puretaan tai uusien alueiden rakentamisen yhteydessä.

Maaperätutkimuksissa on havaittu maa-aineksen seassa jätteitä. Maa-aineksen seassa havaittiin mm. tiiliä, betonia, metallia, puuta, keramiikkaa sekä kuonaksi luokiteltua mustaa ainesta. Jätteitä on todettu keski-määrin 0–5 m syvyydellä maanpinnasta, syvemmissä kerroksissa havainnot ovat olleet yksittäisiä. Pääosin jätteen määrä on vain noin 0…5 %, eikä alueella ole todettu selkeitä jätetäyttöalueita tai -kerroksia.

Maaperässä on todettu raskasmetalleja, PAH-yhdisteitä ja öljyhiilivetyjä C5-C40. Lisäksi pistemäisesti ja matalina pitoisuuksina on todettu kloorieteenejä, PCB-yhdisteitä sekä dioksiineja ja furaaneja. Huokoskaasussa on todettu matalina pitoisuuksina kloorieteenejä, kloroformia ja ksyleenejä. Myös pohjaveden haitta-ainepitoisuudet ovat olleet pääosin matalia. Haitta-ainepitoisuudet ovat pääosin peräisin alueelle tuoduista täyttömaista, mutta myös alueella sijainneista toiminnoista.

Maaperätutkimusten perusteella todetut korkeimmat haitta-ainepitoisuudet sijaitsevat alueen pohjois- ja itäosissa vanhimmilla täyttöalueilla, joissa on ollut myös vanhempaa teollista toimintaa ja vastaavasti asemakaava-alueen länsi/eteläosissa maaperän haitta-ainepitoisuudet ovat matalampia.

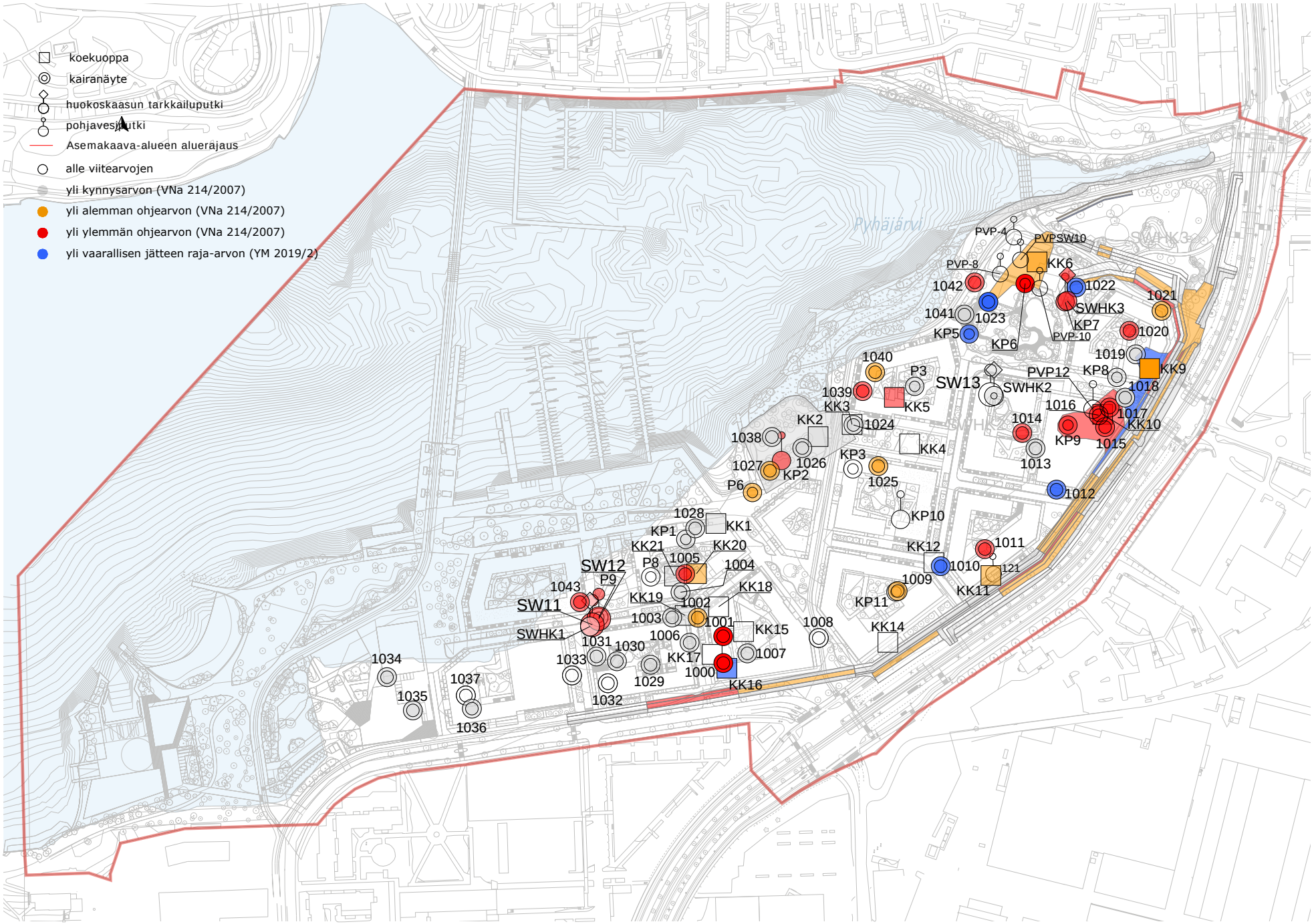
Kunnostustarpeen arviointi
Kunnostustarpeen arvioinnissa (riskinarviointi) on tarkasteltu Viinikanlahden asemakaava-alueen maaperässä, pohjavedessä ja huokoskaasussa todetuista haitta-aineista aiheutuvia kulkeutumis-, terveys- ja ekologisia riskejä. Tämä kunnostustarpeen arviointi koskee vain nykyistä maa-aluetta.

Arvioinnissa on tarkasteltu haitta-aineista aiheutuvia riskejä asuinkätyössä. Kohteella ei käytettävissä olevalla tiedolla arvioituna esiinny sellaisia haitta-ainepitoisuuksia tai kulkeutumis- ja altistumisreittejä, joiden perusteella kohteella olisi kunnostustarve.

Kohteen maaperätutkimuksia ovat rajoittaneet mm. jätevedenpuhdistamon rakenteet sekä kaapeli- ja putkilinjat. Siten on mahdollista, että alueella esiintyy myöhemmin tehtävissä tutkimuksissa korkeampia haitta-ainepitoisuuksia kuin kaavavaiheen tutkimuksissa on todettu. Tämän epävarmuuden vuoksi kohteelle on määritetty maaperän kunnostustavoitteet, vaikka riskinarvion perusteella kunnostustarvetta ei todettukaan alustavien tutkimusten perusteella.

Kunnostussuunnitelma ja viranomaispäätös kunnostuksesta
Vaikka kunnostustarvetta ei ole todettu, alueella tullaan kaivamaan rakentamisen yhteydessä haitta-ainepitoisia maa-aineksia. Lisäksi alueella tullaan tekemään viimeistään rakentamisen yhteydessä lisätutkimuksia, jotta varmistutaan siitä, että riskinarviolla määritetyt kunnostustavoitteet eivät alueella ylity.

Haitta-ainepitoisen maa-aineksen kaivutyöt ja lisätutkimukset tullaan tekemään Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen antaman viranomaispäätöksen (päätös pilaantuneen alueen puhdistamisesta, PIRELY/1793/2022, annettu 29.9.2022) sekä kunnostuksen yleissuunnitelman mukaisesti.


koekuoppa
kairanäyte
huokoskaasun tarkkailuputki
pohjavesiputki
Asemakaava-alueen aluerajaus
alle viitearvojen
yli kynnysarvon (VNa 214/2007)
yli alemman ohjearvon (VNa 214/2007)
yli ylemmän ohjearvon (VNa 214/2007)
yli vaarallisen jätteen raja-arvon (YM 2019/2)
Pyhäjärvi
SW11
SW12
SW13
SWHK1
SWHK2
SWHK3
PVP-4
PVPSW10
PVP-8
PVP-10
PVP12
KK1
KK2
KK3
KK4
KK5
KK6
KK9
KK10
KK11
KK12
KK14
KK15
KK16
KK17
KK18
KK19
KK20
KK21
KP1
KP2
KP3
KP5
KP6
KP7
KP8
KP9
KP10
KP11
P3
P6
P8
P9
1000
1001
1002
1003
1004
1005
1006
1007
1008
1009
1010
1011
1012
1013
1014
1015
1016
1017
1018
1019
1020
1021
1022
1023
1024
1025
1026
1027
1028
1029
1030
1031
1032
1033
1034
1035
1036
1037
1038
1039
1040
1041
1042
1043
121

3.8 Vesistösuunnittelu

Sedimentin haitta-ainepitoisuuksien riskinarviointi, Sitowise 15.11.2022

Pilaantuneisuushistoria
Viinikanlahden lähellä sekä siihen johtavan Viinikanojan varrella on aikaisemmin sijainnut monenlaisia tehtaita, joiden jätevedet on laskettu aikanaan Tammerkoskeen, Viinikanlahteen sekä Viinikanojaan.

Viinikanlahdella todettiin kohonneita PCB-pitoisuuksia ensimmäistä kertaa jo 1980-luvulla ja niiden epäillään olevan lahden itäpuolella sijainneen Nokian kondensaattoritehtaan peruja.

Tehdyt haitta-ainetutkimukset ja niiden tulokset
Viime vuosikymmeninä alueen sedimenteistä on mitattu haitta-ainepitoisuuksia (mm. PCB) Ratinanrannan rakentamisen yhteydessä (2004), Pyhäjärven kunnostustarpeen selvityksen yhteydessä (2007), Viinikanojan tutkimuksen yhteydessä (2017) ja Hatanpään sairaala-alueen tutkimuksen yhteydessä (2018).

Vuonna 2019 sedimenttitutkimuksissa pintasedimentin kokoomanäytteissä metallien kynnysarvojen ylityksiä oli eniten Tammerkosken suun lähellä ja pohjoisrannalla sekä Viinikanojan suulla ja lahden keskiosassa. PCB-pitoisuudet olivat korkeimmillaan Viinikanojan suualueella (alemman ohjearvon ylityksiä), ja PCDD/F-pitoisuus oli korkein alueen länsiosassa (alemman ohjearvon ylitys). Öljyhiilivedyt ja TBT-TPT- yhdisteet olivat melko tasaisesti jakautuneita. PAH-yhdisteitä oli lähinnä altaan keskiosassa ja etelärannan lähellä. Pintavesi- ja huokosvesinäytteistä ei todettu riskinarvion kannalta merkittäviä pitoisuuksia haitta-aineita.

Ruoppausmassojen vesistöläjityskelpoisuutta arvioiviin laatukriteeritasoihin verrattuna pintasedimentit eivät vuoden 2019 tulosten perusteella ole ruoppausmassana lähtökohtaisesti vesistöläjityskelpoisia.

Keväällä 2022 Viinikanlahdelta otettiin pitkiä sedimenttisarjoja suunnitellun kaavamuutosalueen rannan läheltä, Viinikanojan suualueen läheltä sekä Ratinanrannan puolelta. Tutkimuksen päätarkoitus oli tarkentaa käsitystä PCB:n, PCDD/F:n ja TBT-TPT:n esiintymisestä syvemmissä kerroksissa suunnitellun täyttöalueen reunalinjan lähellä. Tulosten perusteella korkeimmat havaitut PCB-pitoisuudet keskittyvät Viinikanojan suun lähialueelle, noin 0-0,5 m syvyydelle sedimenttiin. PCDD/F-yhdisteiden ja TBT-TPT:n pitoisuudet olivat pieniä.

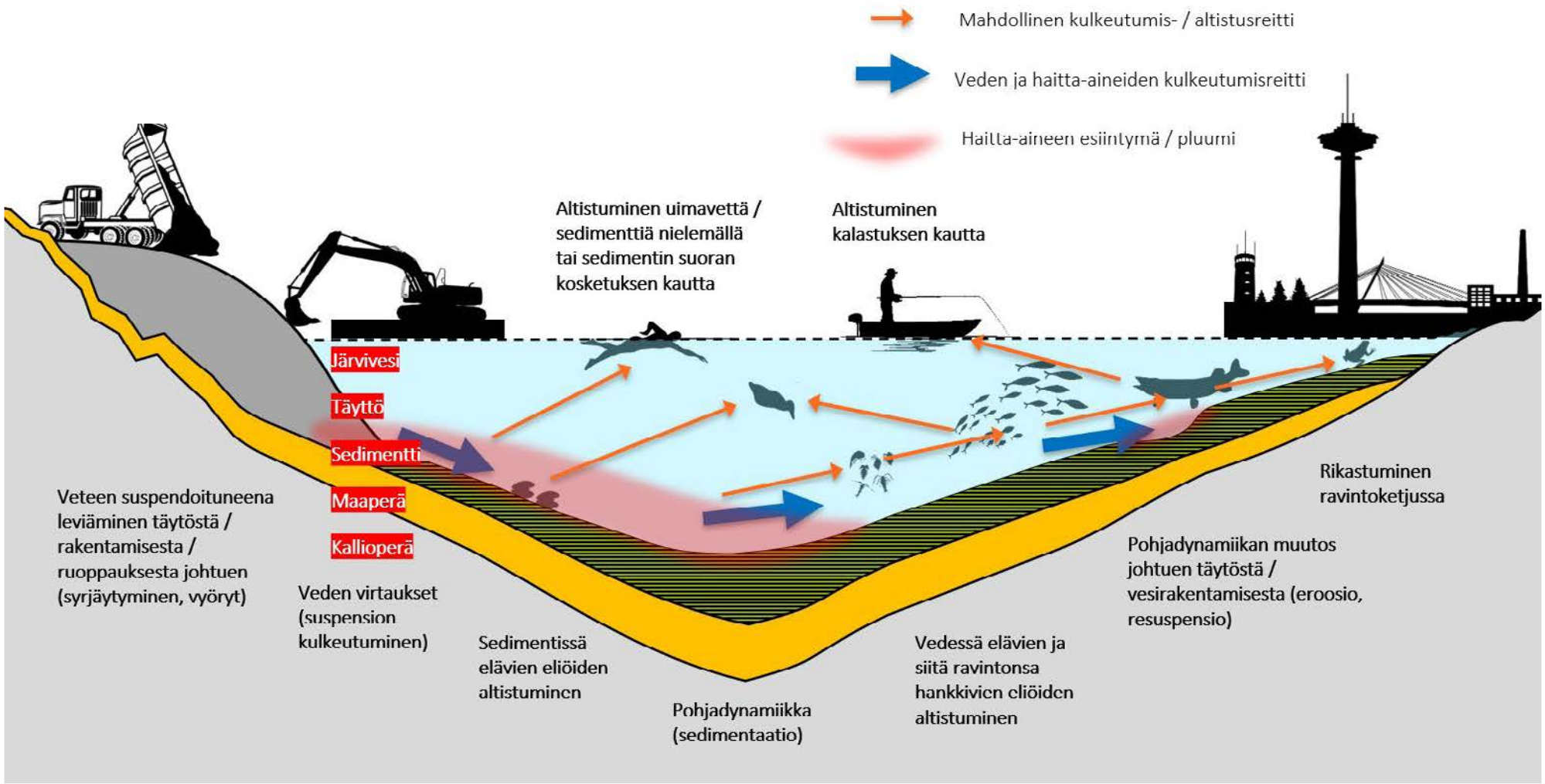
Keväällä 2022 otettiin myös yksittäisnäytteitä pintasedimentistä alueen länsiosasta (lähinnä PCDD/F) sekä Viinikanojan suualueelta (lähinnä PCB). Analyysitulokset olivat vastaavia tai hieman alemmalla tasolla kuin 2019 kokoomanäytteistä saadut tulokset.

Riskinarvio
Vuonna 2019 toteutetun pintasedimentin riskinarvioinnin perusteella Viinikanlahden alueen pintasedimentin kohonneet metalli-, PAH-, PCB-, PCDD/F- ja TBT- pitoisuudet eivät nykyisessä tai tiedossa olevassa tulevassa toiminnassa aiheuta merkittäviä riskejä. Lieviä tai kohtuullisia ekologisia riskejä aiheutuu lähinnä sedimentin suspendoitumisesta ja haitta-aineiden uudelleenvapautumisesta johtuen, jolloin altistujina voivat olla lähinnä pohjaeliöt ja pohjakalat.

Yksittäiset altistumiskerrat haitta-ainepitoiselle pintasedimentille eivät aiheuta terveysriskejä. Ihmisten altistumisen mahdollisuus kalaa syömällä tarkasteltiin laskennallisesti, mutta riskiä ei arvioitu olevan, kun kalaa syödään Ruokaviraston suositusten mukaisia määriä.

Vesilupahakemukseen tehdään vielä ruoppauksen / sedimentin syrjäytymisen ja ruoppausmassan maallakuivatuksen riskinarvio, jossa hyödynnetään lisätutkimusten tuloksia sekä päivitettyä virtausmallia ja pohjadynaamisten alueiden sijaintia. Ruoppausten, sedimentin syrjäytymisen, täyttöjen ja muun vesistörakentamisen sekä niiden yhteydessä todennäköisesti esiintyvien rinnevalumien resuspensiovaikutus on yleensä melko paikallista, mutta jatkuessaan kauan korkeita haitta-ainepitoisuuksia sisältävillä alueilla se voisi altistaa paikallisesti pohjaeliöitä ja pohjan kaloja merkittävän korkeille haitta-ainepitoisuuksille. Virtausmallinnusten perusteella suspensiokuorma kerrostuu

nykytilassa osittain Viinikanlahden pohjukassa ja pohjoisrannalla, ja osittain jatkaa päävirtauksen mukana kohti Viinikanlahden keskiosan sedimentaatioaluetta. Suunniteltujen täyttöjen ja rantarakenteiden myötä rauhallisen kerrostumisen alue Viinikanlahden pohjukassa laajentuu suhteessa nykytilaan virtauksen hidastumisesta johtuen.Viinikanojasta tulevien päästöjen merkitys saattaa korostuasen suun lähialueella, kun ojan kautta tulevan sedimentin kertyminen ojan suulle lisääntyy. PCB:n poistamiseksi pysyvästi vesiympäristöstä suositellaan Viinikanojan suun lähialueen pintasedimentin ruoppaamista noin 0,5-1,0 syvyydelle. Tämä toteutetaan kaavamuutoshankkeesta erillisenä hankkeena.



3.9 Virtausmallinnus

Tampereen Viinikanlahden virtausolosuhteiden ja pohjadynamiikan mallinnus, Sitowise 15.11.2022

Virtaus- ja aaltomallinnuksen avulla on simuloitu Viinikanlahden virtausolosuhteita ja aallonkorkeuksia nykytilanteessa ja arvioitu, miten vesistötäytöt vaikuttavat virtausolosuhteisiin ja aallonkorkeuksiin eri virtaamatilanteissa. Malli on kalibroitu ja validoitu vastaamaan nykyisiä virtausolosuhteita Turun yliopiston virtaamista, virtausnopeuksista ja vedenkorkeuksista vuonna 2019 tekemien mittausten avulla.

Menetelmät

Kolmiulotteisen virtausdynamiikan mallinnukseen käytettiin hydrodynaamisen Delft3D-flow ohjelman virtausmoduulia. Laskentahilan resoluutio on 1,0–2,8 m. Resoluutio on tarkin täyttöalueen läheisyydessä. Mallissa on kuusi vertikaalikerrosta, joiden suhteelliset kerrospaksuudet ovat veden pinnasta järven pohjaan 25 %, 25 %, 20 %, 15 %, 10 % ja 5 %.

Virtausmallinnuksia tehtiin neljällä eri skenaariolla - kahdella nykytilanneskenaariolla ja kahdella tulevan vesistötäytön mukaisen rantaviivan skenaariolla. Tulevan tilanteen rantaviivaskenaarioilla tehtiin useita mallinnusajoja suunnittelun eri vaiheissa, koska täyttöalueelle haettiin optimaalista muotoa. Virtausmallinnuksia hyödynnettiin arvioitaessa eri täyttöalueratkaisujen vaikutuksia Viinikanlahden virtausolosuhteisiin, ja tarkasteltaessa virtausolosuhteiden vaikutuksia täyttöalueen rakenteisiin ja sedimentin kulkeutumiseen.

Sekä nykytilan että tulevan tilanteen skenaariot ajettiin Tammerkosken keskiylivirtaamalla (MHQ 141 m^3/s) ja ylivirtaamalla (HQ 247 m^3/s). Lisäksi mallinnuksissa oli mukana Viinikanojan virtaama sekä pumppaamon ja puhdistamon purkuputkien virtaamat. Keskiylivirtaaman skenaarioissa Pyhäjärven vedenkorkeutena käytettiin keski-vedenkorkeutta +77,38 m ja ylivirtaamaskenaariossa ylivirtaaman aikaista vedenkorkeutta +77,54 m (Korkeus-järjestelmä N2000).

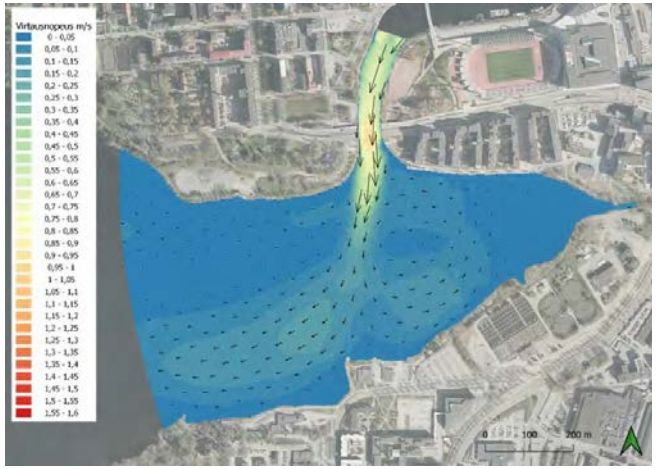
Aaltomallinnuksissa käytettiin keskivedenkorkeutta. Aaltomallinnukset ajettiin Tampereen Siilinkarin mittausaseman keskituulella (5 m/s) ja mittausajanjakson voimakkaimmalla tuulitilanteella (20 m/s). Tuulen suunta oli mallinnuksissa länsi (270°). Virtaus- ja aaltomallilla tutkittiin erikseen uimarannan ja aallonmurtajien sijoitusta sekä erilaisten rantarakenneratkaisujen vaikutuksia. Tulevan tilanteen skenaarioissa aallonmurtajarakenne on pilareilla, ja rakenne ulottuu 2 m keskivedenpinnan alapuolelle.

Virtaus- ja aaltomallinnuksen nykytilanne

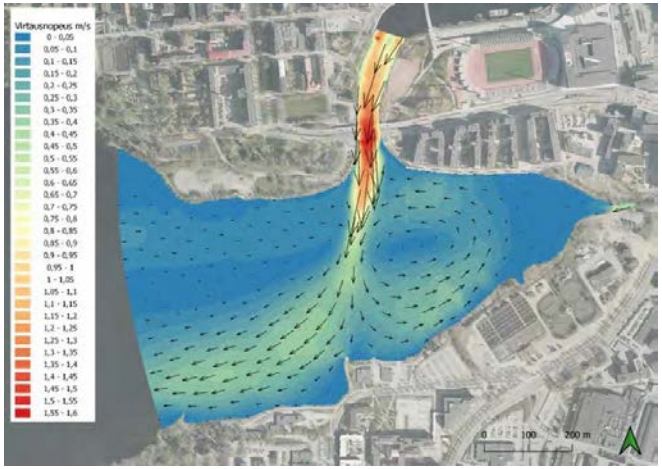
Nykytilanteessa Tammerkosken virtaus jakautuu selkeästi kahteen pyörteeseen, joista päävirtaus kääntyy Viinikanlahdelta länteen päin ja toinen heikompi virtaus pyörii vastapäivään Viinikanlahden itäosassa. Mallinnusten perusteella tyynen tilanteen keskiylivirtaamaskenaariossa vesipatsaan keskimääräiset virtausnopeudet ovat täyttöalueen läheisissä pyörteissä voimakkaimmillaan noin 0,15–0,20 m/s ja pohjanläheisen kerroksessa noin 0,10–0,15 m/s (kuva 1). Ylivirtaamaskenaariossa täyttöalueen läheiset virtausnopeudet ovat voimakkaimmillaan noin 0,35–0,40 m/s ja pohjan lähellä noin 0,30–0,35 m/s (kuva 2).

Virtaus- ja aaltomallinnuksen tuleva tilanne

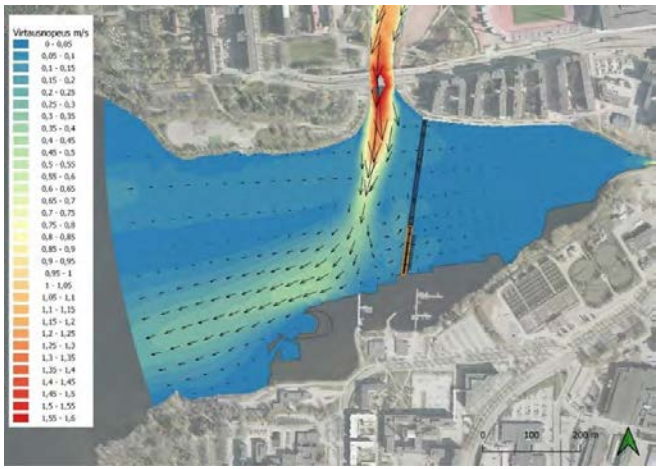
Eri vaiheissa suoritettujen mallinnusten tulosten perusteella arvioidaan, että suunniteltu täyttöalue ei vaaranna veden vaihtuvuutta Viinikanlahden itäosassa, eivätkä virtausnopeudet kasva niin suuriksi, että ne voisivat aiheuttaa merkittävää, rakenteita vaarantavaa eroosiota. Mallinnusten perusteella esitettiin lisäksi suosituksia uimarannan ja aallonmurtajarakenteiden sijainnille sekä aallonmurtajan rakenneratkaisuille. Veden vaihtuvuus säilyy Viinikanlahden itäosassa kohtuullisena, vaikka täyttöalueen rakenteet heikentävät Viinikanlahden itäosiin suuntautuvaa virtauspyörrettä merkittävästi (kuva 3). Tuuli on merkittävä tekijä Viinikanlahden sisäosien veden vaihtuvuuden kannalta, ja myrskytilanteessa se on veden virtaukseen merkittävimmin vaikuttava tekijä. Voimakkaalla tuulella Viinikanlahdelle syntyy vertikaalinen virtauspyörre, jossa pintavirtaus suuntautuu Viinkanlahden sisäosiin ja pohjavirtaus ulospäin Viinikanlahdelta (kuva 4). Merkitsevä aallonkorkeus on Viinikanlahdella suurimmillaan poikkeuksellisen länsituulen skenaariossa (20 m/s) 0,8–0,9 m ja korkeimmat yksittäiset aallot yli 1,5 m (kuvat 5 ja 6). Viinikanlahden sisäosissa aallonkorkeudet ovat merkittävästi pienempiä aallonmurtajan vaikutuksesta. Aallonkorkeudet ovat suhteessa Pyhäjärven keski-vedenkorkeuteen (+77,38 m).



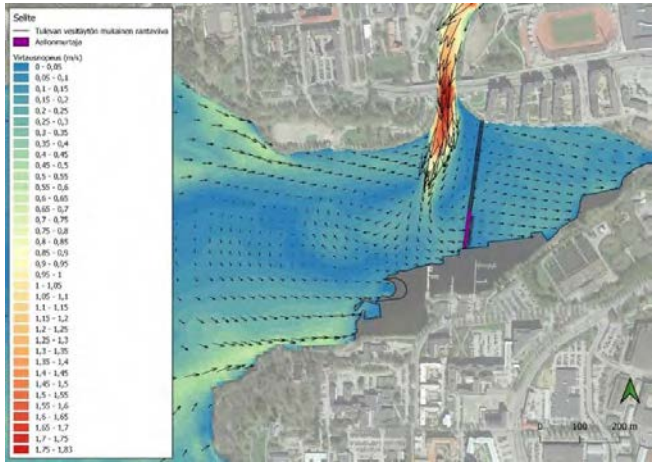
Kuva 1. Vesipatsaan keskimääräinen virtausnopeus nykytilanteen keskiylivirtaamaskenaariossa (MHQ 141 m³/s).



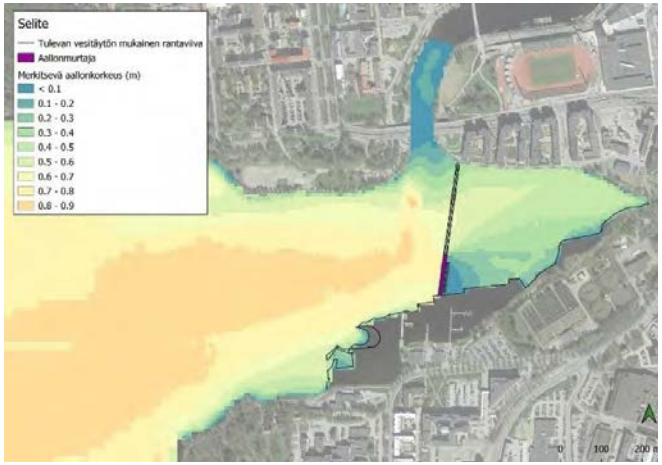
Kuva 2. Vesipatsaan keskimääräinen virtausnopeus nykytilanteen ylivirtaamaskenaariossa (HQ 247 m³/s).



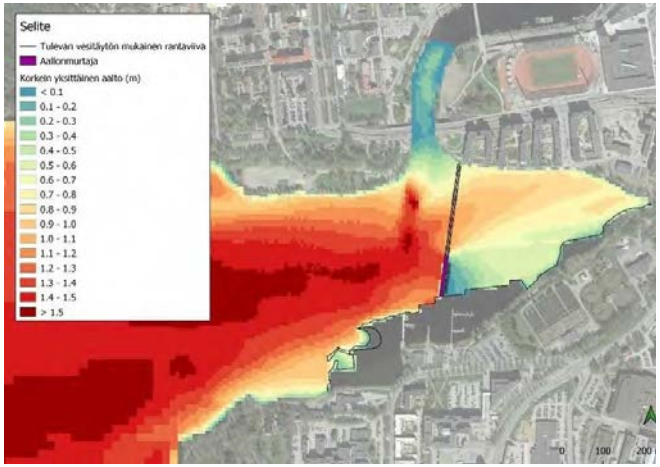
Kuva 3. Vesipatsaan keskimääräinen virtausnopeus tulevan tilanteen ylivirtaamaskenaariossa (tuuli 0 m/s).



Kuva 4. Pintakerroksen virtausnopeus tulevan tilanteen ylivirtaamaskenaariossa (länsituuli 20 m/s).



Kuva 5. Merkitsevä aallonkorkeus tulevan tilanteen ylivirtaamaskenaariossa (länsituuli 20 m/s).



Kuva 6. Korkeimmat yksittäiset aallot tulevan tilanteen ylivirtaamaskenaariossa (länsituuli 20 m/s).

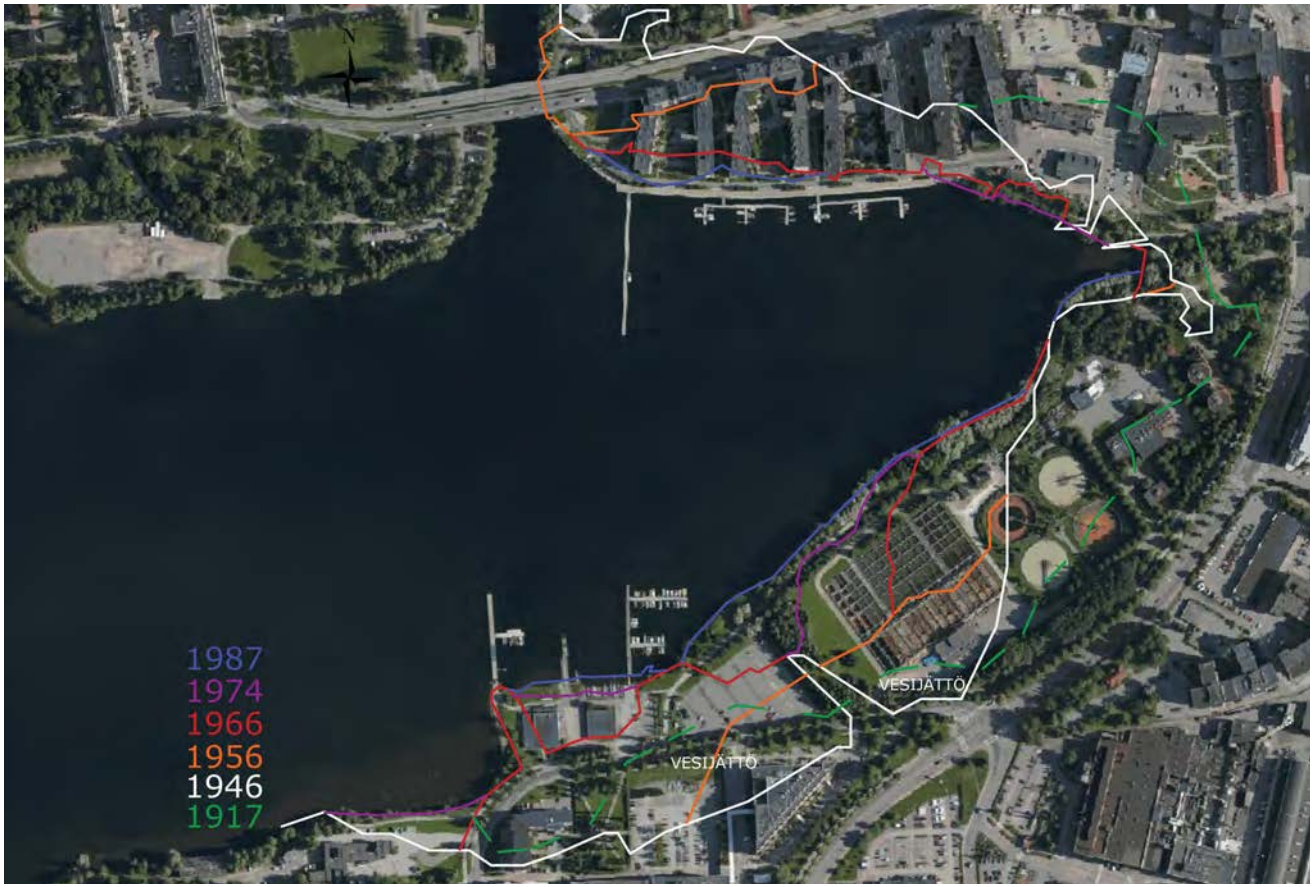
3.10 Geosuunnittelu

Viinikanlahti Tampere, Geotekninen rakennettavuus ja vesirakentaminen, AFRY 15.11.2022

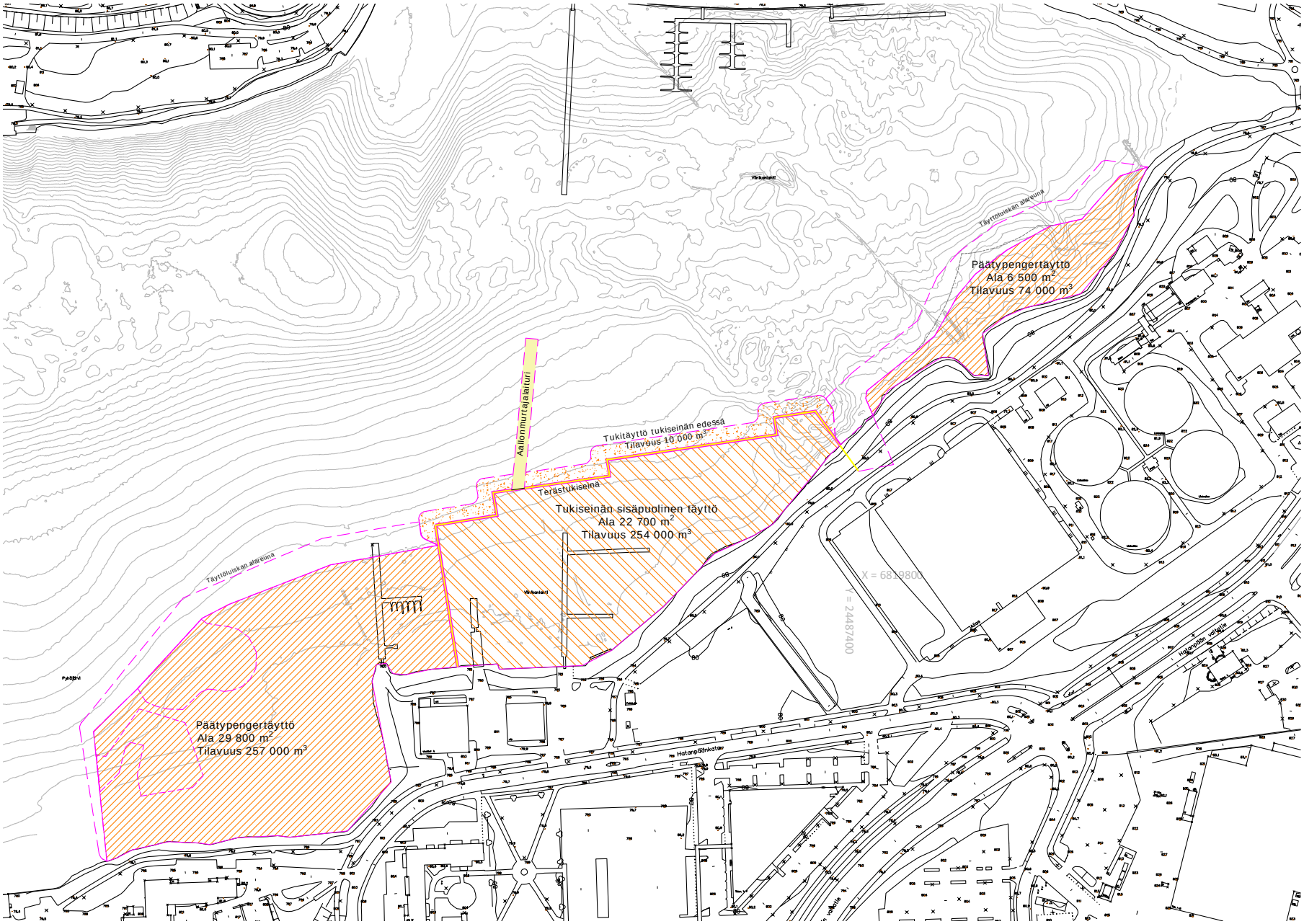
Geotekninen rakennettavuus ja vesirakentaminen

Yleissuunnitelma-alueen maaperäolosuhteet ja vesirakentamisen periaatteet on esitetty yksityiskohtaisemmin liiteasiakirjassa. Suunnittelualueen nykyiselle maa-alueelle on rakennettavuuden kannalta leimallista se, että alue on syntynyt Pyhäjärveä täyttämällä useassa vaiheessa viimeisen noin 100 vuoden aikana. Vanhoissa täytöissä on näin ollen paljon laadullista vaihtelua. Viimeisimmät täytöt mukaan lukien nykyisen soutukeskuksen alue on täytetty 1980-luvulla. Nykyisellä maa-alueella täyttömaakerrosten paksuus vaihtelee 2…10 m välillä. Täyttöjen alla on vanhan järven pohjan silttisiä maakerroksia ja tiiviin moreenikerroksen pinta on pääosin noin 10…20 m syvyydessä maanpinnasta. Pohjavedenpinta alueella seurailee Pyhäjärven pinnantasoa, sillä täytöt ovat pääosin varsin hyvin vettä johtavia.

Uusi vesistötäyttö tehdään vesistöalueelle, jossa nykyinen vesisyvyys on pääosin 0…6 m. Täyttömateriaalina käytetään täyttöön soveltuvaa karkearakeista maa-ainesta, kuten louhetta. Alustavasti täyttö jakaantuu toteutustavaltaan ja luonteeltaan kolmeen alueeseen. Länsialue rakennetaan päätypengertämällä ensin täyteen, suunnitelman ulkorajojen mukaiseen laajuuteen. Tämän jälkeen vesiaiheet, eli soutu- ja melontakeskus sekä uimaranta muotoillaan kaivamalla sopivaan vesisyvyyteen. Rantaviiva tulee tällä alueella olemaan luiskaamalla tehtyä ja materiaaleiltaan maisemasuunnittelun mukainen. Keskellä suunnittelualuetta satamatoimintojen alueella rantaviiva toteutetaan teräksisellä tukiseinällä. Seinän etupuolelle tehdään tukitäyttöjä ja sisäpuolelle vesistötäyttöjä. Rantaviiva on siten laiturimaista, seinämäistä rakennetta. Sataman itäpuolella täyttötyö tehdään kuten länsipäässä, päätypengertämällä. Lopputuloksena on tällä alueella luiskattu rantaviiva, johon voidaan toteuttaa laiturimaisia rakenteita veden äärelle.



Kuva 1. Alueen täyttämisen eteneminen vanhojen karttojen ja ilmakuvien perusteella.



Kuva 2. Viinikanlahden rantatäytön alueet. Alustava tukiseinälinja nähdään tummennettuna ja korostettuna viivana, joka rajaa keskimmäisen alueen rantatäyttöä. Muut alueet kuvastavat päätypenkereen vedenpinnan yläpuolelle jäävää osuutta. Arvioitu vesistötäytön luiskan alareuna on esitetty katkoviivalla.



Ilmakuva koillisesta Viinikanlahdelle.



4. Muut selvitykset ja suunnitelmat

Hatanpään valtatien raitiotie

Alustava esiselvitys, raitiotien suunnitelmat tarkentuneet 2024. Raitiotien ja Viinikanlahden alueen yhteensovitus Hatanpään valtatiellä, yleissuunnittelu, suunnitelmaselostus, 7.5.2021, WSP-Finland Oy. (Raitiotien hankesuunnittelu on edennyt selvityksen laatimisen jälkeen, raitiotien katusuunnitelmaluonnoksissa syksyllä 2022 esitetyt ratkaisut on huomioitu Viinikanlahden asemakaavaluonnoksessa.)

Työssä on suunniteltu Hatanpään valtatietä yleissuunnittelua tarkemmalla tarkastelulla tilavarauksineen ja korkeusasemineen välillä Tampereen valtatie – Hatanpäänkatu ottaen huomioon uudet liittymät Viinikanlahden alueelle ja säilyvät liittymät olemassa oleville korttelialueille. Nykyinen Viinikanojan silta ei täytä suunnitteluvaatimuksia raitiotien tasauksen, rakenteellisen kantavuuden, tai pyöräilyn ja kävelyn alikulkukorkeuden suhteen, ja se on jännemitaltaan kapea sekä rakenteiltaan epäesteettinen. Silta korvataan uudella sillalla, jonka tuntumaan sijoittuu raitiotiepysäkki. Työssä on vertailtu erilaisia silta- ja reittivaihtoehtoja ja suunniteltu nykyisen betonikaukalon tilalle profiililtaan parannettu uoma, koska nykyinen rakennettu uoma lisää tulvavaikutusta ja viheryhteys sen varrella katkeaa. Tavoitteena on luonnonmukaistaa purouomaa, varmistaa vesimassojen välityskykyä Iidesjärvestä Pyhäjärveen myös tulvahuipputilanteissa sekä kehittää viheralueita monimuotoisemmiksi luontoarvot huomioiden.

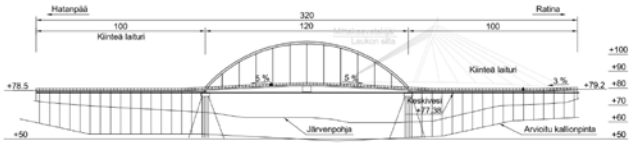


Suuntaa-antava havainnekuva Viinikanojan siltajärjestelyistä. Kuva WSP-Finland.

Teknistaloudellinen siltatarkastelu

Viinikanlahden yleissuunnitelman jalankulun ja pyöräilyn sillat. Teknistaloudellinen vaihtoehtotarkastelu, 23.10.2023, A-Insinöörit Civil Oy

Selvityksessä on käyty läpi erilaiset siltavaihtoehdot: viistetty palkkisilta, kaarisilta, riippusilta, vinoköysisilta, automaattilossi ja ponttonisilta. Vaihtoehdoista on tutkittu kokonaistaloudellisia ratkaisuja. Selvityksessä ei nostettu esille selkeästi parasta vaihtoehtoa. Suunnittelua suositellaan jatkamaan yleissuunnitelman tasolle, jolloin tekniset ratkaisut ja kustannusarviot saadaan tarkennettua. Siltaratkaisuja valittaessa suositellaan pohtimaan siltaratkaisun lisäksi myös siltapaikkojen vaihtoehtoisia linjauksia. Jatkotoimenpiteeksi seuraavia vaiheita ajatellen suositellaan pohjatutkimusten laatimista valituilta siltapaikoilta, jotta saadaan varmistettua kallionpinnan todellinen sijainti ja sen vaikutus sillan tukirakenteisiin. Maaperän pilaantuneisuuden vuoksi on suositeltavaa tehdä myös korroosiotutkimukset paalutettavien perustusten kohdilta. Rakentamisen kannalta toimenpidealueilla esiintyvä haitta-ainepitoisuus tulee selvittää tarkemmin sekä pohtia tarvittavat toimet haitta-aineiden leviämisen estämiseksi rakennusaikana. Selvitystä täydennettiin asemakaavan ehdotusvaiheessa tarkastelemalla lyhyelle sillalle S2 uusi sijainti lähemmäs Viinikanojaa, ja tarkentamalla pitkän sillan S1 aallonmurtajien rakennetta ja vaiheistusta. Raporttia täydennettiin myös kustannusten osalta ja lisättiin tarkastelu lauttavaihtoehdosta.

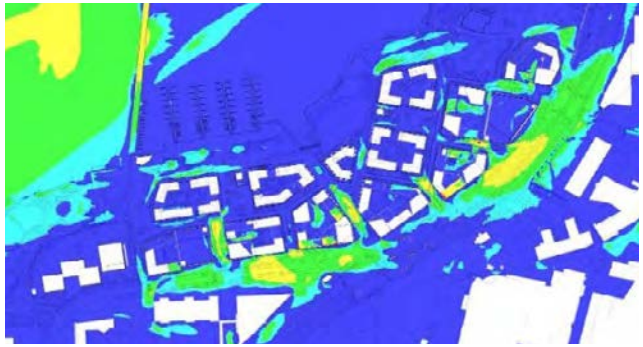


Pidemmän kevyen liikenteen sillan tarkasteluvaihtoehto VE2: kaarisilta. Kuva A-Insinöörit.

Tuuli

Viinikanlahden tuulisuusselvitys 7.11.2022, Sitowise Oy

Tulokset perustuvat sääennustemallilla lasketuun pitkän ajan tuulisuusarvioon yhdistettynä ”virtuaalisen tuulitunnelin” avulla tuotettuihin simulaatioihin. Kohdealue luokiteltiin tuulen nopeuden perusteella mukavuusluokkiin käyttäen kansainvälisesti tunnettuja kriteerejä. Tarkastelualueen ja sen lähiympäristön tuulisuusolosuhteet ovat kokonaisuutena varsin hyvät ja tulevan kaupunkirakenteen voidaan todeta yleisesti parantavan suunnittelualueen ympäristön tuuliolosuhteita. Suunnittelualueella ja sen ympäristössä ei ilmennyt vaarallisia tuuliolosuhteita. Hieman heikompia tuuliolosuhteita ilmenee Hatanpään valtatiellä ja Hatanpäänkadulla, sekä joillain näihin pohjoispuolella liittyvistä kaduista ja aukioista. Erityisesti keskusaukion tuulisuuteen on syytä kiinnittää huomiota tarkemmassa suunnittelussa. Jatkosuunnittelussa tuulisuus on syytä huomioida myös kaikilla pitkäaikaiseen oleiluun tarkoitetuilla ulkoalueilla. Tällaisia ovat muun muassa kattopihat. Suoritetussa mallinnuksessa useimpia kattopihoista kiersi tuulelta suojaava kaide.

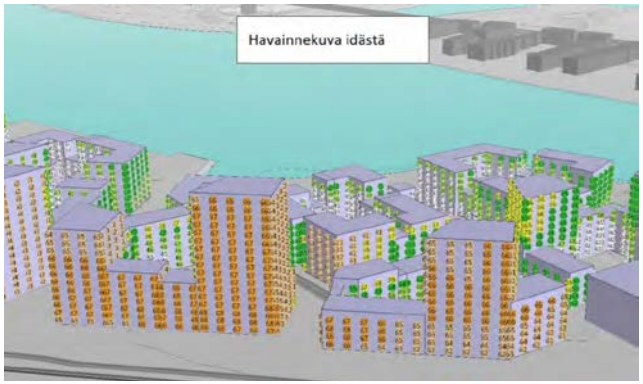


Tuuliviihtyvyys Alankomaiden luokituksen mukaan.

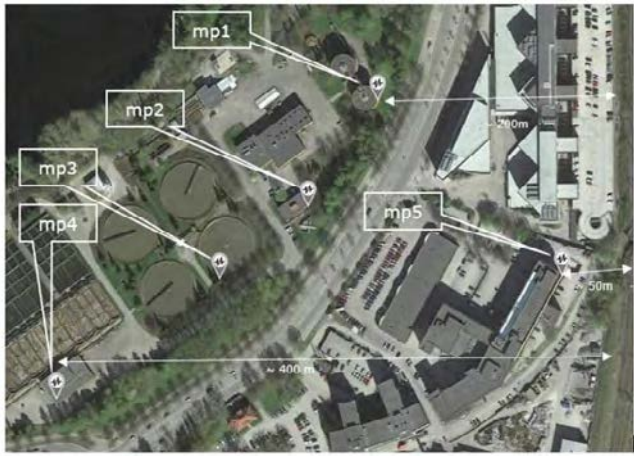
Melu

Viinikanlahden asemakaava nro 8755 Meluselvitys, raportti 27.4.2022, ja raportin täydennys lokakuu 2023 ja 2024, Sitowise Oy.

Selvityksessä on tarkasteltu Hatanpään valtatien liikenteen nopeusrajoituksesta sekä nykyinen 50 km/h, että tavoitteena oleva 40 km/h vaihtoehto. 50 km/h mukaisissa tuloksissa liikenteen ja teollisuuden päiväaikainen yhteismelu Hatanpään valtatien puolella on ennustetilanteessa suurimmillaan päivällä 69 dB ja yöllä 61 dB, joista aiheutuva laskennallinen äänitasoerovaatimus (ΔL) sisämelutason ohjearvovaatimuksen täyttämiseksi on 34-33 dB niillä julkisivuilla, joille suurin keskiäänitaso kohdistuu. Enimmäisäänitasot eivät aiheuta julkisivuille erityisiä äänitasoerovaatimuksia. Suurimmalla osalla Hatanpään valtatien varrella sijaitsevista kortteleista melu ylittää 65 dB(A), jolloin Tampereen kaupungin melulinjauksen mukaan asuntojen tulee avautua myös hiljaiseen suuntaan. Ulkoalueiden ohjearvot alittuvat kortteleiden sisäpihoilla. Puiston alueella ohjearvot ylittyvät lähimpänä Hatanpään valtatietä ja Hatanpäänkatua. Puistoalueille, joilla ohjearvot ylittyvät tulee kaavamerkinnäksi suojaviheralue (EV) ja meluestevaatimus. Puistojen, koulun ja leikkipuiston melusuojaustarvetta on tutkittu erikorkuisilla melusuojausvaihtoehdoilla. Myös kattopihojen melusuojausta on alustavasti tutkittu, Hatanpään valtatien läheisyydessä yöohjearvojen saavuttaminen vaatii korkeaa melusuojausta kattopihoillle.



Päiväaikainen melun keskiäänitaso L_{Aeq} vuonna 2040, julkisivuille tulevia melutasoja Hatanpään valtatien puolella.



Tärinäselvityksessä käytetyt mittauspaikat.

Tärinä ja runkomelu

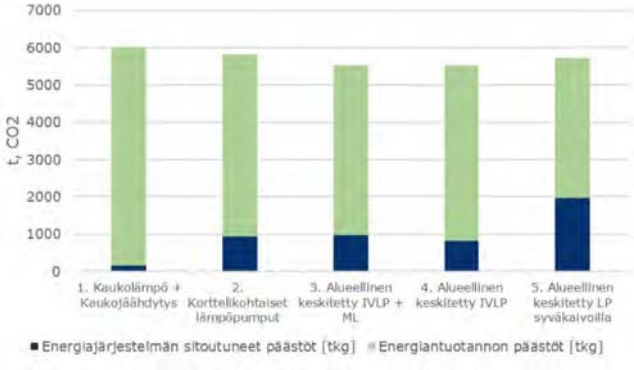
Viinikanlahden asemakaava nro 8755 Tärinäselvitys 17.3.2022, Sitowise Oy

Selvitys käsitti sekä mittauksia että laskennallisia arvioita. Suunnittelualue kuuluu rakennuksissa mahdollisesti tapahtuva tärinän voimistuminen huomioidenkin vähintään luokkaan C ”Suositus uusien rakennusten ja väylien suunnittelussa”. Rakenteiden vaurioitumisen osalta riski on lähes olematon ja suunnittelualue kuuluu luokkaan E ”Tärinä ei aiheuta normaalikuntoisten rakenteiden vaurioitumista”. Suunnitteilla olevan raitiotien vaikutus asumismukavuuteen tarkasteltiin laskennallisesti ja todettiin pieneksi. Liikenteestä johtuva tärinä ei siis aiheuta vaatimuksia suunnitteluun. Sen sijaan raitiotie voi mahdollisesti aiheuttaa runkomelua suunnittelualueella, koska rakennukset ja raitiotierata voivat molemmat olla paalunvaraisesti perustettuja ja sen kautta yhteydessä toisiinsa kallion välityksellä. Koska raitiotien toteutukseen suunnittelualueella sisältyy tässä vaiheessa vielä epävarmuuksia, suositellaan antamaan kaavamääräys, missä raitiotie velvoitetaan toteuttamaan siten, että sen suunnittelualueelle tuottama runkomelu alittaa Ympäristöministeriön ohjeen arvon Lprm 35 dB asuintiloissa. Samoja raja-arvoja esitetään käytettäviksi Tampereen ratikan suunnitteluohjeessa.

Energiaselvitys

Viinikanlahden energiaselvitys, Asemakaava numero 8755, 14.3.2022, Ramboll Finland Oy

Selvityksessä kartoitettiin ja vertailtiin vaihtoehtoja energiaan liittyvien kaupunki- ja infrasuunnitteluratkaisujen pohjaksi. Tavoitteita olivat energiatehokkuus, hiilineutraalisuus, kustannustehokkuus ja toteutuskelpoisuus. Vertailussa olivat mukana VE1 Kaukolämpö + kaukojäähdytys; VE2 Korttelikohtaiset lämpöpumput; VE3 Keskitetty ilmasta veteen lämpöpumppu (IVLP) + maalämpö; VE4 Keskitetty IVLP; ja VE5 Keskitetyt maalämpöpumput, syväkaivot. Aurinkosähkön tuotantopotentiaalia ja päästövaikutuksia arvioitiin myös karkealla tasolla. Elinkaarikustannusten ja päästöjen kannalta mikään vaihtoehdoista ei osoittautunut merkittävästi muita paremmaksi. VE1 (kaukoenergia) on toteutettavuudeltaan yksinkertaisin ja suoraviivaisin ratkaisu, joka vaatii vain vähän tilavarauksia alueelta. Lisäksi investointikustannukseltaan tämä oli selvästi edullisin vaihtoehto. Kaukolämpöverkko mahdollistaa myös VE2:n, eli korttelikohtaisen lämpöpumppuratkaisun toteuttamisen tulevaisuudessa. VE2 soveltuu hyvin, jos halutaan edistää paikallista lämpöpumpputuotantoa. Korttelikohtaiset järjestelmät toteutuvat itsenäisinä yksiköinä, jotka vaiheistuvat luonnostaan korttelien rakentumisaikataulun tahtiin, jolloin ei



Energiantuotantovaihtoehtojen vertailua.

vaadita suurta etupainotteista kertainvestointia. Tämä nähdään merkittävänä toteutuvuutta edistävänä tekijänä, erityisesti verrattuna keskitettyihin lämpöpumppuvaihtoehtoihin (VE3 - VE5). Keskitetyt lämpöpumppuvaihtoehdot (VE3-VE5) ovat toteutettavuudeltaan haasteellisimpia. Haasteena on esim. suuri alkuinvestointi yhdistettynä siihen, että tuottoa saadaan vasta myöhemmin, kun alueen rakennukset ovat valmiita. Selvityksessä tutkittiin myös aurinkoenergian tuotantopotentiaalia.

Luontoselvitykset

Viinikanlahden lepakkoselvitys 2018, 11.10.2018 ja Hatanpään sairaalan asemakaavan nro 8578 lepakkoselvitys, 20.9.2017, Ramboll

Alueelta ei tunnistettu luokkaan I (SLTY 2012) kuuluvia lepakkoalueita. Alueella ei havaittu päiväpiilopaikkoja tai viitteitä kolonioista. Puhdistamon tontilla sijaitsevat rakennukset eivät sovellu lepakoiden päiväpiiloiksi. Myöskään talvehtimispaikoiksi soveltuvia kohteita ei tunnistettu. Koska havainnot lepakoista tulivat vasta pitkälti auringonlaskun jälkeen, on todennäköistä, että päiväpiilot sijaitsevat selvitysalueen ulkopuolella. Tärkeänä saalistusalueena (luokka II) voidaan pitää Viinikanojan ylittävän kevyenliikenteen sillan



Lepakoiden kannalta tärkeä alue kartalla.

ympäristöä, jossa saalisti sekä vesisiippoja että pohjanlepakoita. Kesäkuussa alueella saalisti ainoastaan pohjanlepakoita, mutta heinä- ja elokuussa myös vesisiippoja. Kesäkuussa alue ei ilmeisesti ole riittävän pimeä siipoille. Alueen suunnittelussa suositellaan huomioimaan lepakoiden esiintyminen alueella, niin että tarpeetonta valaisua lepakoille aktiiviseen vuodenaikaan (kesä-elokuussa) vältetään. Lisäksi Pyhäjärven rantapuustoa ja -kasvillisuutta suositellaan säilytettävän mahdollisuuksien mukaan. Puhdistamon kiinteistöllä olosuhteet lepakoille voivat parantua, kun laajat tuuliset ja voimakkaasti valaistut altaat poistuvat.

Hatanpäältä on vuonna 2017 laadittu lepakkoselvitys myös Hatanpään sairaalan asemakaavoituksen yhteydessä (asemakaava nro 8578). Tässä selvityksessä alueelta ei löydetty lepakoiden lisääntymis- tai levähdyspaikkaa. Alueella on merkitystä lepakoiden ruokailualueena (luokka II/ Siivonen).

Viinikanlahden asemakaavan nro 8755 linnustoselvitys, 10.10.2019, Sitowise Oy

Selvitysalue on kokonaisuudessaan rakennettua ympäristöä tai puistoympäristöä. Linnuston osalta vain vesialue on merkityksellinen muutonaikaisena kerääntymäpaikkana. Selvityksessä todetaan, että alueen rakentaminen ei käytännössä aiheuta merkittäviä muutoksia linnustossa, joskin lajisto todennäköisesti yksipuolistuu ja lukumäärät pienenevät. Mikäli pusikkoisia alueita säilytetään, säilyy lajisto osapuilleen samankaltaisena.

Iidesjärven puiston ja Viinikanlahden asemakaavojen ympäristön saukkoselvitys 2022, 9.5.2022, WSP-Finland Oy

Kaava-alueiden tarkastetuilta rannoilta ei tehty saukkoon viittaavia havaintoja. Viinikanojasta, asemakaava-alueen ulkopuolelta, löytyi kuitenkin useita jätöshavaintoja. Havaintojen mukaan Viinikanojan kaltainen saukkopoikueen talvialue voidaan tulkita laajassa mielessä lisääntymis- ja



Saukkojen jätöshavaintojen sijannit kartalla.

levähdysalueeksi. Varsinaisen poikaspesän sijainti ei ole tiedossa, mutta varovaisuusperiaatteen vuoksi Viinikanoja on suositeltavaa rinnastaa lajin levähdyspaikaksi. Viinikanojan voidaan tulkita olevan lajin käyttämä vesistö, ja sillä on todennäköisesti merkitystä ainakin kauttakulkuväylänä tiheän kaupunkirakenteen läpi sekä talviruokailupaikkana, koska oja pysyy melko sulana. Viinikanojan varren kasvillisuutta ja puustoa tulisi säilyttää mahdollisimman paljon ja pyrkiä siihen, että ojalla säilyy myös pimeitä, valaisemattomia vesistöjaksoja. Ojan varteen ei tulisi ohjata nykyistä enempää kulkuyhteyksiä ihmisille ja lemmikkieläimille.

Viinikanlahden vesikasvikartoitus vuonna 2021, 1.9.2021.

Viinikanlahden kasvillisuus on hyvin niukkaa ranta-alueen louhikkoisuudesta, nopeasti syvenevästä rannasta sekä vesikasveille huonosti soveltuvasta pohjan laadusta johtuen. Kokonaan kasvittomat alueet ovat laajoja. Runsaimmat peittävyydet esiintyvät Takon soutajien kohdalla olevien laiturien länsipuolella, jossa kasvaa ulpukkaa, ärviää ja ahvenvitaa. Kaikki kartoitusalueella havaitut lajit ovat tyypillisiä ja yleisiä keskiravinteisten järvien lajeja, ja lajisto on samankaltaista kuin muuallakin Pyhäjärvellä. Huomionarvoisin havaittu laji on lapinvesitähti, jota havaittiin runsaasti veden pinnalla kellumassa ja joka oli todennäköisesti tullut virtausten mukana esiintymispaikaltaan Tammerkoskesta.

Liito-oravaselvitys

Liito-oravaselvitys 2023. Asemakaava nro 8755 Viinikanlahden alue. Raportti 29.6.2023, Tampereen kaupunki.

Selvitysalueelta ei havaittu keväällä 2023 liito-oravan jätöksiä tai muita merkkejä lajista. Selvitysalueelle ei sijoitu liito-oravan elinympäristöksi soveltuvaa, riittävän laajaa, metsäistä aluetta. Alue ei toimi tällä hetkellä myöskään liito-oravan kulkureittinä, koska alueelle johtavat kulkuyhteydet ovat kaikista suunnista poikki. Alueella ei nähdä nykytilanteessaan olevan merkitystä lajille.

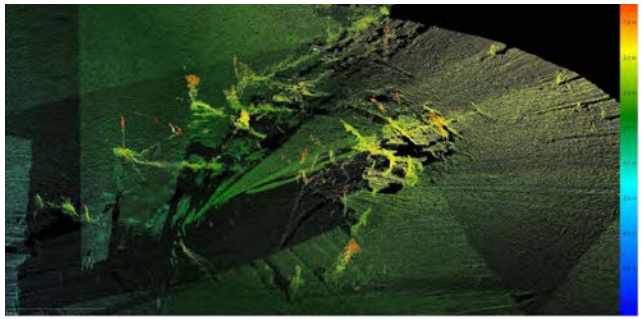


Rakennetun ympäristön selvityksen arvokartta.

Kulttuuriympäristöselvitykset

Viinikanlahti Rakennetun ympäristön selvitys, asemakaavamuutos nro 8755, 2019, Pirkanmaan maakuntamuseo

Viinikanlahden alue kuvastaa vanhan viljelysseudun muutosta Tampereen kaupunginosaksi ja liikenneväylien merkitystä kaupungin kehityksessä. Alueen rikas teollisuushistoria on selvitysalueelta lähes kadonnut, mutta näkyvissä lähivaikutusalueen rakennuskannassa. Jätevedenpuhdistamo kertoo Tampereen vesihuollon kehityksestä jätevesien käsittelyn ja vesiensuojelun näkökulmasta. Rakennuskanta edustaa alan tyypillistä rakentamista. Loivasti kaartuva Hatanpään valtatie lehtipuukujineen ja kevyen liikenteen kaistoineen on edustava sisääntuloväylä keskustaan ja kertoo modernista liikennesuunnittelusta ja Tampereen kaupungistumisen historiasta. Selvityksessä suositellaan seuraavaa: Valvomorakennuksen säilyminen muistumana alueen kunnallisteknisestä käyttöhistoriasta on suositeltavaa. Arkhimedeen ruuvi -muistomerkillä on teollisuushistoriallista ja paikallishistoriallista arvoa, ja sen säilyminen Viinikanlahden alueella vahvistaisi alueen historiallista syvyyttä. Puhdistamoalueen maisemallista luonnetta ja historiaa tulee vaalia säilyttämällä alueen puistomainen ilme ja huolellinen istutussuunnittelu. Alueen kulttuurihistoriallisesti merkittävä veneilyyn liittyvä virkistyskäyttö laitureineen on syytä säilyttää. Viinikanlahden lahtimainen muoto ja näkymä Pyhäjärveltä kohti Viinikanojan suuta on syytä säilyttää. Rantapuiston yleisilme hoidettuna viheralueena ja kevyen liikenteen ympäristönä on syytä säilyttää. Hatanpään valtatien ja Hatanpäänkadun bulevardimainen puistokatuluonne ja lehtipuukujat tulee säilyttää molemmin puolin katutilaa ja Hatanpään valtatiellä myös ajokaistojen välissä.



Monikeilauskuva vedenalaisinventoinneista.

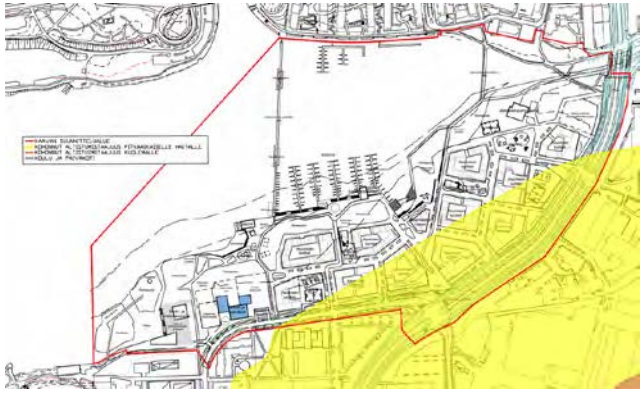
Viinikanlahden asemakaavamuutoksen nro 8755 arkeologinen vedenalaisinventointi, 29.8.2019, ARK-sukellus

Muutosalue tutkittiin monikeilainluotauksella ja tehtiin arkeologinen tulkinta kaavoitustyön tueksi. Aineistosta havaittiin viisi kohdetta, jotka tarkastettiin visuaalisesti paikan päällä 24.8.2019 kohteiden muinaisjäännösstatuksen selvittämiseksi. Inventoinnissa ei havaittu yli 100-vuotiaiksi kiinteiksi muinaisjäännöksiksi tulkittavia vedenalaiskohteita.

Vaarallisten aineiden kuljetus -riskinarvio VAK

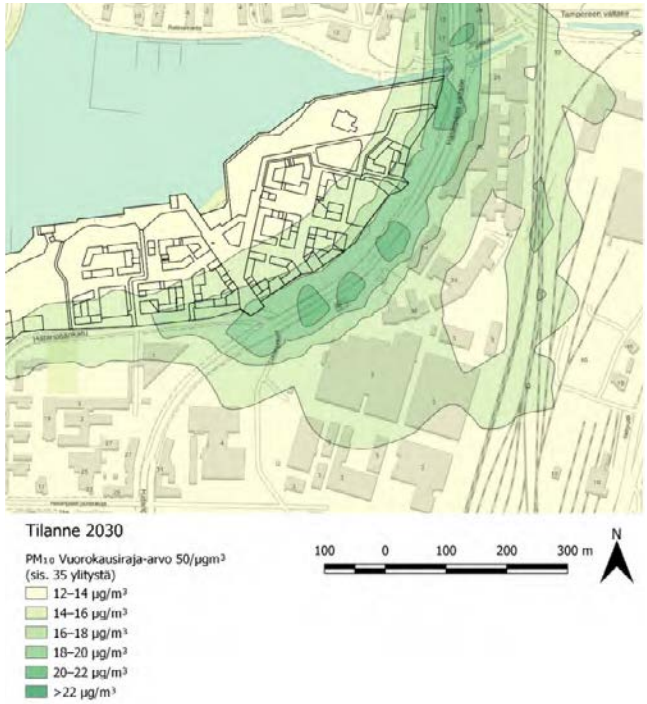
Viinikanlahden asemakaava nro 8755, VAK-riskianalyysi, 25.2.2022, Sitowise Oy

Riskianalyysin mukaan noin puolet asemakaavan suunnittelualueelle sijoittuvasta kerrosalasta on alueella, jolla on kohonnut taajuus altistua pysyvälle haitalle läheisellä rautatiellä kulkevien ja järjestelyratapihalla seisovien vaarallisten aineiden kuljetusten (VAK) takia. Kaavan suunnittelualueen koulu- ja päiväkoti eivät sijoitu riskialueelle. Kaikkialla suunnittelualueella, missä altistumisen todennäköisyys pysyvälle haitalle on kohonnut, tulee onnettomuusriski huomioida pelastussuunnitelmissa ja toimintaohjeissa seuraavasti: 1) Asuinrakennuksissa tulee käyttäjiä opastaa toimimaan kaasuhälytystilanteessa oikein (ikkunoiden ja parvekeovien sulkeminen). 2) VAK-riski huomioidaan rakennusten pelastussuunnitelmissa. Suunnittelualueella uhkakuva koostuu myrkyllisten kaasupilvien (ammoniakki ja rikkidioksidi) aiheuttamista seurauksista. VAK-onnettomuuksien tapauksessa yleinen ohjeistus on suojautua rakennusten sisälle. Näin ollen kompensoivien ratkaisujen tulee perustua kaasun leviämisen estämiseen ihmisten välittömään asuinympäristöön.



VAK-riskialue kartalla.

Kaikissa rakennuskohteissa tuloilman otto tulisi sijoittaa mahdollisimman ylös julkisivulle (tai katolle), joka on suojattuna ratapihalta ja etelän suunnasta tulevilta mahdollisesti kaasua kuljettavilta tuulilta. Yleisellä tasolla voidaan todeta, että vaarallisten aineiden kuljetusonnettomuuksiin liittyvät riskit ovat suunnittelualueella erittäin pieniä ja hallittavissa. Arviossa on esitetty riskinhallintatoimenpiteitä ja asemakaavamääräyksiä, joilla voidaan sallia ehdotetun maankäytön toteutus kohonneen taajuuden alueella. Toimenpiteet liittyvät ihmisten opastamiseen kaasuvuodon tapahtuessa, sekä ihmisten suojaamisen kaasun leviämiseltä. Esitettyjen toimenpiteiden jälkeen jäännösriskin arvioidaan olevan hyväksyttävällä tasolla, jolloin asemakaavamuutos on toteutettavissa. Rakennus-



PM10- eli hengitettävien hiukkasten (nk. katupöly) vuorokausiraja-arvoon verrannollinen pitoisuus.

suunnittelussa ei ole tarvetta huomioida kaasun räjähtämisen (BLEV) paine- ja heitevaikutusta tai lämpösäteilyvaikutusta, koska niiden vaikutusten ei arvioida ulottuvan kaavan suunnittelualueelle.

Ilmanlaatu

Viinikanlahden asemakaavan 8755 ilmanlaatuselvitys, 29.3.2022, Sitowise Oy

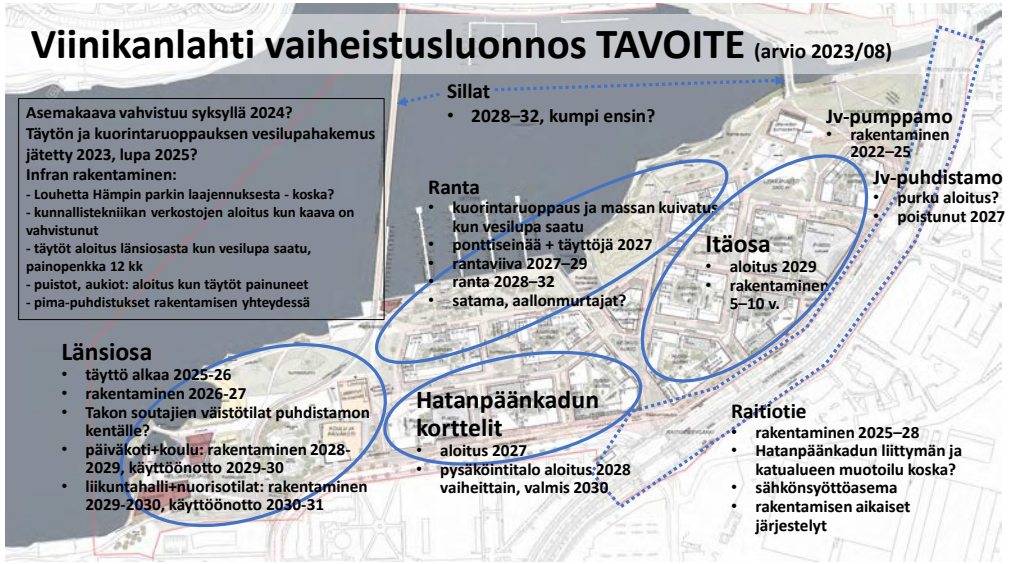
Työssä laskettiin ja arvioitiin liikenneperäiset päästöt, sekä tehtiin raja- ja ohjearvopitoisuuksiin verrattavat leviämismallinnukset. Suurimmat pitoisuudet mallinnuksessa esiintyvät Hatanpään valtatien kohdalla Tevo Lokomo Oy:n tehtaan ja kadun väliseltä alueelta. Kansalliset raja- tai ohjearvot eivät ylity kaava-alueella, joten suunnittelukohde täyttää ilmanlaadulle asetetut vaatimukset. Maailman terveysjärjestön (WHO) ohjearvot ylittyivät vuoden 2030 tilanteessa hengitettävien hiukkasten (PM10) ja pienhiukkasten (PM2.5) vuosi- ja vuorokausikeskipitoisuuden osalta korkean taustapitoisuuden vuoksi. PM10 ylittyi vuosiohjearvon osalta jo nykytilanteessa, kun taustapitoisuus huomioitiin mallinnuksessa. PM2.5 ylittyi vain vuosiohjearvon osalta vuoden 2030 tilanteessa. Liikenne ei mallinnuksen mukaan aiheuttanut WHO-ohjearvoihin verrattavia ylityksiä. Sisäilman laadun takaamiseksi ilmanvaihto sekä jäähdytys on suositeltavaa järjestää koneellisesti. Ilmanvaihtokoneiston suodattimien tason tulisi olla SFS-EN ISO 16890 mukainen. Koneellisen ilmanvaihdon sisäilma tulee ottaa mahdollisimman kaukaa sisäpihan puolelta ja mahdollisimman korkealta. Ikkunoiden tulee olla nykyaikaisia

ja tiiviitä, jotta ulkoilma ja sen sisältävät hiukkaset eivät pääse niiden kautta kulkeutumaan sisätilaan.

Rakentamisen vaiheistus

Tampereen kaupunki

Suunnitelman mukaisiin Pyhäjärven uusiin vesistötäyttöihin liittyvä veslupahakemus on lähetetty käsiteltäväksi Aluehallintovirastoon keväällä 2023. Siihen liittyvä julkinen kuulutus on julkaistu syksyllä 2023. Tavoitteena on, että asemakaavaehdotus valmistuu vuonna 2023 ja tulee hyväksymiskäsittelyyn vuoden 2024 alkupuolella. Rakentaminen voisi mahdollisesti alkaa alueen länsiosan täytöillä ja painopenkoilla vuonna 2025. Rantapuiston, päiväkodin ja koulun alueen rakentaminen voisi alkaa arviolta vuoden 2026 tienoilla. Jätevedenpumppaamon purkutyöt valmistunevat vuonna 2027. Hatanpään puoleisia kortteleita ja pysäköintitaloa voitaisiin mahdollisesti aloittaa noin vuonna 2027, ja itäosia noin vuonna 2029. Tämän jälkeen asuinkortteleiden rakentaminen kestäisi 5–10 vuotta. Aikataulu ja vaiheistus voivat muuttua esimerkiksi louheen saannista riippuen ja tarkentuvat suunnittelun myöhemmissä vaiheissa. Omana hankkeenaan toteutettavasta raitiotiestä tehtäneen rakentamispäätös vuonna 2024, jolloin rakentaminen voisi toteutua noin vuosina 2025-2028.



Alustava rakentamisen vaiheistussuunnitelma.

Asemakaavan vaikutusten arviointi

Sitowise Oy, 23.10.2023

Kaavan vaikutusten arvioinnin ensimmäinen luonnos laadittiin asemakaavan luonnoksen pohjalta 2022. Kaavaehdotusvaiheessa vuonna 2023 vaikutusten arviointia on täydennetty saadun palautteen pohjalta. Täydennyksenä aineistoon mm. lisätty kuvamateriaalia näkymämuutoksista.

Kaupallinen selvitys

Real Idea 7.5.2024

Selvityksessä arvioitiin Viinikanlahden alueen kaupallisten toimintojen sijainteja, olosuhteita ja potentiaaleja asemakaavaehdotuksen ja yleissuunnitelman 2023 pohjalta. Huomioon otettiin lähivaikutusalueen ja laajemman vaikutusalueen tarjonta ja muut olosuhteet. Erityistä huomiota kiinnitettiin päivittäistavarakauppoihin, hotelleihin, asumisen palveluihin, kahvila- ja ravintolatarjontaan sekä kesäkauden potentiaaliin. Myös liikenteeseen, asiakasvirtoihin ja kaupallisiin ankkuritoimintoihin liittyviä seikkoja arvioitiin. Selvitys totesi yleissuunnitelmassa esitetyt lähtökohdat kohtuullisen hyviksi niin mitoitukseltaan kuin sijainneiltaankin. Selvityksen suosituksia ja tuloksia voidaan käyttää alueen toteutusvaiheessa.

5. Suunnitelman kehitysvaiheet

Viinikanlahden alueen suunnittelu alkoi Tampereen kaupungin järjestämällä avoimella, kaksivaiheisella ja kansainvälisellä ideakilpailulla vuosina 2019–2020. Kilpailun ratkettua keväällä 2020, kilpailun voittanutta ehdotusta on jatkokehitetty kilpailun tuomariston ja Tampereen kaupunginhallituksen linjausten pohjalta yleissuunnittelun pohjaksi. Yleissuunnittelu jatkokehitetyn työn pohjalta alkoi syksyllä 2021. Tampereen kaupungin asemakaavaprosessi alkoi vuonna 2019 ja jatkuu vuonna 2024 kaavan mahdollisilla tarkistuksilla ja hyväksymisvaiheella. Alue rakennettaneen vaiheittain noin vuosien 2025–2035 välillä.

Kilpailuvaihe (2019-2020)
Tampereen kaupungin järjestämän kansainvälisen ideakilpailun tavoitteena oli Viinikanlahden alueen kaupunkiarkkitehtuurin, maisema-arkkitehtuurin, asuinympäristön, vapaa-ajan ympäristön ja viheralueiden suunnittelu sekä niihin liittyvien sisältöjen yhteensovitus ja konseptointi. Kilpailussa Viinikanlahden alueen pääkäyttötarkoituksiksi määriteltiin asuminen, vapaa-aika ja virkistys, joihin limittyy myös palveluja ja työpaikkoja synnyttäviä toimintoja.

Kaksivaiheisen kansainvälisen ideakilpailun ensimmäisen vaiheen 57 kilpailuehdotuksesta jatkoon pääsivät kuusi: *Divercity, Lakes & Roses, SoBa, Pärske, Greenikka* ja *Natural Alliance*. Keväällä 2020 kilpailun toisen vaiheen voitti kilpailuehdotus *Lakes & Roses*, jota alettiin kehittämään kilpailun tuomariston suositusten sekä Tampereen kaupunginhallituksen linjauksien mukaisesti.

Kilpailun tuomariston suositukset, arvostelupöytäkirja 17.4.2020:
- Päiväkodin ja koulun sijainnille tulee tutkia muita vaihtoehtoja kuin Viinikanojaan rajautuva alueen osa, jolle puolestaan tulee kehittää korvaava käyttötarkoitus.
- Viheryhteyden laatua ja jatkuvuutta, rantapuistoja sekä kanava-altaan kaupunkitilaa kaupunkirakenteen arkkitehtonisena kohokohtana tulee kehittää edelleen
- Korkeiden rakennusmassojen sijainnillinen periaate on hyvä, mutta niiden mittasuhteita ja kaupunkikuvallista kokonaisuutta tulee kehittää edelleen.
- Läntisen siltayhteyden toteuttamisen tekniset ja taloudelliset edellytykset sekä tälle vaihtoehtoiset pyöräily- ja jalankulkuverkon mahdollisuudet selvitetään.
- Kaupunkikuvallisen yhtenäisyyden, eheyden ja kestävyyden saavuttamiseksi suositellaan rakentamisessa käytettäväksi vähäeleisiä materiaaleja.

Kaupunginhallituksen linjaukset 8.6.2020:
Kaupunki jatkaa Viinikanlahden alueen kehittämistä 17.4.2020 julkaistujen kaksivaiheisen kansainvälisen ideakilpailun tulosten pohjalta. Jatkokehittämisen lähtökohtana on voittanut kilpailuehdotus ”Lakes & Roses” ja tuomariston antamat suositukset.

Jatkokehitysvaihe 1 (2020-2021)
Vuoden 2020 syksyllä alkoi voittaneen kilpailuehdotuksen ensimmäinen jatkokehitysvaihe, jonka aikana työtä kehitettiin jat-

kokehityslinjausten pohjalta. Näiden lisäksi tutkittiin kahta vaihtoehtoista kokonaisratkaisua. Suunnittelutyössä laadittiin kaksi vaihtoehtoista maankäyttösuunnitelmaa. Vaihtoehto 1 ”Uudistava” perustuu kilpailuvaiheen ehdotukseen. Vaihtoehto 2 ”Säilyttävä” on vaihtoehtoinen tarkastelu, jossa osa alueesta on käsitelty poikkeavalla tavalla, mutta joka muilta osin on sama kuin vaihtoehto 1. Vaihtoehdossa 2 on tutkittu tilanne, jossa olemassa olevan puhdistamoalueen valvomorakennus säilytetään ja integroidaan osaksi kaupunkirakennetta. Valvomorakennuksen mahdollinen säilyttäminen nostettiin esiin asemakaavaa varten tehdyssä Rakennetun ympäristön selvityksessä (2019).

Alueen länsiosassa suunnitteluratkaisu on sama. Itäosassa vaihtoehto 2 eroaa vaihtoehdosta 1 seuraavilta osin:

- Pohjoispään pysäköintilaitos on siirretty jätevedenpumppaamon eteläpuolelle pumppaamon suojavyöhykkeelle ja integroitu osaksi pohjoisinta korttelia.
- Pysäköintilaitoksen kaupunkikuvallisesti massiivista kokonaisuutta on kevennetty porrastuvalla julkisivulla. Julkisivuun on integroitu julkinen yhteys laitoksen katolle, jonne on sijoitettu liikuntapaikka.
- Pumppaamon eteläpuolella sijaitseva lähileikkialue on siirretty vaihtoehdossa 2 Viinikanojan läheisyyteen rantapuistoalueelle.
- Jätevedenpumppaamon huoltoajo kiertää vaihtoehdossa 2 pohjoisimman korttelin pohjoispuolelta pumppaamolle.
- Ensimmäisessä jatkokehitysvaiheessa tuomariston suosituksia ja kaupunginhallituksen linjauksia on lähestytty kolmen teeman avulla: kaupunkirakenteen, viher- ja sinirakenteen sekä kaupunkikuvan lähtökohdista

Ensimmäisessä teemassa päiväkodille ja koululle on tutkittu uutta sijaintia. Rakennus on siirretty Viinikanojan lähistöltä alueen länsipäähän. Samalla soutukeskuksen sijainti on siirtynyt kohti länttä.

Toisessa teemassa on tarkasteltu rantapuiston jatkuvuutta ja laatua. Rantapuiston leveyttä on lisätty alueen länsipäässä kauttaaltaan laajentamalla täytön määrää. Rantapuistoa on levennetty myös huvivenesataman kohdalla sekä alueen keskikohdassa. Pohjoispäässä Viinikanojan alueella koulun tilalle on tutkittu ratkaisultaan joustava puistotoimintojen tai rakentamisen alue. Pohjoispäähän on sijoitettu alueen lähileikkipaikka ja puistopelikenttä molemmissa versioissa. Soutukeskuksen sijainti ja rantapuiston saumaton liittyminen Hatanpään puistoalueisiin on ratkaistu saarien avulla.

Kolmannessa kaupunkikuvallisessa teemassa on kehitetty korkeaa rakentamista kokonaisuutena sekä alueen keskeisen aukion ja kanava-altaan muodostamaa kokonaisuutta. Korkean rakentamisen korkeuksia, rytmiä ja sijainteja on kehitetty eteenpäin. Korkean rakentamisen logiikkaa on yhdenmukaistettu alueella ja mittasuhteita tarkasteltu korttelikokonaisuuksissa sekä suurmaisemassa. Kanava-altaan toiminnallisuutta ja kaupunkikuvaa on kehitetty eteenpäin. Porrasjyrk-

kyyksiä, altaan ylittävien siltojen sijainteja, viheraiheita ja rakentamisen integroitumista osaksi altaan reuna-alueita on jatkotyöstetty.

Jatkokehitysvaihe 2 (2021)
Ensimmäisen jatkokehitysvaiheen valmistuttua 15.1.2021 suunnittelua jatkettiin maankäyttövaihtoehto VE1 ”Uudistavan” pohjalta. Vuoden 2021 keväällä alkaneen toisen jatkokehitysvaiheen taustalla ovat ensimmäisen vaiheen tarkastelussa ilmenneet jatkoselvittämistarpeet sekä seuturaitiotieselvityksen (WSP Finland 5/2021) ja siltojen teknistaloudellisen tarkastelun (A-Insinöörit Civil 2/2021) tuomat uudet lähtötiedot.

Kaupunki- ja maisema-arkkitehtuurin edelleen kehitetty suunnitelmaluonnos on laadittu kevään 2021 aikana. Painopisteenä oli kaupunki- ja maisemasuunnittelun kokonaisratkaisun maankäytöllinen kehittäminen ja tilavarausten huomiointi jatkosuunnittelua varten. Alueen liikenne-, liikkumis- ja pysäköintijärjestelyt on tarkasteltu yhdessä liikennesuunnittelukonsultin ja kaupungin konsulttitöitä ohjaavan suunnitteluryhmän kanssa.
Merkittävimmät muutokset kevään 2021 jatkokehitetyssä suunnitelmassa ovat alueen keskeisen aukion ja rannan uusi rantaan tukeutuva konsepti ilman kanava-aihetta, kaupunkirakenteen kehittäminen itäisen korttelikokonaisuuden osalta sekä itäisemmän vesistösillan ”Lyhyt” uudelleenlinjaus, joka palvelee pyöräilyn pääreitin uutta alueen keskeisen aukion ja rannan kautta kulkevaa linjausta.

Keväällä 2021 valmistunut suunnitelma toimi pohjana vuonna 2021 käynnistyneelle yleissuunnittelulle ja muulle kaupunkikehittämiselle.

Yleissuunnitteluvaihe 1 (2021-2022)
Toisen jatkokehitysvaiheen valmistuttua 21.5.2021 suunnittelua jatkettiin ja tarkennettiin monialaisessa yleissuunnitteluvaiheessa, joka kesti vuoden 2021 syyskuulta vuoden 2022 marraskuulle. Yleissuunnitteluvaiheessa kehitettiin kilpailuehdotuksen ja sen jälkeisen jatkosuunnittelun sekä tarkentuneiden ja uusien selvitysten pohjalta kokonaissuunnitelmaa, kaupunkirakennetta ja kaupunkikuvaa. Yleissuunnitteluvaiheen aikana laadittu kaupunkiympäristön yleissuunnitelma oli asemakaavaluonnoksen viitesuunnitelma. Keskeisimmät yleissuunnitelmavaiheen aikana jatkokehitetyt osa-alueet olivat asemakaavaluonnosta palveleva maankäyttö sekä kaupunkisuunnittelullinen mitoitus ja infrastruktuurin tilavaraukset. Yleisten alueiden maisemasuunnittelusta vastaavat konsultit tulivat mukaan työryhmään yleissuunnitteluvaiheen aikana. Yleissuunnitteluvaiheessa tarkennettiin ja yhteensovitettiin arkkitehtuuri- ja kaupunki, maisema-, infra-, liikenne- ja geosuunnittelualojen suunnitelmia. Suunnitelmiin vaikuttivat myös yleissuunnitteluvaiheen aikana teetetyt tuuli-, melu- ja virtausmallinnukset, energiaselvitys sekä joukko muita selvityksiä ja tarkasteluja.

Yleissuunnitelman keskeisimmät muutokset verrattuna keväällä 2021 valmistuneeseen suunnitelmaan liittyivät maankäytön rat-

kaisuihin erityisesti alueen länsiosan ranta-alueilla, kun yleisten alueiden maisema-arkkitehtisuunnittelua ja länsiosan toimintojen sijoittumista yhteensovitettiin.

- Uimaranta sijoitettiin Pyhäjärven virtauksien kannalta suotuisimpaan kohtaan rantaviivaa, minkä lisäksi soutukeskus ja rantapuisto järjestettiin uudelleen.
- Soutukeskus sijoitettiin suunnittelualueen lounaisreunaan, jossa toiminnoille saatiin enemmän tilaa ja paremmat yhteydet järvelle.
- Myös soutukeskuksen viereistä koulun tonttia tarkennettiin ja rantapuistoa muotoiltiin sitä rajaavien toimintojen asettamien reunaehtojen mukaan.
- Rannan muotoa ja maisema-arkkitehtuuria tarkennettiin aikaisemmista suunnitteluvaiheista. Yleisten ranta-alueiden toiminnallisuuden sekä huoltoteknisten syiden myötä länsiosan saarista päätettiin luopua.
- Asuinkortteleihin tehtiin muutoksia meluselvitysten, sisäpihojen valo-olosuhteiden sekä näkymätarkasteluiden ohjaamina.
- Meluselvityksen osalta kortteleiden massoittelua tarkennettiin.
- Torneja ryhmiteltiin uudelleen Hatanpään valtatien varrella näkymien ja kortteleiden valoisuuden optimoimiseksi sekä meluhaittojen minimoimiseksi.
- Kortteleiden kokoa ja rakennuksien korkeuksia tarkennettiin sisäpihojen valoisuusolosuhteita ja kattopihoilta avautuvia näkymiä silmällä pitäen.
- Läntisen korttelipuiston kokoa kasvatettiin aiemmasta sekä puiston itsensä että sen läpi satamaan kulkevan ajoyhteyden parantamiseksi.
- Alueen keskeisen aukion laidalla sijaitsevan atriumkorttelin massoittelua muutettiin: atriumin sijaan rakennusmassan keskellä on kansipiha ja kadun suuntainen sivu on jätetty auki rakentamisesta. Rakennuksesta käytetään yleissuunnitelmassa nimeä keskuskortteli.
- Koulun liikuntahallin yhteyteen mitoitettiin lisätilaa eri urheilutoiminnoille ja nuorisotiloille.
- Meluarvojen kannalta kriittisten kortteleiden torneihin ja kadunvarren lamelleihin osoitettiin asumisen lisäksi toimitiloja sekä toiseen hotelli.
- Päivittäistavarakaupalle tutkittiin paikkaa läntiseen pysäköintilaitoksen maantasokerrokseen.

Yleissuunnitteluvaihe 2 (2022-2023)

Yleissuunnittelun toinen vaihe kehitti kokonaissuunitelmaa ja osasuunnitelmia asemakaavaluonnoksesta saadun palautteeen, uusien selvitysten, vaikutusten arvioinnin ja tarkentuneiden lähtötietojen pohjalta. Suunnittelullinen kokonaisuus säilyi pääpiirteissään ennallaan. Muutoksia tehtiin seuraavasti:

- Koulukorttelin rakennusmassoittelu ja pihat suunniteltiin vähemmän vesimaisemia peittäväksi Hatanpäänkadulta katsottaessa
- Itäisemmän uuden jk/pp-sillan S2 sijaintia siirrettiin lähemmäs Viinikanojaa ja läntisemmän sillan S1 eteläosa tarkentui aallonmurtajalaiturin rakenteeksi
- Uusiin vesistöiltoihin liittyvien seudullisten pyöräreittien sijainnit linjattiin kortelirakenteiden sivuitse rakennetun alu-

een molemmissa päissä
- Sataman sekä soutu- ja melontakeskuksesta tuotettiin uusi, aikaisempaa luonnosta tarkentava osasuunnitelma
- Uimaranta- ja puistoalueiden kehitetty maisema-arkkitehtuuri
- Hatanpään valtatien Viinikanojaa ylittävän katusillan sivulle suunniteltiin suojaviheralue ja sen avulla saavutettiin muuntojoustavuutta vasta myöhemmin tarkentuviin raitiotiekatu- ja siltasuunnitelmiin
- Muita pienehköjä muutoksia

Yleissuunnitteluvaihe 3 (tarkistukset ja viimeistely 2024)
Yleissuunnitelmaa tarkistettiin ensisijaisesti asemakaavaehdotuksesta 2023 saadun palautteen, tarkentuneiden osasuunnitelmien (mm. puistot, kadut, liikenne, kunnallistekniikka), tarkentuneiden ja uusien selvitysten (meluselvitys, kaupallinen selvitys), tarkistettujen kerrosalalaskelmien sekä uusimpien ja Viinikanlahden kanssa yhteensovitettujen raitiotiesuunnitelmien pohjalta. Merkittävimmät muutokset koskevat Viinikanojaa ylittävää siltaa, sen läheisyydessä olevaa pysäkkiä ja reittejä sekä sähkönsyöttöaseman aluetta Hatanpäänkadun kulmassa.

Tiedonhallinta ja tietomallinnus
Tampereen kaupunki on laatinut kilpailun jälkeisessä vaiheessa tiedonhallintasuunnitelman. Tiedonhallinta ja aineiston dokumentointi toteutettu tiedonhallintasuunnitelman mukaisesti. Aineistot sijaitsevat Viinikanlahden projektipankissa (Teams). Tietomallipohjaisen suunnitteluaineistojen pohjalta koottu yhdistelmämalleja eri sovelluksilla. (Trimble Connect, Xd-Twin) Yhdistelmämallia päivitetty ja ylläpidetty suunnittelun havainnollistamista varten. Aineisto ja dokumentit valmiina hyödynnettäviksi jatkosuunnittelun tarpeisiin.

Asemakaavoitus
Viinikanlahden yleissuunnitelman pohjalta laadittiin asemakaavan 8755 luonnos vuonna 2022. Saadun palautteen perusteella kehitetyn asemakaavaehdotuksen on asetettiin nähtäville syksyllä 2023. Muutokset koskevat lähinnä koulun korttelia, sekä siltoja ja pyöräilyreittejä. Suunnittelu on tarkentunut erityisesti puiston sekä sataman ja soutu- ja melontakeskuksen osalta.

Asemakaavaehdotuksesta saadun palautteen, tarkentuneiden lähtö- ja suunnittelutietojen sekä tarkentuneiden raitiotiesuunnitelmien pohjalta tarkistettu asemakaava etenee hyväksymisvaiheeseen vuonna 2024.



1. Nykytilan ilmakuva (2020)



2. Kilpailuvaiheen asemapiirros (2020)



3. Jatkokehitysvaihe 1 VE1 "Uudistava" (2021)



3. Jatkokehitysvaihe 1 VE2 "Säilyttävä" (2021)



4. Jatkokehitysvaihe 2 (2021)



5. Yleissuunnitteluvaihe 1 (2022)



6. Yleissuunnitteluvaihe 2 (2023)



7. Yleissuunnitteluvaihe 3 (2024)

15.11.2022



Yleissuunnitelma 2022

23.10.2023



Ehdotusvaihe 2023

Yleissuunnitelman muutokset asemakaavan luonnosvaiheesta 2022 ehdotusvaiheeseen 2023

1. **Koulun, päiväkodin ja liikuntahallin rakennuksia käännetty lähemmäs korttelirakennetta. Koulun saatto- ja huoltoliikennejärjestelyitä muutettu.**
2. **Asuinkorttelia 12 laajennettu länsipäästään.**
3. **Liikuntahalli siirretty rannan puolelle ja sen kivijalkaan sijoitettu nuorisotilojen lisäksi sataman tukitoimintoja.**
4. **Pyöräilyn alueellinen pääreitti linjattu koulun tontin länsipuolelle.**
5. **Lyhempi kevyen liikenteen silta linjattu lähemmäs Viinikanojaa. Pyöräilyn seudullisen pääreitin linjausta muutettu sillalta Hatanpään valtatielle.**
6. **Rantapuisto ja rantaviiva jatkosuunniteltu. Höyrypuisto suunniteltu.**
7. **Jätevedenpumppaamon huoltoyhteys ja tontin rajat päivitetty.**
8. **Itäpään maankäyttö, kävelyn ja pyöräilyn reittejä päivitetty.**
9. **Keskusaukion itäpääty sekä koulun ohi kulkeva reitti Sarviksenpuistoon muutettu aukioiksi.**
10. **Meluntorjuntaohjelma päivitetty koulun tontin osalta.**
11. **Soutu- ja melontakeskuksen sekä sataman suunnitelmia tarkennettu.**
12. **Rantatoimijoiden pienrakennuksille määritelty mahdolliset sijainnit ja kaupunkikuvalliset reunaehdot.**
13. **Pidemmän kävelysillan suunnitelma tarkentunut, aallonmurtajat toteutetaan omana rakenteenaan.**
14. **Viherkertoimen tavoitetasoja on laskettu 0,1:llä. Viherointarkasteluita on tarkennettu, mm. pysäköintitalokortteleiden ja yhden liikekorttelin osalta.**

Viinikanlahden alue kaupungin verkkosivulla:
tampere.fi/viinikanlahti

Asemakaavan selvitykset ja suunnitelmat löytyvät osoitteesta:
www.tampere.fi/kaupunkisuunnittelu/kaupunkiymparisto-uudistuu/viinikanlahti/viinikanlahden-suunnitteluaineistot

Viinikanlahden kansainvälisen ideakilpailun aineistot löytyvät osoittesta:
tampere.weup.city/

Luettelo asemakaavan selvityksistä ja suunnitelmista:
Geotekninen rakennettavuusselvitys suunnittelukilpailua varten, Pöyry 2019
Hatanpään puhdistamon liikennetarkastelu, Ramboll 2019
Sedimentin haitta-ainepitoisuuksien päivitetty ympäristöriskinarviointi, Sitowise 2022
Viinikanlahden asemakaavamuutoksen nro 8755 arkeologinen vedenalaisinventointi, ARK-sukellus, 2019
Viinikanlahti rakennetun ympäristön selvitys. Asemakaavamuutos nro 8755, Pirkanmaan maakuntamuseo 2019
Viinikanlahden lepakkoselvitys, 2018 Ramboll
Viinikanlahden asemakaavan nro 8755 linnustoselvitys, Sitowise 2019
Viinikanlahden vesikasvikartoitus vuonna 2021, AFRY 2022
Viinikanlahden ideakilpailun kevyen liikenteen sillat Teknistaloudellinen vaihtoehtotarkastelu, A-Insinöörit 2023
Raitiotien ja Viinikanlahden alueen yhteensovitus Hatanpään valtatiellä, yleissuunnittelu, suunnitelmaselostus, WSP 2021
Viinikanlahden asemakaava, Tampere, Meluselvitys, Sitowise 2023
Viinikanlahden tuulisuusselvitys, Sitowise 2023
Viinikanlahden asemakaavan 8755 ilmanlaatuselvitys, Sitowise 2022
Viinikanlahden asemakaava nro 8755 Tärinäselvitys, Sitowise 2022
Viinikanlahden asemakaava nro 8755- VAK-Riskiarvio, Sitowise 2022
Viinikanlahden energiaselvitys, Ramboll 2022

Iidesjärven puiston 8725 ja Viinikanlahden 8755 asemakaavojen ympäristön saukkoselvitys, WSP 2022
Virtausolosuhteiden ja pohjadynamiikan mallinnus, Sitowise 2022
Viinikanlahden asemakaava nro 8755 Vaikutusten arviointi, Sitowise, Tampereen kaupunki 2023
Yhdyskuntarakenteellisen vaikutusalueen tarkastelu, Tampereen kaupunki 2022
Kaavatalousselvitys, Tampereen kaupunki 2023
Rakentamisen ilmasto- ja puurakentamislaskelma, Tampereen kaupunki 2023
Liito-oravaselvitys, Tampereen kaupunki 2023
Sahakattojen toteuttamiskelpoisuusselvitys, AFRY Buildings Finland Oy, 2023

Yleissuunnitelman arkkitehtuurin tarkastelut, NOAN 2023
Julkisten ulkotilojen yleissuunnitelma, LOCI maisema-arkkitehdit 2023
Kortteleiden vihersuunnitelma (sis. viherkerroin), INARO 2023
Liikenteen ja katujen yleissuunnitelma, Ramboll 2023
Kunnallistekninen yleissuunnitelma, Tampereen kaupunki 2023
Hulevesien hallintasuunnitelma, Ramboll 2023
Geotekninen rakennettavuus ja vesirakentaminen, yleissuunnitelma, AFRY 2022
Pilaantuneen maa-alueen kunnostuksen yleissuunnitelma, Sitowise 2022
Virtausolosuhteiden ja pohjadynamiikan mallinnus (Sitowise 2022)



Näkymä Ratinanrannasta etelään.



Tampereen Viinikanlahti suunnittelusta rakentamiseen

Asemakaavan nro 8755, hyväksymisvaiheen yleissuunnitelman ja päivitettyjen osasuunnitelmien ja muiden valmisteluaineistojen liite
Tampereen kaupunki 27.5.2024

Viinikanlahden asemakaava, yleissuunnitelma, siihen liittyvät erikoisalojen osasuunnitelmat, selvitykset ja muu asemakaavan valmisteluaineisto ovat hyväskymisvaiheessa vuonna 2024. Yleissuunnitelman pohjana on vuosina 2019-2020 järjestetyn, kaupunki- ja maisema-arkkitehtuuria koskeneen, kaksivaiheisen kansainvälisen ideakilpailun voittanut kilpailuehdotus ”Lakes and Roses” (arkkitehtitoimisto NOAN). Monialaisen yleissuunnittelun aikana 2020-2024 kokonaissuunnitelmaa on kehitetty eteenpäin. Työssä ovat olleet pohjana kilpailun tuomariston antamat suositukset, Tampereen kaupunginhallituksen kilpailun jälkeen antamat linjaukset, sekä lukuisat kilpailun ratkeamisen jälkeen tehdyt selvitykset, erikoisalojen osasuunnitelmat, vaikutusten ja kaavatalouden arviointi sekä uusimpana Pirkkala-Linnainmaa -raitiotien katusuunnitelmaehdotus 2024. Yleissuunnitelmassa yhdistyvät kaupunki-, maisema-, liikenne-, infra- ja ympäristösuunnittelu kokonaisvaltaiseksi visioksi tulevasta kaupunginosasta.

Viinikanlahden alue on ympäristö- ja infrateknisesti vaativa suunnittelukohde. Alueella on esimerkiksi vanhoja sekalaisia täyttömaita, sedimenttien ja maa-alueiden pilaantuneisuutta, ympäristöstä tulevaa meluhaittaa sekä vesialueella vedenpinnan vaihtelua, virtauksia ja tuulisuutta. Tämän takia kilpailun jälkeisessä jatkokehittämisessä on kaupunki- ja maisema-arkkitehtuurin laadun lisäksi kiinnitetty aivan erityistä huomiota rakentamisen tekniseen ja taloudelliseen toteutuskelpoisuuteen. Viinikanlahden kilpailun jälkeinen ja asemakaavaehdotusta edeltävä yleissuunnittelu 2020-2024 on ollut tiivistä yhteistyötä vaatinut moniammatillinen kaupunki- ja infrasuunnitteluprosessi. Kaupunkisuunnittelua, infrasuunnittelua sekä selvitysten ja ennakoivan vaikutusten arvioinnin tuloksia yhteensovittavan Viinikanlahden yleissuunnitelman on laatinut Tampereen kaupungin tilauksesta ja sen ohjauksessa Arkkitehtitoimisto NOAN, yhteistyössä muiden alojen konsulttien, suunnittelijoiden ja selvitysten tekijöiden kanssa.



Alueen nykytila vuonna 2018



Kilpailuvoittaja ”Lakes and Roses” 2020
Arkkitehtitoimisto NOAN Oy



Yleissuunnitelma 2024
Viinikanlahti vuonna 2035

SUUNNITTELUSTA RAKENTAMISEEN
Tampereen kaupunki ja muut toimijat

Yleissuunnittelun vaiheet

2018 – 2019	Kaupunki- ja infrasuunnittelun lähtötiedot Ideakilpailun tavoitteet ja kilpailuohjelmat
2019 - 2020	Kaksivaiheinen kansainvälinen ideakilpailu Yhteistyössä SAFA JA MARK
2019 - 2023	Yleissuunnitelma asemakaavaluonnosta varten Erikoisalojen osasuunnitelmat, selvityksiä ja monialaista yhteensovitusta, vaikutusten ja kaavatalouden arviointia
2023 - 2024	Yleissuunnitelman ja erikoisalojen osasuunnitelmien viimeistely
2024	Asemakaavaehdotuksesta saadun palautteen perusteella tehtävät tarkistukset, kaupallinen selvitys sekä yhteensovitus Pirkkala-Linnainmaa - raitiotien katusuunnitelmaehdotukseen

Asemakaavoituksen vaiheet

2019	Asemakaava vireille ja OAS nähtävillä
2019-	Selvityksiä ja vaikutusten arviointia
2020	Asemakaavan valmisteluaineistoa nähtävillä
2022	Asemakaavan luonnos ja valmisteluaineistoa nähtävillä
2023-2024	Asemakaavan ehdotus nähtävillä
2024	Asemakaavan hyväksyminen
2024-2025	Asemakaava lainvoimainen (arvioitu aika)

Vesi- ja ympäristölupien vaiheet

2022 -	Vesi- ja ympäristöluvat vaiheittain vireille maa- ja vesialueilla sekä siltapaikoilla
2025 -	Vesi- ja ympäristöluvat myönnetty

Rakentamisen vaiheet

2019 - 2025	Siirtoviemärit ja jätevedenpumppaamo, Keskuspuhdistamo Oy
2025 - 2027	Jätevedenpuhdistamon purku
2026 - 2035	Esirakentaminen vaiheittain: ympäristökunnostukset, vesistötäytöt, pohjarakentaminen, kadut, sillat, puistot, rannat ja muut yleiset alueet
2026 - 2035	Aluerakentaminen vaiheittain: tontinluovutukset, julkiset rakennukset, korttelirakentaminen noin 1/vuosi
2024 - 2028	Raitiotien rakentaminen Tre keskusta-Hatanpään valtatie-Pirkkala, Tampereen Raitiotie Oy (arvioitu aika, jos rakentamispäätös 2024)

YLEISSUNNNITTELUN JA SELVITYSTEN OHJAUS
Tampereen kaupunki

Suunnitteluryhmä
Minna Seppänen (kansainvälinen ideakilpailu, kaupunkisuunnittelu ja kaupunkikehittäminen)
Raija Tevaniemi (infrasuunnittelu ja rakennuttaminen)
Milla Hilli-Lukkarinen 3/2022 alkaen (asemakaavoitus ja kaupunkisuunnittelu)
Anna Hyyppä 2/2022 asti (kansainvälinen ideakilpailu, asemakaavoitus ja kaupunkisuunnittelu)
Timo Seimelä (liikenne ja kadut) / Katja Seimelä (2024)
Anna Levonmaa (maisema ja viherympäristö)
Juha Kaivonen (rakentaminen ja kiinteistökehitys)
Katariina Rauhala (ympäristökunnostukset)
Heli Toukoniemi (maanomistus ja kiinteistöt)
Aila Taura (kiinteistöt ja tontit)
Petri Rantanen (kunnallistekniikka)
Rodrigo Coloma (tietomallinnus ja tiedonhallinta)
Sekä johdon edustajina:
Tero Tenhunen (kehitysohjelmat)
Elina Karppinen (asemakaavoitus)

Tampereen kaupunki muut asiantuntijat
Matti Joki / Tuomas Salovaara (satamat)
Pekka Heinonen / Juho Korkalainen (hulevedet)
Jukka Rantala (sillat)
Jaana Suittio / Heini Raasakka (kaavatalous)
Pekka Veiste (keskustan seurantajärjestelmän tarkastelut)
Pasi Kamppari (maanvuokraus)
Jarmo Viljakka (julkiset rakennukset)
Antonia Sucksdorff (ympäristö ja luonto)
Saana Karala (rakennusvalvonta)
Muita asiantuntijoita (eri aiheita, eri vaiheissa)

YLEISSUUNNITTELUN KONSULTIT

Yleissuunnitelma ja koordinaatio osasuunnitelmiin
Arkkitehtitoimisto NOAN Oy:
Teemu Paasiaho, Janne Ekman, Justiina Mäenpää, Jaakko Heikkilä

Osasuunnitelmat sekä tärkeimmät suunnitteluratkaisuihin vaikuttaneet selvitykset vastuuhenkilöineen
Kaupunkisuunnittelun yleissuunnitelma: Teemu Paasiaho, Arkkitehtitoimisto NOAN Oy
Korttelitarkastelut: Teemu Paasiaho, Arkkitehtitoimisto NOAN Oy
Liikenne- ja katusuunnittelu, Riku Jalkanen, RAMBOLL Finland Oy
Vihersuunnittelu, korttelit ja pihat: Anna-Kaisa Aalto, INARO Maisemasuunnittelu, julkiset ulkotilat: Pia Kuusiniemi, LOCI maisema-arkkitehdit Oy
Tuulisuunnittelu: Eero Puurunen, SITOWISE Oy
Geotekninen suunnittelu: Juho Mansikkamäki, AFRY Finland Oy
Vesistö, virtaukset, aaltoilu ja sedimentit: Arto Itkonen, SITOWISE Oy
Ympäristösuunnittelu, pilaantuneisuus maa- ja vesialueilla: Jenni Haapaniemi, SITOWISE Oy
Hulevesisuunnittelu: Kimmo Hell, RAMBOLL Finland Oy
Kunnallistekniikan pääsuunnittelu: Petri Rantanen, Tampereen kaupunki
Siltatarkastelut: Harri Kallio, A-Insinöörit Civil Oy
Energiaselvitys: Santeri Siren RAMBOLL Finland Oy
Meluselvitys: Tiina Kumpula, SITOWISE Oy
Raitiotiesuunnittelu yhteensovitus: Jari Laaksonen, WSP Finland Oy
Asemakaavan vaikutusten arviointi: Sakari Grönlund, SITOWISE Oy
Satamasuunnittelu: Arto Kaituri, WSP Finland Oy
Kaupallinen selvitys: Olli Kovanen, REALIDEA Oy
Muut suunnittelun pohjana olevat lähtötiedot ja selvitykset: luetteloitu asemakaava-aineistoissa

LISÄTIETOJA
Tampereen kaupunki

Verkkosivu
www.tampere.fi/viinikanlahti

Yhteyshenkilöt
Asemakaavoitus: Milla Hilli-Lukkarinen, projektiarkkitehti,
Kaupunkikehittäminen/suunnittelu: Minna Seppänen, hankekehityspäällikkö
Infra- ja ympäristösuunnittelu: Raija Tevaniemi, rakennuttajainsinööri